

Institut rozvoje
sociálních služeb

Uživatelé sociálních služeb a nový systém jejich poskytování

*výzkum názorů a postojů
listopad 2007 – leden 2008*

**© Institut rozvoje sociálních služeb,
Olomouc, 2008**

Název studie:

Výzkum postojů uživatelů sociálních služeb k obsahovým, legislativně-ekonomickým a procesním změnám v oblasti sociálních služeb na území ČR po prvním lednu 2007.

The research concerning attitude of social services users towards legislative, economic and procedural changes in the field of social services in the Czech republic since 1st January 2007.

Zadavatel projektu:

Národní rada osob se zdravotním postižením ČR

Řešitelé projektu:

Doc.Mgr.PaedDr.Jan Michalík,Ph.D.

Doc.PaedDr.Milan Valenta,Ph.D.

Mgr.Iveta Grofková, Ph.D.

Mgr. Kateřina Jeřábková

Romana Dočekalová

Erik Kovářík

Institut rozvoje sociálních služeb

Tř. 17 listopadu 43

772 00 Olomouc

mail: office@irss.cz

tel.: 777809040

Konzultant metodologie šetření:

Prof.PhDr.Miroslav Chráska,CSc.

Pedagogická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci

Abstrakt:

Cílem studie bylo přinést původní informace o cílové skupině (uživatelích sociálních služeb) v oblasti jejich postojů ke změnám v systému sociálních služeb, které přinesl Zákon č.108/2006 Sb., o sociálních službách. Strategie kvantitativně zaměřeného šetření byla založena na výběru vysoce reprezentativního vzorku respondentů, na vypracování nástroje sběru dat (víceúrovňový a mnohopoložkový dotazník) a statistickém zpracování dat s následnou interpretací výsledků.

Klíčová slova:

Uživatel sociálních služeb, zákon o sociálních službách, dotazník, kvantitativní výzkum.

Summary:

The goal of the study was to gain original information concerning attitude of the target group (users of social services) towards changes in a social services system, which were caused by introduction of Act No.108/2006 on Social Services. The quantitative research was based on selection of broadly representative sample of respondents, developing of data collection instrument (multilevel and multi-item questionnaire) and statistical processing of acquired data followed by interpretation of the outcomes.

Key words:

User of social services, Act No. 108/2006 on Social Services, questionnaire, quantitative research

Uvedení do problematiky, předmět a cíle šetření

Předmětem šetření zde publikovaného se staly postoje uživatelů sociálních služeb - tedy příjemců *příspěvku na péči* - po systemických změnách v oblasti podpory státu osobám potřebným se zdravotním postižením, které přinesl nový zákon o sociálních službách. Jedná se o občany s následujícím stupněm závislosti:

- stupeň I (lehká závislost) – příspěvek 3000/2000 Kč (do 18 let věku/nad 18 let věku)
- stupeň II (středně těžká závislost) – příspěvek 5000/4000 Kč
- stupeň III (těžká závislost) – příspěvek 9000/8000 Kč
- stupeň IV (úplná závislost) – příspěvek 11000/11000 Kč.

Šetření postojů respondentů se týkalo klíčových oblastí života uživatelů sociálních služeb, a to z ekonomického, procesního a evaluačního focusingu ve vztahovém rámci společensky významných změn nového zákona a jeho prováděcí vyhlášky (MPSV č.505/2006 Sb.).

Řešitelé si jako cíl projektu vytyčili přinést aktuální údaje, které poskytnou původní a rychlou reflexi nového zákona u cílového subjektu. Konkrétně je touto cílovou skupinou šetření základní soubor všech uživatelů sociálních služeb pobírajících příspěvek na péči dle výše deskribovaných stupňů. Uvedená problematika nebyla – vzhledem k relativně krátké době působnosti příslušného zákona – v rámci celé ČR ještě zkoumána.

Uvedené šetření si kladlo za cíl:

- a) vypracovat metodiku (metodologii) pro posuzování daného jevu;
- b) provést cílený výzkum – šetření na reprezentativním vzorku respondentů;
- c) vyhodnotit zjištěné údaje a vytěžit je s pomocí statisticko-analytických metod tak, aby byly schopny poskytnou validní náhled na statisticky významné fenomény předmětu šetření.

Metodologie šetření

Řešitelé zvolili kvantitativní metodologii šetření postavenou na výběru vysoce reprezentativního vzorku probandů, na dotazníkovém šetření a statistickém zpracování dat s tříděním prvního a druhého stupně a se stanovením statistické významnosti nasbíraných dat.

Výzkumný soubor byl vybrán ze základního souboru uživatelů sociálních služeb pobírajících příspěvek na péči v ČR formou kontrolovaného – proporcionálního a stratifikovaného výběru.

Dotazník byl distribuován na celém území České republiky následovně:

- prostřednictvím připravených tazatelů v 74 okresech České republiky při respektování poměrného zastoupení osob zařazených v jednotlivých stupních závislosti na péči. Takto byl získán rozhodující počet respondentů – 488.
- prostřednictvím organizací sdružujících uživatele sociálních služeb. Touto formou byly získány názory 122 respondentů.

- dotazník bylo možno vyplnit i elektronicky na stránkách www.poradnaprouzivatele.cz. Zde vyplnili dotazník 92 respondenti.
- Celkem byly získány údaje ze 702 dotazníků. Návratnost dotazníku byla ovlivněna následujícími faktory:
 - negativně značným rozsahem dotazníků (přes sedmdesát položek a aktivních řádků);
 - pozitivně cílenou prací se skupinou tazatelů a využitím motivace uživatelů sociálních služeb podílet se na monitoringu jejich současných podmínek.

Vlastní nástroj měření byl tvořen víceúrovňovým anonymním dotazníkem zahrnujícím jak vlastní obsahové položky, tak i položky kontaktní a funkcionálně psychologické zpracované většinou strukturovanou (uzavřenou) a částečně nestrukturovanou (otevřenou) formou.

Dotazník byl konstruován do několika úrovní:

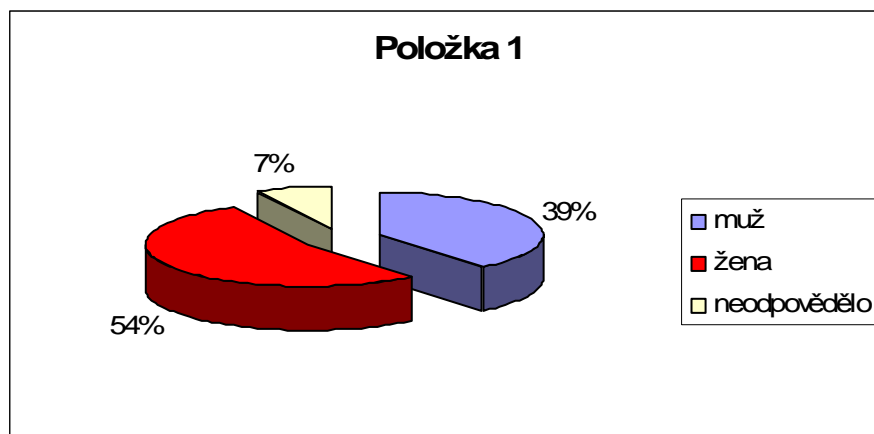
- část I. – informační a demografická data;
- část II. – vlastní vytěžovaná data předmětu šetření zacílená na fragmenty explorace (v dotazníku označené písmeny A-G, viz příloha výzkumné zprávy) ve vztahovém rámci postojů respondentů ke změnám ve financování sociálních služeb, v oblasti osobních zkušeností s novým systémem poskytování těchto služeb, osobních zkušeností s registrovanými poskytovateli sociálních služeb a s fyzickými osobami poskytujícími péči respondentům, k očekáváním a perspektivám v oblasti sociálních služeb v budoucnu, v evaluaci kladů a nedostatků nového systému služeb.

PŘÍLOHA : Dotazník

I. ČÁST – informační data

Položka 1: Pohlaví

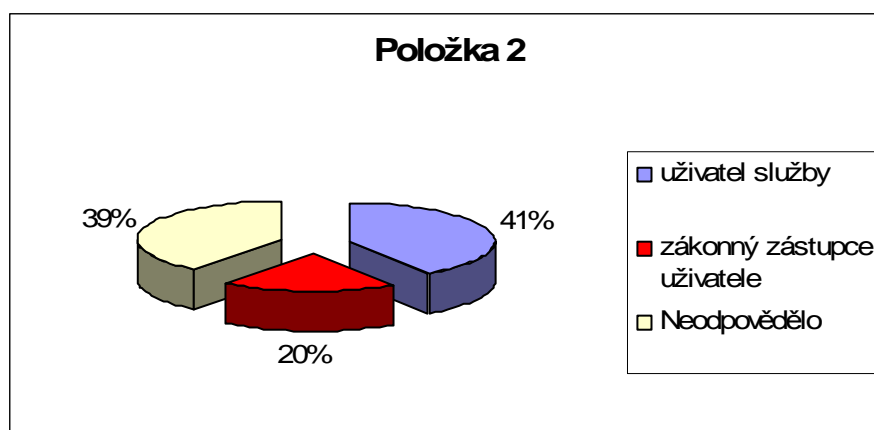
Pohlaví	Četnost	%
muž	276	39,3
žena	375	53,3
neodpovědělo	51	7,4
Celkem	702	100

Z uvedených dat vyplývá, že šetření se účastnilo více žen než mužů. Potvrzena je tak obvyklá „hypotéza“, že k sociálním aspektům rodinného života se více vyjadřují ženy než muži. Na druhé straně, téměř 40% zastoupení mužů je v obdobných šetřeních velmi neobvyklé – vysoké. A umožňuje nám získané výsledky interpretovat jako platné pro obě pohlaví.

Položka 2: Uživatel služby

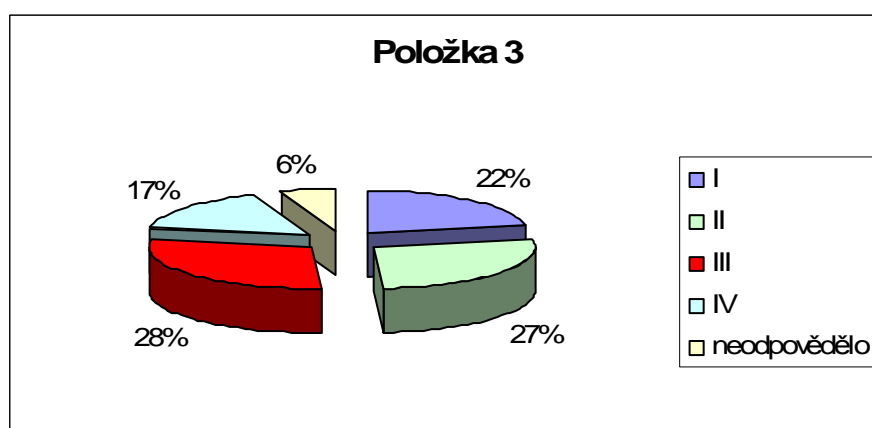
	Četnost	%
uživatel služby	287	40,8
zákonný zástupce uživatele	139	19,8
Neodpovědělo	276	39,4
Celkem	702	100

Dotazníkového šetření se účastnilo více uživatelů služby (41%), než zákonných zástupců (20%). Poměrně vysoké procento respondentů (39%) však tuto položku nevyplnilo. Záměrně jsme další možnosti mimo kategorii „uživatel služby“ a „zákonný zástupce uživatele“ nezařadili, jelikož je žádoucí, aby položky v dotazníku vyplnil ten, kdo službu volí, hradí a hodnotí. Naše dvě základní kategorie nám poskytují podklady pro zaznamenání možných disproporcí mezi hodnocením nového systému sociálních služeb ze strany uživatelů služeb a jejich zákonných zástupců.

Položka 3: Pobírám příspěvek na péči ve stupni

Stupeň	Četnost	%
I	154	21,9
II	189	26,9
III	201	28,6
IV	120	17,1
neodpovědělo	38	5,5
Celkem	702	100

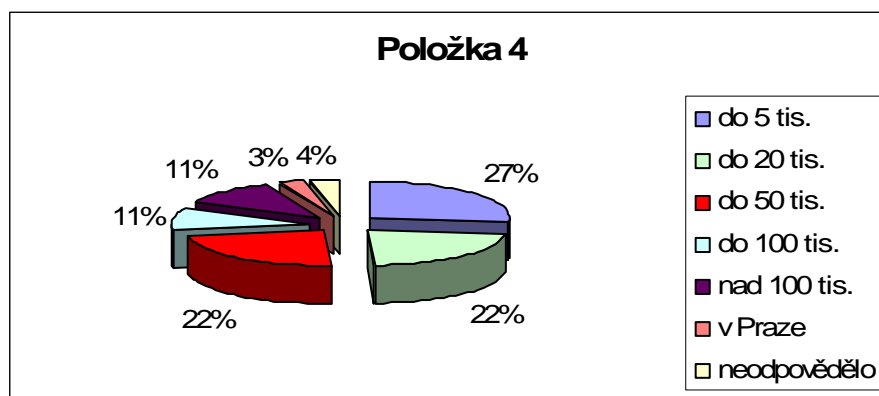
Jednalo se o jednu z klíčových specifikací respondentů. Kdy stupeň závislosti na péči se může ukázat výrazně modifikujícím činitelem celkového pohledu na jejich úroveň. V rámci výzkumu se podařilo zajistit dostatečné zastoupení v každé ze čtyř možných kategorií stupňů závislosti (I., II., III. a IV.). Konstatujeme, že naměřené výsledky

tohoto šetření poskytují adekvátní podklady pro porovnání rozdílů v hodnocení nového systému sociálních služeb ze strany uživatelů služeb dle stupně závislosti. Z uvedených dat dále vyplývá, že příspěvek ve stupni IV pobírá nejméně respondentů, a že příspěvek ve stupni II a III pobírá nadpoloviční část respondentů. Je třeba konstatovat, že v rámci základního souboru – všechny osoby pobírající příspěvek na péči je poměr poněkud odlišný. Celkový počet uznaných nároků na dávku se pohybuje mezi 240 až 250 tisíci osob měsíčně. Největší počet dávek podle rozvrstvení do stupňů vykazuje I. stupeň, tj. cca 103 000 dávek, což představuje 42 % z celkového počtu dávek. II. stupeň 81 500 (33 %), III. stupeň 39 000 (16 %), IV. stupeň 22 000 (9 %).

Proto konstatujeme, že v šetření je mírně zvýšeno zastoupení respondentů III. a IV. stupně oproti skutečnému stavu, naopak respondenti I. a II. stupně závislosti tvoří v šetření cca 50% respondentů, kdy ve skutečnosti se jedná o cca 73 %. Lze však na základě dosaženého složení souboru konstatovat, že míra reprezentativnosti (personální, teritoriální hledisko) umožňuje vyslovovat závěry platné pro jednotlivé skupiny respondentů. Podrobněji v této otázce ve výsledcích II. třídění.

Položka 4: Bydlím v obci s počtem obyvatel do

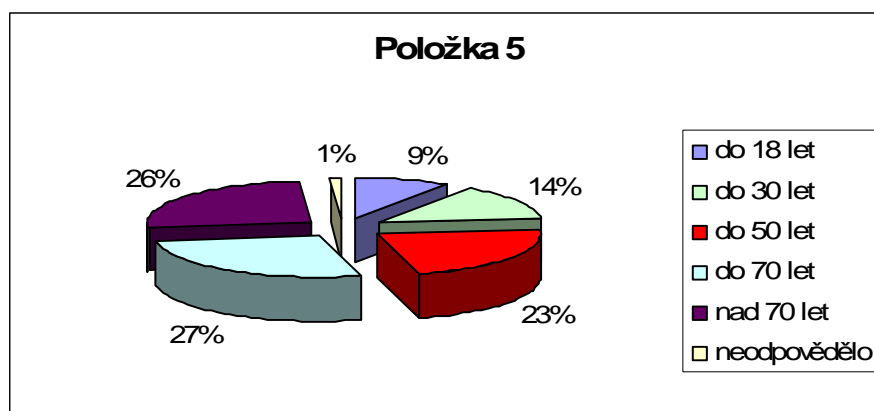
	Četnost	%
5 tis.	192	27,3
20 tis.	154	21,9
50 tis.	158	22,4
100 tis.	74	10,5
nad 100 tis.	80	11,4
v Praze	20	2,8
neodpovědělo	24	3,7
Celkem	702	100

Z uvedených dat vyplývá, že více než 70% respondentů bydlí v obci do 50 tisíc obyvatel. Celkové rozložení bydliště respondentů koresponduje s obvyklým rozložením sídel v ČR, s výjimkou Prahy, kde získaný počet respondentů je nižší než je jejich podíl v základním souboru.

Položka 5: Věk

Věk	Četnost	%
do 18 let	66	9,4
do 30 let	98	13,9
do 50 let	159	22,6
do 70 let	191	27,2
nad 70 let	182	25,9
neodpovědělo	6	1,0
Celkem	702	100

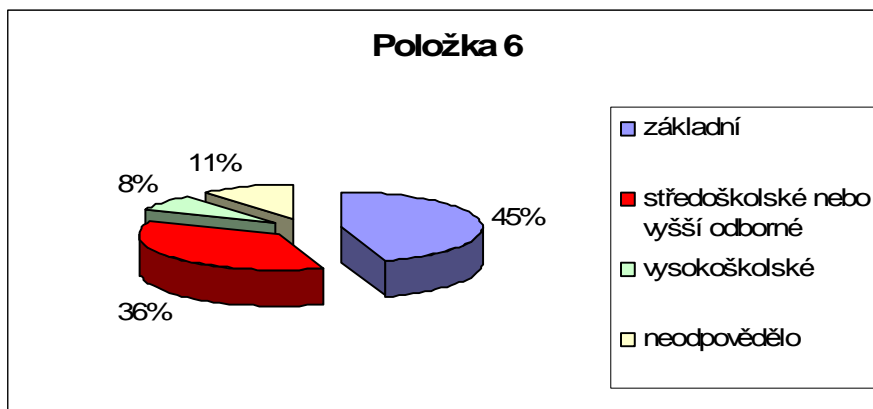

Z uvedených dat vyplývá, že méně než 1 čtvrtina respondentů (cca 23%) je ve věku do 30 let. Což odpovídá předpokladu, že sociálních služeb využívají převážně osoby starší. Věkové složení účastníků výzkumu – více než 50% nad 50 let věku potvrzují, že pojem „závislosti na péči“ je v určité míře provázejícím znakem seniorského věku. Dané údaje odpovídají i nejnovějším zjištěním Českého statistického úřadu.¹

Položka 6: Vzdělání

Vzdělání	Četnost	%
základní	317	45,1
středoškolské nebo vyšší odborné	253	36,0
vysokoškolské	57	8,1
neodpovědělo	75	10,8
Celkem	702	100

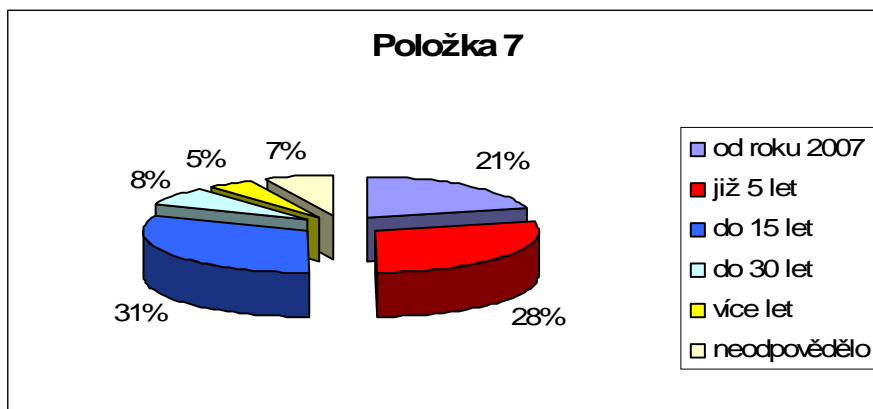
¹ Dostupné na: <http://www.czso.cz/csu/2008edicniplan.nsf/publ/3309-08-za_rok_2007>

Z uvedených hodnot v tabulce vyplývá, že zhruba polovina respondentů, kteří položku vyplnili, má vyšší vzdělání než základní. Pro účely výzkumu se jedná pouze o doplňující položku, i tak bylo dodrženo přibližných poměrových hodnot zastoupení jednotlivých skupin občanů dle vzdělání v populaci ČR (např. u VŠ vzdělání se obvykle uvádí 12 – 13% populace).

Položka 7: Sociální služby užívám

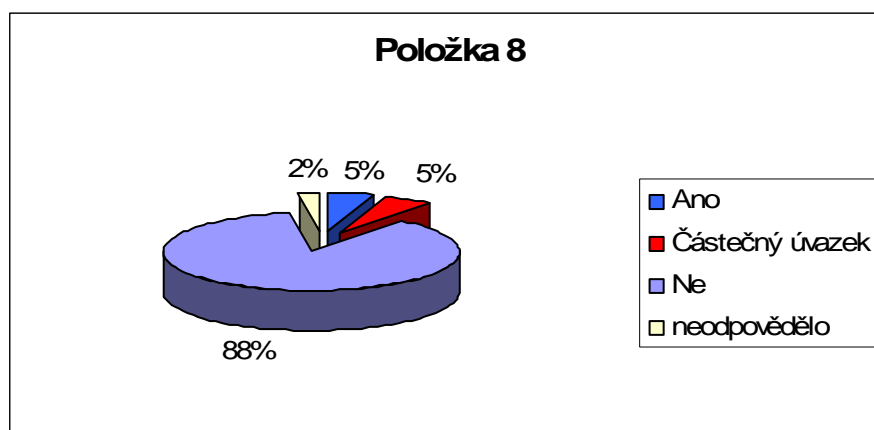
Doba	Četnost	%
od roku 2007	150	21,3
již 5 let	200	28,4
do 15 let	221	31,4
do 30 let	53	7,5
více let	34	4,8
neodpovědělo	44	6,6
Celkem	702	100

Poměrně zajímavým údajem je 21% respondentů, kteří užívají službu od roku 2007, což může být způsobeno zavedením státní sociální dávky - příspěvku na péči. Dále jsou rovnoměrně zastoupeny skupiny respondentů využívajících sociální služby již do pěti (28%), resp. patnácti let (31%). Ukazuje se, že portfolio respondentů disponuje dostatečnými zkušenostmi k projevení vlastních názorů a hodnotících soudů o systému služeb.

Položka 8: Uživatel je aktivně zaměstnán

Aktivně zaměstnán	Četnost	%
ano	36	5,1
částečný úvazek	38	5,4
ne	613	87,2
neodpovědělo	15	2,3
Celkem	702	100

Naměřené údaje ukazují velmi nízkou míru zaměstnanosti u této skupiny občanů - uživatelů sociálních služeb. Otázku zaměstnanosti bude vhodné konfrontovat s jednotlivými kategoriemi uživatelů služeb dle stupně závislosti v rámci II. stupně třídění. Přesto již uvedené zjištění, jakkoliv není překvapující, staví zásadní otázku možného zvýšení počtu osob – i s těžšími stupni závislosti na nějaké formě pracovního uplatnění. Ukazuje se, že institut, jenž se v oficiálním veřejném prostředí u nás poprvé objevil v souvislosti se Střednědobou koncepcí přístupu státu k občanům se zdravotním postižením (červen 2004) – tj. pojem *sociální dílna* by bylo žádoucí uvést v praktický život. Jedná se o několik stovek tisíců občanů, kteří by mohli, za velmi specifických a upravených podmínek realizovat svůj zbytkový pracovní potenciál – byť pravděpodobně mimo dosavadní modely podpory zaměstnanosti.

8a Zaměstnanost uživatelů sociálních služeb s různými stupni závislosti
(porovnání položek 3 a 8)

Rozdílnost voleb jednotlivých podskupin je statisticky nevýznamná.

Pozorované četnosti

Stupeň závislosti na péči	uživatel zaměstnán			Σ
	ano	částečný úvazek	ne	
I	10	13	129	152
II	10	12	160	182
III	8	6	185	199
IV	3	4	111	118
Σ	31	35	585	651

Očekávané četnosti

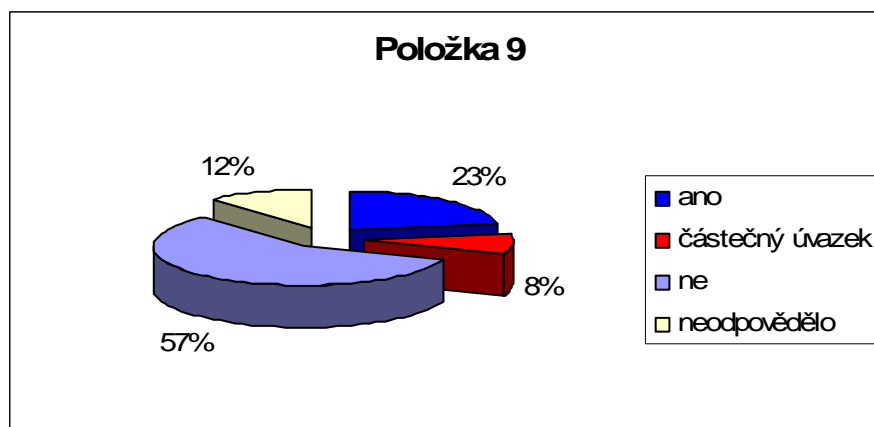
Stupeň závislosti na péči	uživatel zaměstnán			
	ano	částečný úvazek	ne	Σ
I	7,23810	8,17204	136,5899	152,0000
II	8,66667	9,78495	163,5484	182,0000
III	9,47619	10,69892	178,8249	199,0000
IV	5,61905	6,34409	106,0369	118,0000
Σ	31,00000	35,00000	585,0000	651,0000

chí-kvadrát: 9,93759, $f = 6$, signifikace = 0,127318 - statisticky nevýznamné

Pro autory výzkumu přineslo třídění druhého stupně velmi zajímavý výsledek, a to, že zaměstnanost uživatelů služeb není významně ovlivněna stupněm závislosti na péči. Z tohoto pohledu tedy již zřejmě na trhu práce a v souvisejících systémech podpory existují prostředky jak připravit podmínky pro zaměstnání lidí s nižšími i vyššími stupni závislosti na péči.

Položka 9: Pečující osoba je aktivně zaměstnána

Aktivně zaměstnána	Četnost	%
ano	159	22,6
částečný úvazek	58	8,3
ne	405	57,6
neodpovědělo	80	11,5
Celkem	702	100

Více než polovina respondentů uvádí, že pečující osoba není aktivně zaměstnána. Stejně jako u položky předchozí i zde bude v rámci následné interpretace výsledků zajímavé sledovat závislost pracovního uplatnění pečující osoby na stupni závislosti uživatele služby. Mimo to je zřejmé, že pečující osoby samy sebe nepovažují za „nepracující“ – a nebylo by to ani spravedlivé vzhledem k obrovské zátěži, kterou tato činnost přináší! Někteří respondenti na uvedenou položku reagovali s dotčením a (oprávněně) uváděli odpovědi: „ale já pracuji!“.

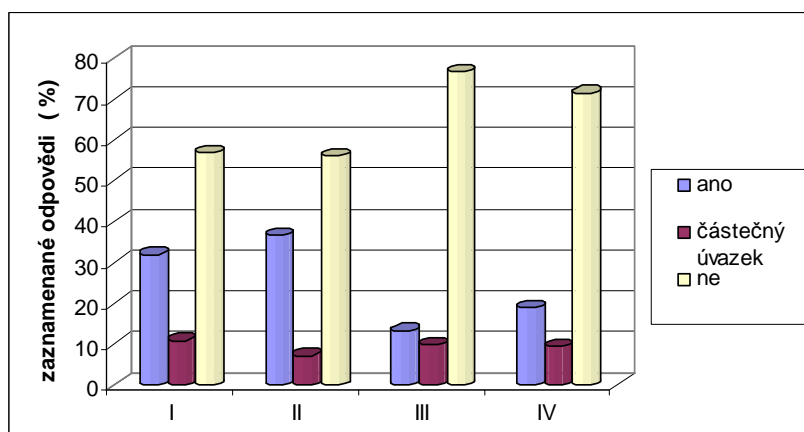
Nejen „mýlka“ autorů výzkumu, ale zejména skutkový stav v oblasti zajištění potřeb (sociální, mzdové, psychologické, zdravotní) pečujících osob by se měly stát důvodem pro provedení rozsáhlých šetření v oblasti podmínek života pečujících osob – s následnými úpravami stávajících modelů podpory. A zavedení zcela nových.

Až dosud se v České republice považovalo za normální, že pečující osoba (dříve pobírala příspěvek při péči o blízkou a jinou osobu) nyní „přešla“ do systému příspěvku na péči, tj. je oceňována přímo osobou, která příspěvek pobírá. Jakkoliv je tento krok hodnocen jako posun oproti dřívějšímu stavu – z pohledu osoby, která na péči závislá je a příspěvek pobírá – z pohledu pečující osoby se její postavení (zdůrazňujeme z dlouhodobého hlediska) značně „znehlednilo“. Její nároky ve všech výše uvedených oblastech – znovu je uvádíme – zdravotnické, mzdové, sociální, psychologické, důchodové a další, jsou dílem nedostatečné a dílem nesystémové či nejasné! K tomu částečně ve výsledcích II. třídění a částečně v dalších pracích autorů výzkumu.

9a Zaměstnanost osob pečujících o uživatele služeb s různými stupni závislosti

(porovnání položek 3 a 9)

Rozdílnost voleb jednotlivých podskupin je **statisticky významná**.

Pozorované četnosti

Stupeň závislosti na péči	Pečující osoba v době mimo péči zaměstnána			Σ
	ano	částečný úvazek	ne	
I	44	15	77	136
II	61	12	93	166
III	24	18	138	180
IV	22	11	83	116
Σ	151	56	391	598

Očekávané četnosti

Stupeň závislosti na péči	Pečující osoba v době mimo péči zaměstnána			Σ
	ano	částečný úvazek	ne	
I	34,3411	12,73579	88,9231	136,0000
II	41,9164	15,54515	108,5385	166,0000
III	45,4515	16,85619	117,6923	180,0000
IV	29,2910	10,86288	75,8462	116,0000
Σ	151,0000	56,00000	391,0000	598,0000

chi-kvadrát: 32,6366, $f = 6$, **signifikace = 0,000012** – **statisticky významné**

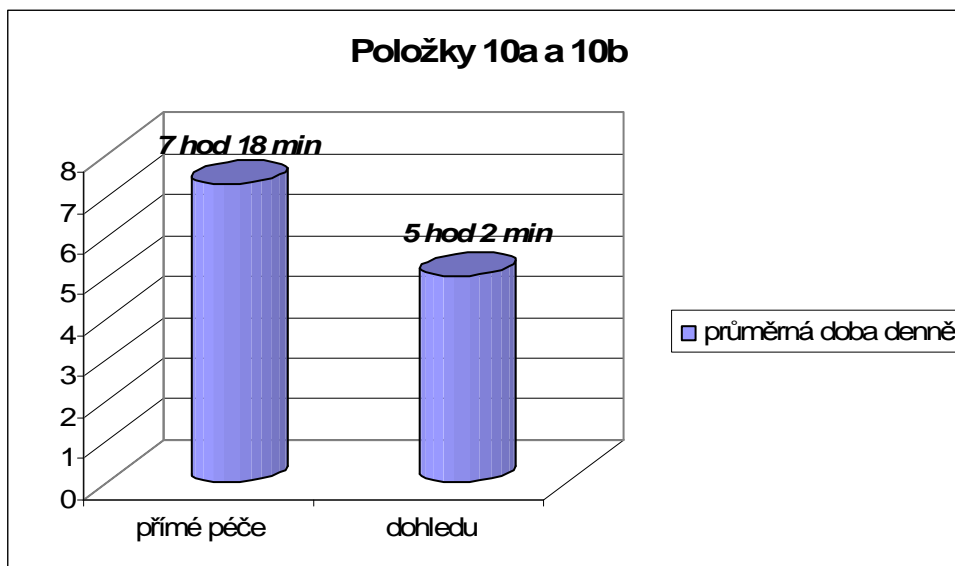
Komparací pozorovaných a očekávaných četností vycházejících z nasbíraných dat v příslušných řádcích lze dospět k následující interpretaci:

Nejčastěji jsou v době mimo péči zaměstnány osoby pečující o uživatele služeb v kategorii II. O něco méně často pak v kategorii I. Oproti tomu nejčastěji nemají zaměstnání pečující osoby o uživatele služeb v kategorii III. a IV. Tyto výsledky zcela jasně ukazují na rostoucí náročnost péče o uživatele služeb v závislosti na výše uvedených kategoriích. Důsledkem je vyšší nezaměstnanost pečujících osob o uživatele služeb v kategoriích III. a IV. Uvedená fakta **podporují myšlenku, aby pečující osoby byly plnohodnotně zaměstnány „péčí“ o uživatele služby**. Stejně tak vyvolávají řadu souvisejících otázek vážících se k:

- a) nároky těchto osob ze systému nemocenského zabezpečení
- b) nároky těchto osob ze všeobecného zdravotního pojištění
- c) vyhýbání se nárokům obdobným „dovolené“ v zaměstnaneckém poměru
- d) stále nedostatečné až mizivé ohodnocení dlouhodobé péče po přechodu do systému důchodového zabezpečení (výše důchodu pečujících osob)
- e) aspektům sociálně-psychologické podpory dlouhodobě pečujících osob
- f) souhrnným ukazatelům tvořícím tzv. kvalitu života těchto osob...

Položka 10a: Průměrná doba přímé péče denně: 7 hod 18 min

Položka 10b: Průměrná doba dohledu denně: 5 hod 2 min

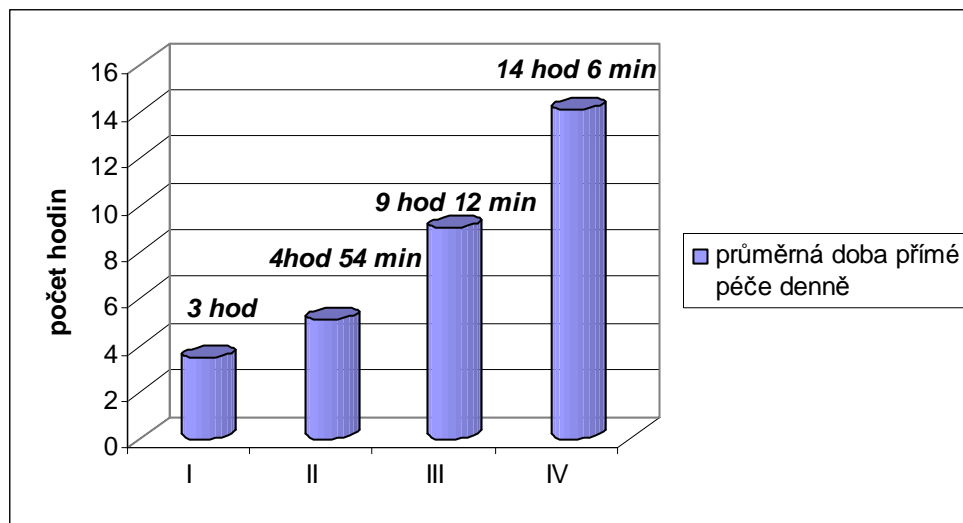

Průměrnou dobu přímé péče o uživatele služby jsme spočetli na 7 hod a 18 min, což je téměř rovno běžné pracovní době pracovníka v sociálních službách. K tomu připočteme 5 hod a 2 min potřebného dohledu a získáme dobu, po kterou je nutné věnovat se uživateli služby, tj. více než 12 hod denně (podotýkáme že péči a dohled potřebuje uživatel služby opravdu denně včetně víkendů, svátků, ...). Jedná se sice o průměrnou dobu, ale pokusme se nyní porovnat náročnost práce pracovníka v sociálních službách a pečující osoby – např. rodinného příslušníka: Má-li kalendářní rok přibližně 1. 900 pracovních hodin (odečteme-li placenou dovolenou),

pak vykonává-li službu (péči) pouze rodinný příslušník, vykonává ji za 1 kalendářní rok o 2. 480 hodin více než pracovník v sociálních službách (tj. více než 2x tolik). Tento prostý výpočet nám ukazuje na nezbytnou potřebu minimálně kombinace pomoci ve formě „více pečujících osob“ či „pečující osoba + registrovaná sociální služba“.

Takto posuzujeme průměrnou dobu přímé péče (a dohledu) o uživatele služby. V rámci další interpretace výsledků se dále podrobně zaměříme na potřebnou dobu přímé péče a dohledu ve vztahu ke stupni závislosti uživatele služby. Je nutno říct, že tento údaj nebyl dosud v ČR používán a nepochybně přinese zajímavé informace – mimo jiné ve vztahu ke „koupěschopnosti“ příspěvku v jednotlivých stupních závislosti a položí otázku, jak byly vůbec částky příspěvku na péči stanoveny!

10a a Průměrná doba přímé péče (denně) o osoby s různými stupni závislosti (porovnání položek 3 a 10a)

Jak jsme předpokládali, průměrná doba přímé péče roste společně se stupněm závislosti uživatele sociálních služeb. Tudíž průměrně nejméně vyžadují přímou péči uživatelé sociálních služeb v kategorii I. a II. nejvíce v kategorii IV.

Průměry ve skupinách (I, II, III, IV)

Stupeň závislosti na péči	průměrná doba přímé péče	N	směrodatná odchylka
I	3,47403	154	5,42952
II	5,07407	189	7,42873
III	9,01493	201	9,30348
IV	14,10833	120	10,16486
Σ	7,52861	664	9,00825

Analýza rozptylu - Duncanův test

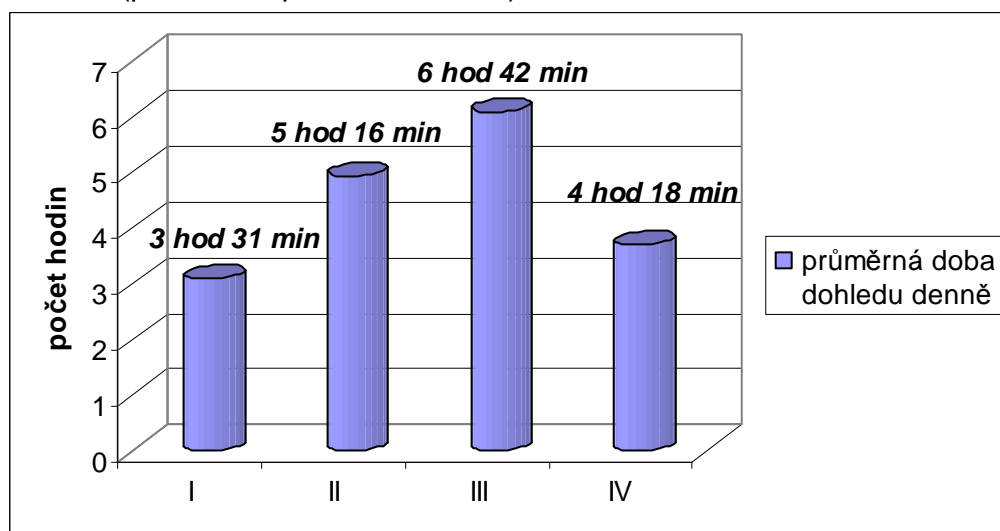
Čísla v tabulce uvádějí signifikance rozdílů mezi průměry přímé péče v jednotlivých skupinách. Statisticky významné rozdíly jsou označeny červeně.

	I ($\bar{x} = 3,4740$)	II ($\bar{x} = 5,0741$)	III ($\bar{x} = 9,0149$)	IV ($\bar{x} = 14,108$)
I		0,081894	0,000011	0,000003
II	0,081894		0,000026	0,000011
III	0,000011	0,000026		0,000009
IV	0,000003	0,000011	0,000009	

Z uvedených hodnot vyplývá, že mezi průměrnou dobou přímé péče jsou vesměs statisticky významné rozdíly. Významné rozdíly nejsou pouze mezi skupinami I a II.

10b a Průměrná doba dohledu (denně) nad osobami s různými stupni závislosti

(porovnání položek 3 a 10a)

Výsledky třídění druhého stupně ukázaly, že průměrná doba potřebného dohledu rovněž roste společně se stupněm závislosti uživatele sociálních služeb. U IV. stupně však potřeba dohledu klesá, což může vypovídat o tom, že uživatele sociálních služeb v kategorii IV. vyžadují ve větší míře přímou péči oproti dohledu. Zároveň je toto zjištění (viz ovšem i další údaje) dokladem serióznosti účastníků výzkumu s nímž přistupovali k vyplnění těchto položek!

Průměry ve skupinách (I, II, III, IV)

Stupeň závislosti na péči	průměrná doba dohledu	N	směrodatná odchylka
I	3,077922	154	5,759371
II	4,920635	189	7,483958
III	6,074627	201	8,276437
IV	3,691667	120	6,688502
Σ	4,620482	664	7,321569

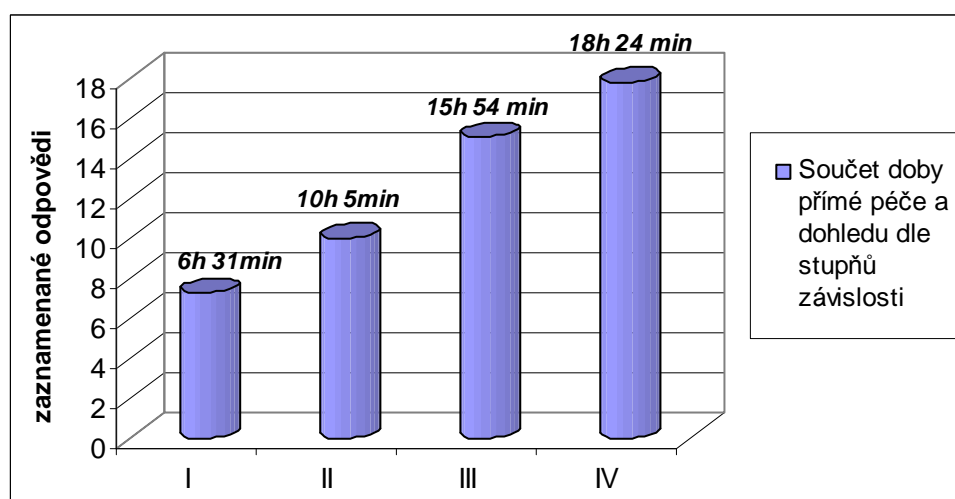
Analýza rozptylu - Duncanův test

Čísla v tabulce uvádějí signifikance rozdílů mezi průměry doby dohledu v jednotlivých skupinách. Statisticky významné rozdíly jsou označeny červeně.

	I ($\bar{x} = 3,0779$)	II ($\bar{x} = 4,9206$)	III ($\bar{x} = 6,0746$)	IV ($\bar{x} = 3,6917$)
I		0,030419	0,000427	0,449384
II	0,030419		0,154940	0,129850
III	0,000427	0,154940		0,004658
IV	0,449384	0,129850	0,004658	
Σ				

Z uvedených hodnot vyplývá, že mezi průměrnou dobou dohledu ve skupinách jsou statisticky významné rozdíly mezi skupinami I a II, mezi skupinami I a III a mezi skupinami III a IV.

10a,b b Součet doby přímé péče a dohledu dle stupňů závislosti (shrnutí doby péče o závislé osoby)

Uvedené výsledky jsou prvním reálně naměřeným pokusem zjistit hodinovou dotaci – náročnost péče o občany s postižením v jednotlivých stupních závislosti na péči. Pokud provedeme přepočtení zjištěných údajů o časové náročnosti péče a poměříme koupěschopností výše příspěvku v daném stupni, zjistíme následující údaje:

Koupěschopnost příspěvku ve vztahu k době péče

Stupeň závislosti	Doba péče za den	Doba péče za měsíc	Příspěvek	Odměna za hodinu *	Počet dní po něž lze službu koupit**
I	3 h	90 hod	2 000	22,20	8,3
II	4 h 54 min	147 hod	4 000	27,20	10,2
III	9 h 12 min	276 hod	8 000	28,90	10,9
IV	14 h 6 min	423 hod	11 000	25,90	9,7

Koupěschopnost příspěvku ve vztahu k době péče a dohledu

Stupeň závislosti	Péče a dohled za den	Péče a dohled za měsíc	Příspěvek	Odměna za hodinu *	Počet dní po němž lze službu koupit**
I	6 h 31 min	195,5 hod	2 000	10,23	3,8
II	10 h 10 min	305 hod	4 000	13,10	4,9
III	15 h 54 min	477 hod	8 000	16,70	6,3
IV	18 h 24 min	552 hod	11 000	19,90	7,4

*odměna za hodinu – jedná se o modelový výpočet ocenění práce pečující osoby o osobu závislou „v domácnosti“

** jedná se o počet dní v nichž lze z příspěvku službu koupit při průměrném počtu dní v měsíci 30 a hodinové ceně služby 80,- Kč. (pozn. hodinová sazba u většiny služeb od 1. ledna 2008 činí 100,- Kč)

Výsledky výzkumu přinesly poprvé v České republice pohled na náročnost péče o jednotlivé skupiny občanů – z hlediska stupně jejich závislosti na péči. Potvrdilo se očekávání o stoupající délce péče (a předpokládá se i stoupající náročnost – obtížnost) v závislosti na stupni postižení – závislosti na péči. Byť jde o pohled samotných respondentů, lze potvrdit, že naměřené výsledky odrážejí skutkový stav. Vysvětlit lze i pokles doby dohledu u skupiny závislých ve IV stupni oproti potřebné době dohledu u osob ve III. stupni. Osoby ve IV. stupni závislosti jsou prakticky imobilní, a proto je tato kategorie péče opravdu méně intenzivní, než u osob ve III. stupni závislosti (kde je zařazeno i větší množství občanů s mentálním postižením), kteří opravdu potřebují (relativně) více dohledu, který je prevencí před vznikem úrazů a obdobných poškození.

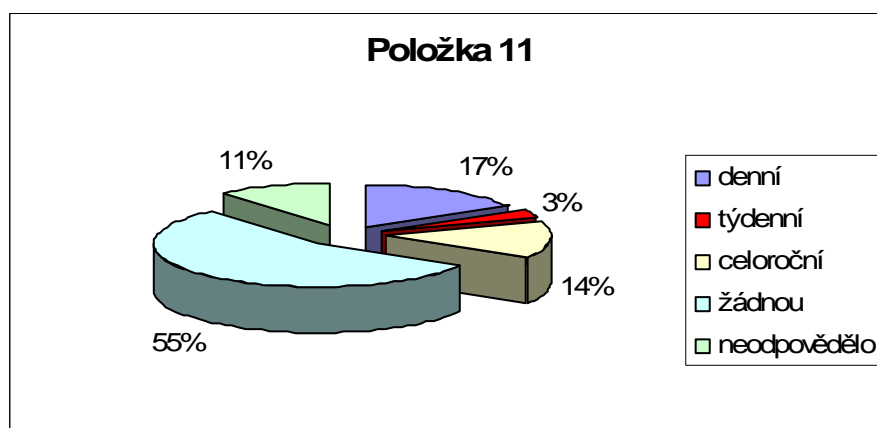
I při respektování možné statistické chyby se potvrdila minimálně dvě následující zjištění:

- hodinová odměna osoby pečující o osobu závislou na péči**
(předpokládáme, že celý příspěvek bude využit pouze na odměnu pečující osobě) činí dle stupně závislosti cca 10 – 19 korun za hodinu. A to v situaci, kdy tzv. minimální hodinová mzda v České republice činí 56 Kč.!
- počet dní, po němž by bylo možno z příspěvku na péči uhradit potřebnou službu jinou osobou než blízkou** (pracující za uvedených v průměru 15 Kč za hodinu), tj. při úhradě 80,- Kč za hodinu, činí přibližně 4 až 7 dní v měsíci! Jestliže uvažujeme o koupě služby u registrovaného poskytovatele (osobní asistence, denní stacionář) potom při platné ceně služby za hodinu – 100,- Kč se jedná pouze o 3 – 5,5 dne v měsíci.

Z uvedených zjištění vyplývá, že, byť příspěvek na péči nikdy nebyl zamýšlen jako dávka, která má zajistit skutečnou „koupěschopnost“ celé služby – v potřebném rozsahu, potom zjištěný počet dní, po němž dostačuje je velmi nízký. Stejně tak je nutno relativizovat některá nezodpovědná tvrzení o „zneužívání“ příspěvku na péči. Pomineme-li patologické situace, které se mohou potenciálně vyskytnout v kterékoliv rodině-situaci u nás je nemožné příspěvek na péči de facto zneužít– byl-li stupeň závislosti na péči posouzen odpovědně! Naměřené údaje o částkách, kterými může osoba příspěvek na péči pro zajištění péče o svou osobu disponovat tato tvrzení zřetelně vyvracejí!

Položka 11: Užívám sociální službu pobytovou

Pobytová služba	Četnost	%
denní	117	16,6
týdenní	20	2,8
celoroční	99	14,1
žádnou	389	55,3
neodpovědělo	77	11,2
Celkem	702	100

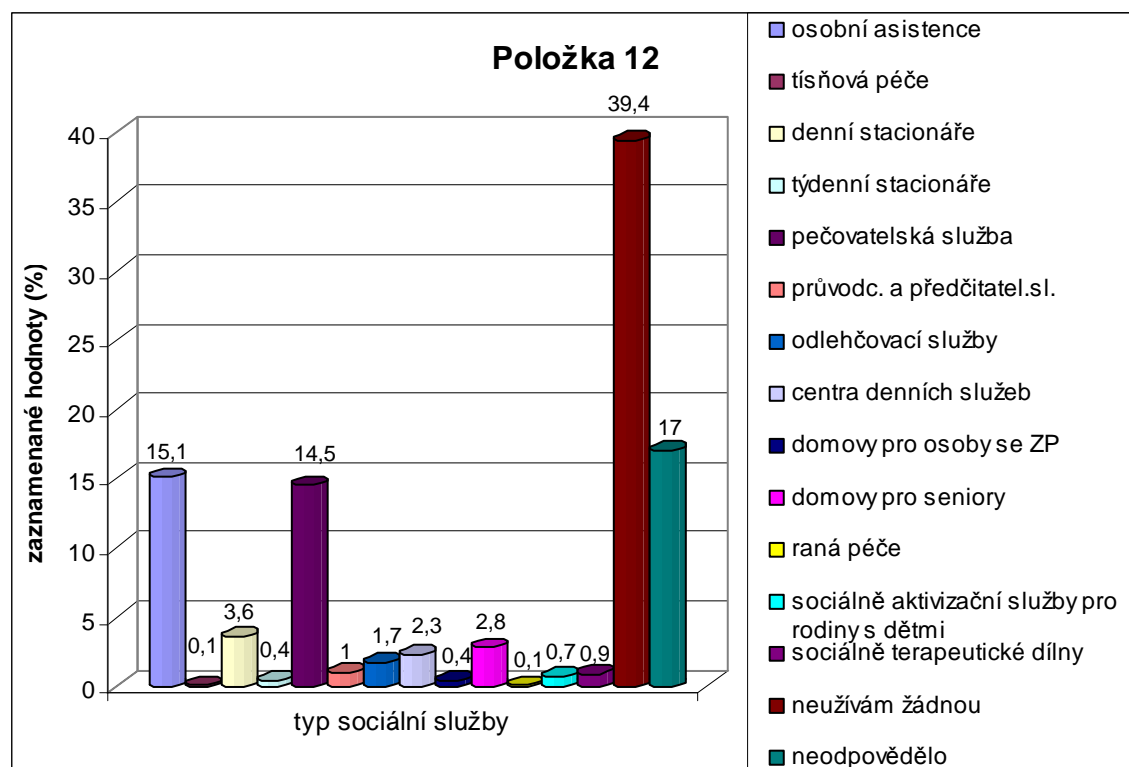

Z uvedených dat vyplývá, že více než polovina respondentů nevyužívá žádnou pobytovou službu. Celých 30% respondentů využívalo službu osobní asistence a pečovatelskou službu. I tento údaj odpovídá realitě, neboť z logiky věci většina uživatelů z oněch téměř tří stovek tisíc využívá služby terénní či ambulantní. Výzkum potvrdil i velké množství osob, které uvedly, že žádnou sociální službu (rozuměj registrovaného poskytovatele) nevyužívají – plných 277 respondentů, tedy necelých 40% z nich. V tomto smyslu je nepochybné, že příspěvek na péči, který tyto osoby pobírají se (slovy politiků) „do systému nevrací“ – zůstává k použití v domácí péči. Tento fakt sám o sobě nevyovídá o zneužívání příspěvku. Vyvolává spíše otázky po dostupnosti sociální služby v daném regionu (kolik osob by si sociální službu zvolilo – jestliže by v jejich okolí byla zřízena?) a zejména po kvalitě sociální služby – kolik osob je přesvědčeno, že za (v současnosti již 100,- Kč) za hodinu neobdrží službu v požadované kvalitě ?

A konečně otázka zásadní: Jestliže jsme u předchozí položky zjistili „koupěschopnost“ příspěvku u osob závislých na péči ve stupni I. a II. v řádu několika málo dní – není i toto důvod, proč se rozhodují tyto osoby využít péči jiné fyzické osoby? Jednoduše proto, že tato péče se zřejmě dá pořídit levněji, než za vyhláškou stanovených 100,- Kč péče od registrovaného poskytovatele.

Položka 12: Užívám sociální službu *ostatní*

Název	Četnost	%
osobní asistence	106	15,1
tísňová péče	1	0,1
denní stacionáře	25	3,6
týdenní stacionáře	3	0,4
pečovatelská služba	102	14,5
průvodcovská a předčitatelská služba	7	1
odlehčovací služby	12	1,7
centra denních služeb	16	2,3
domovy pro osoby se ZP	3	0,4
domovy pro seniory	20	2,8
raná péče	1	0,1
sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi	4	0,7
sociálně terapeutické dílny	6	0,9
neužívám žádnou	277	39,4
neodpovědělo	119	17
Celkem	702	100

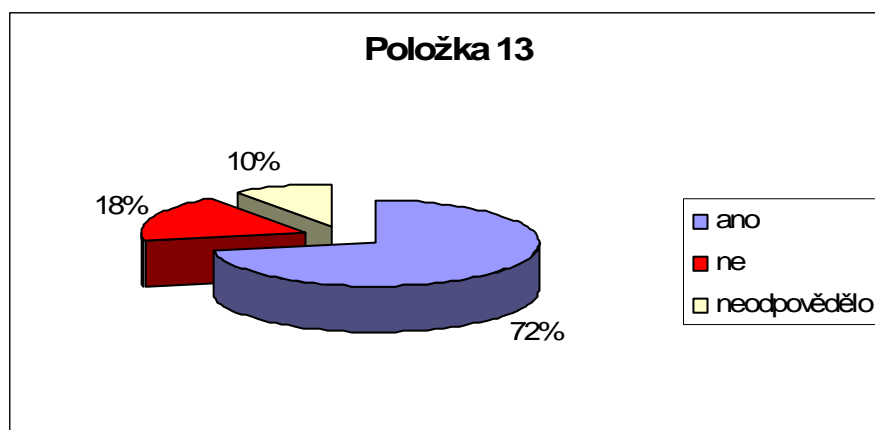
Z výše uvedeného grafu lze vyčíst, že nejvyšší procento respondentů žádnou sociální službu neužívá. Tento výsledek plně koresponduje s výsledky u položky 14, které nám říkají, že 33 % respondentů nemá podepsanou smlouvu o poskytování sociální služby a 14 % má smlouvu s pečující osobou. Potvrzujeme, že nejvíce respondentů užívá služby osobní asistence a pečovatelské služby. Dále mimo ty služby, které jsou uvedeny opravdu jen ojedinele, je o něco více využívána služba denní stacionář, domovy pro seniory a centra denních služeb. Uvedená procenta

využívaných terénních služeb výrazně převyšují užívané ambulantní služby. Respondenti tedy výrazně upřednostňují služby terénní.

Z pohledu naměřených dat ovšem nemůžeme dále uvádět, že by námi naměřené údaje byly signifikantní pro všechny zde uvedené druhy služeb. Naopak – náš výzkum přináší pohled na sociální služby jako celek.

Položka 13: Jsem v domácnosti

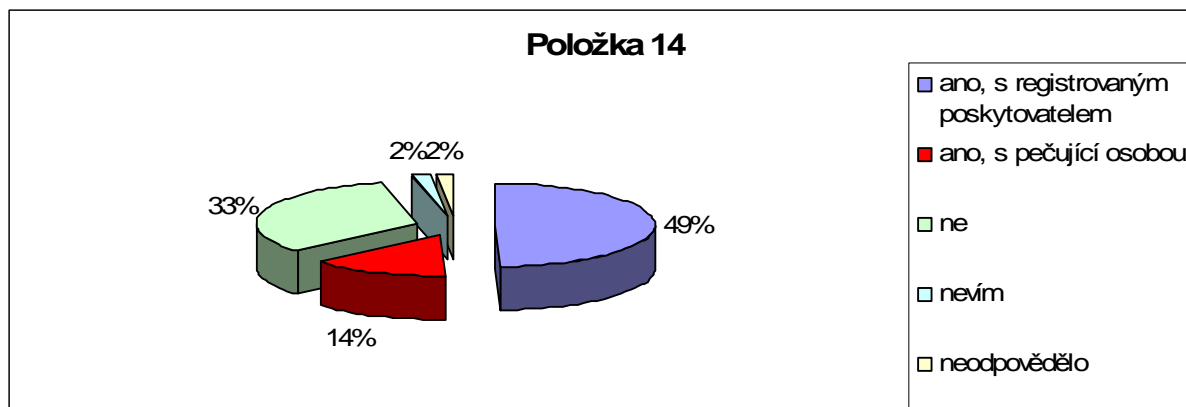
	Četnost	%
ano	506	72,0
ne	128	18,2
neodpovědělo	68	9,8
Celkem	702	100

Tato položka koresponduje s položkou číslo 11, tzn. více než 70% respondentů žije v domácím prostředí.

Položka 14: Mám podepsanu smlouvu o poskytování sociální služby

	Četnost	%
ano, s registrovaným poskytovatelem	348	49,5
ano, s pečující osobou	96	13,7
ne	233	33,2
nevím	14	2,0
neodpovědělo	11	1,6
Celkem	702	100

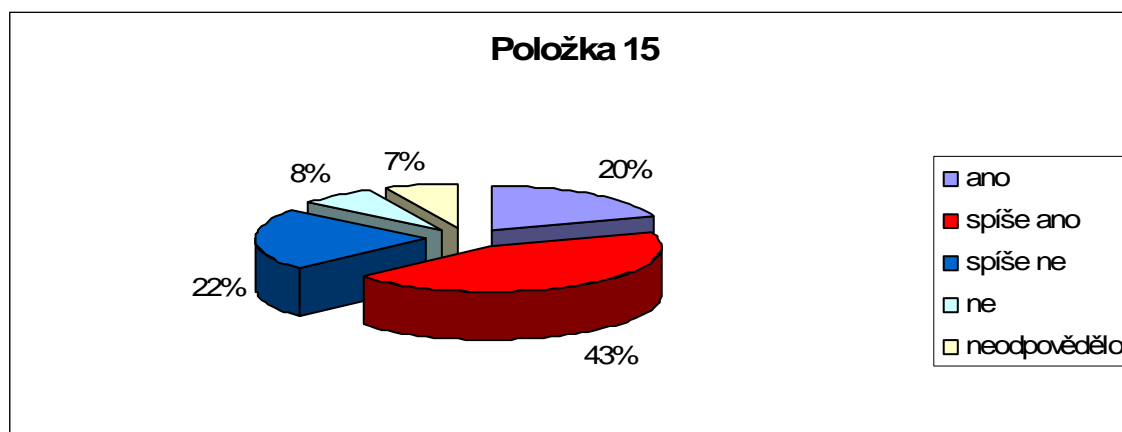
Jedna třetina respondentů smlouvu uzavřenu nemá. Je to pravděpodobně důsledek faktu, že péči poskytuje příbuzný nebo osoba blízká, což je v dané situaci obvyklé. Oproti tomu polovina respondentů má podepsanou smlouvu o poskytování sociální služby s registrovaným poskytovatelem. V této skupině respondentů se nepochybně vyskytuje řada uživatelů, kteří smlouvu nemají podepsanu „dosud“ – a po skončení přechodného období zákona, tj. od ledna 2010 budou smlouvu rovněž uzavírat. Problematice obsahu smluv a procedurálních otázek s tím spojených se věnuje další část našeho výzkumu.

II. ČÁST

A . Pro sociální služby na základě nového zákona podle mého názoru platí:

Položka 15: Celková úroveň sociálních služeb se zvýšila

	Četnost	%
ano	138	19,6
spíše ano	307	43,7
spíše ne	157	22,3
ne	53	7,5
neodpovědělo	47	6,9
Celkem	702	100

Co se týká kvality služeb, uvádí více než polovina respondentů (63 %), že kvalita služeb se díky zavedení nového zákona zvýšila. V rámci další interpretace výsledků bude vhodné se zaměřit na hodnocení kvality služeb respondenty, a to ve vztahu:

- 1) k tomu, kdo dotazník vyplňuje - uživatel služby nebo jeho zákonný zástupce;
- 2) ke stupni závislosti uživatele služby;
- 3) k době, po kterou službu užívají;

Je ovšem zajímavé, že v další části výzkumu, která se týká respondentů, kteří vstupují do interakce s příslušným poskytovatelem služby - tj. těch, kteří mají osobní zkušenost s konkrétní sociální službou – tak v těchto případech naopak drtivá většina těchto „znalých“ respondentů uvedla „kvalita mé sociální služby“ zůstala stejná! V tomto směru uvádíme zásadní poznámku k celému výzkumu – resp. odpovědím respondentů. Tito ve značné míře, až neobvyklé míře, projeví optimismus, a to i v otázkách v nichž panuje obecně přijímaný konsensus, že vyžadují řešení, jsou pro uživatele nevýhodné či dokonce „nebezpečné“. Týká se to ovšem odpovědí na otázky „obecné“ – jakmile se měli respondenti vyjadřovat ke konkrétním institutům sociální služby jimi využívané či potřebné – projevovali daleko kritičtější postoje.

Zásadním interpretačním vodítkem tohoto jevu je přesvědčení autorů výzkumu, že řada uživatelů nemá dostatek informací o procesech v sociálních službách probíhajících, i když subjektivně tento informační handicap necítí.

V následující části jsou uvedeny výsledky odpovědí jednotlivých skupin respondentů týkající se názorů na celkovou úroveň sociálních služeb – ve vztahu k jejich postupné proměně po účinnosti nového zákona č. 108/2006 Sb.

15a Zvýšení úrovně sociálních služeb z pohledu uživatele služby a zákonného zástupce uživatele (porovnání položek 2 a 15)

Rozdílnost voleb jednotlivých podskupin je statisticky nevýznamná.

Pozorované četnosti

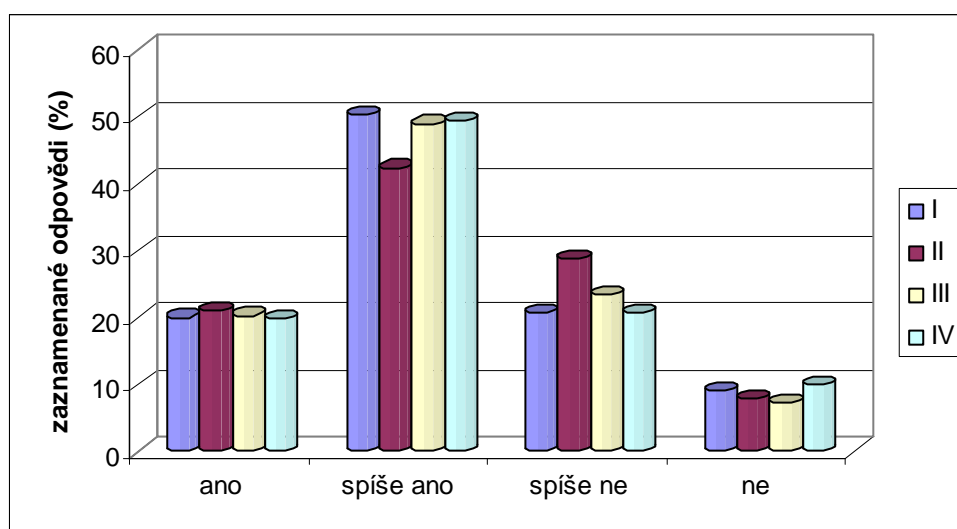
Uživatel služby	celková úroveň sociálních služeb se zvýšila				Σ
	ano	spíše ano	spíše ne	ne	
Uživatel služby	62	126	59	21	268
Zákonný zástupce uživatele	22	64	37	10	133
Σ	84	190	96	31	401

Očekávané četnosti

Uživatel služby	celková úroveň sociálních služeb se zvýšila				Σ
	ano	spíše ano	spíše ne	ne	
Uživatel služby	56,13965	126,9825	64,15960	20,71820	268,0000
Zákonný zástupce uživatele	27,86035	63,0175	31,84040	10,28180	133,0000
Σ	84,00000	190,0000	96,00000	31,00000	401,0000

chí-kvadrát: 3,12996, sv=3, signifikace = 0,372024 – statisticky nevýznamné

15b Zvýšení úrovně sociálních služeb z pohledu osob s různými stupni závislosti (porovnání položek 3 a 15)

Rozdílnost voleb jednotlivých podskupin je statisticky nevýznamná.

Pozorované četnosti

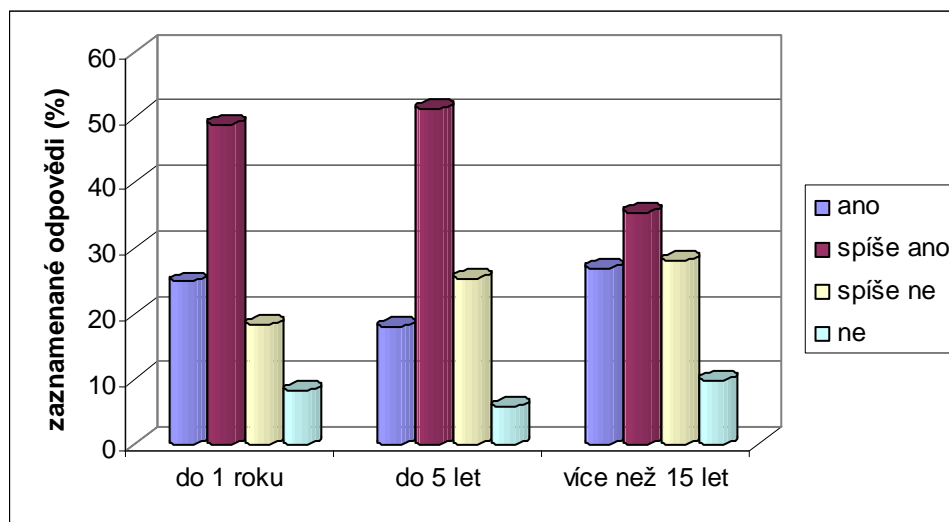
Stupeň závislosti na péči	úroveň sociálních služeb se zvýšila				Σ
	ano	spíše ano	spíše ne	ne	
I	29	73	30	13	145
II	37	75	51	14	177
III	39	94	45	14	192
IV	22	55	23	11	111
Σ	127	297	149	52	625

Očekávané četnosti

Stupeň závislosti na péči	úroveň sociálních služeb se zvýšila				Σ
	ano	spíše ano	spíše ne	ne	
I	29,4640	68,9040	34,5680	12,06400	145,0000
II	35,9664	84,1104	42,1968	14,72640	177,0000
III	39,0144	91,2384	45,7728	15,97440	192,0000
IV	22,5552	52,7472	26,4624	9,23520	111,0000
Σ	127,0000	297,0000	149,0000	52,00000	625,0000

chí-kvadrát: 5,05675, f v= 9, signifikace = 0,829329 statisticky nevýznamné

15c Zvýšení úrovně sociálních služeb v závislosti na době užívání služby (porovnání položek 7 a 15)

Rozdílnost voleb jednotlivých podskupin je statisticky nevýznamná.

Pozorované četnosti

Doba užívání sociální služby	celková úroveň sociálních služeb se zvýšila				
	ano	spíše ano	spíše ne	ne	Σ
do 1 roku	34	67	25	11	137
do 5 let	34	97	48	11	190
více než 15 let	22	29	23	8	82
Σ	90	193	96	30	409

Očekávané četnosti

Doba využívání sociální služby	celková úroveň sociálních služeb se zvýšila				
	ano	spíše ano	spíše ne	ne	Σ
do 1 roku	30,14670	64,6479	32,15648	10,04890	137,0000
do 5 let	41,80929	89,6577	44,59658	13,93643	190,0000
více než 15 let	18,04401	38,6944	19,24694	6,01467	82,0000
Σ	90,00000	193,0000	96,00000	30,00000	409,0000

chí-kvadrát: 9,88244, sv=6, signifikance = 0,129703 - statisticky nevýznamné

15d Zvýšení úrovně sociálních služeb v závislosti na druhu využívané pobytové služby
(porovnání položek 11 a 15)

Rozdílnost voleb jednotlivých podskupin je statisticky nevýznamná.

Pozorované četnosti

Pobytová služba	celková úroveň sociálních služeb se zvýšila				
	ano	spíše ano	spíše ne	ne	Σ
denní	15	16	37	39	107
týdenní nebo celoroční	20	21	33	38	112
Σ	35	37	70	77	219

Očekávaná četnost

Pobytová služba	celková úroveň sociálních služeb se zvýšila				
	ano	spíše ano	spíše ne	ne	Σ
denní	17,10046	18,07763	34,20091	37,62100	107,0000
týdenní nebo celoroční	17,89954	18,92237	35,79909	39,37900	112,0000
Σ	35,00000	37,00000	70,00000	77,00000	219,0000

chí-kvadrát: 1,51816, sv=3, signifikance = 0,678087 – statisticky nevýznamné

15e Zvýšení úrovně sociálních služeb v závislosti na druhu využívané sociální služby

(porovnání položek 12 a 15)

Rozdílnost voleb jednotlivých podskupin je statisticky nevýznamná.

Pozorované četnosti

Druh sociální služby	celková úroveň sociálních služeb se zvýšila				
	ano	spíše ano	spíše ne	ne	Σ
osobní asistence	28	45	26	5	104
Pečovatelská služba	26	40	19	8	93
Žádná	41	127	67	24	259
Σ	95	212	112	37	456

Očekávané četnosti

Druh sociální služby	celková úroveň sociálních služeb se zvýšila				
	ano	spíše ano	spíše ne	ne	Σ
osobní asistence	21,66667	48,3509	25,5439	8,43860	104,0000
pečovatelská služba	19,37500	43,2368	22,8421	7,54605	93,0000
Žádná	53,95833	120,4123	63,6140	21,01535	259,0000
Σ	95,00000	212,0000	112,0000	37,00000	456,0000

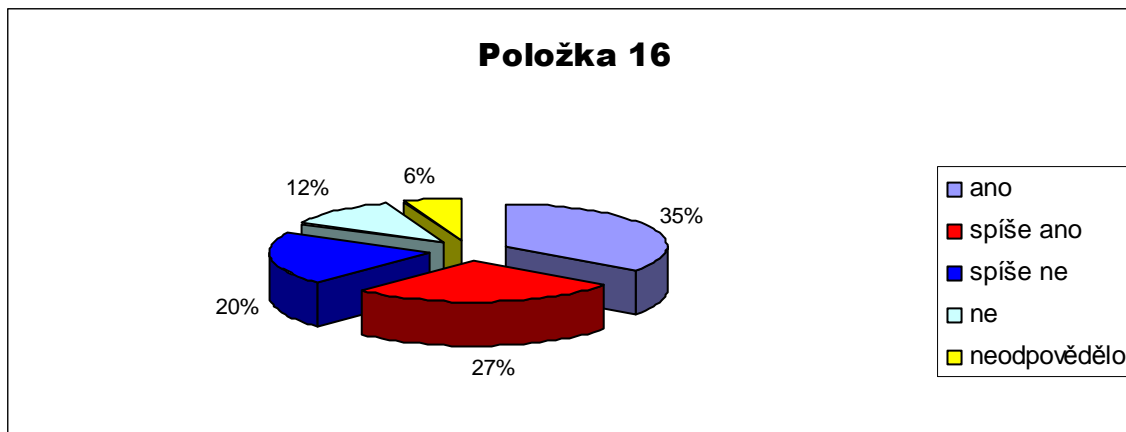
chí-kvadrát: 10,7506, sv=6, signifikance = 0,096411 - statisticky nevýznamné

V uvedeném směru neukázaly výsledky třídění druhého stupně žádné statisticky významné rozdíly, tzn., že hodnocení celkové úrovně sociálních služeb není ovlivněno:

- 1) tím, kdo dotazník vyplňuje (uživatel služby nebo jeho zákonný zástupce),
- 2) ani stupněm závislosti uživatele služby,
- 3) ani dobou, po kterou službu užívají,
- 4) ani typem užívané služby.

Položka 16: Suma peněz určená státem na sociální služby se zvýšila

	Četnost	%
ano	246	35,0
spíše ano	192	27,3
spíše ne	141	20,1
ne	83	11,8
neodpovědělo	40	5,8
Celkem	702	100

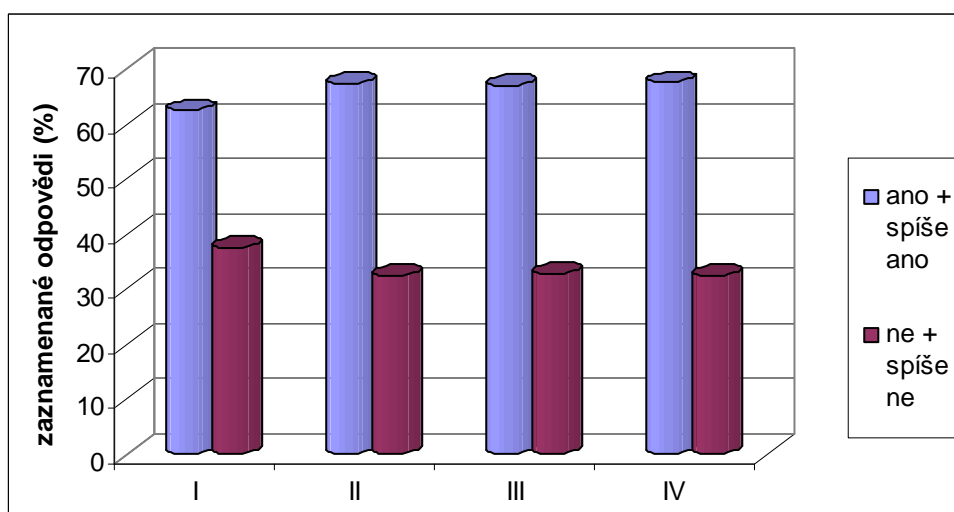
Téměř polovina respondentů (46 %) se domnívá, že celková suma peněz poskytnutá státem na sociální služby se zvýšila. Což koresponduje se skutkovým stavem. Výše prostředků na sociální služby se zvýšila – dokonce více než byly původně uvažované tři miliardy korun. Jen u příspěvku na péči je navýšení o více než šest miliard. Více v dalších částech výzkumu.

Míru „finančního optimismu“ – ovšem znovu zdůrazňujeme, že se jedná o odpovědi na „obecnou“ otázku – sledujeme i v pohledu názorů respondentů jednotlivých stupňů závislosti na péči – viz následující položka 16a. Ani toto měření však neprokázalo statisticky významné rozdíly. Můžeme jen konstatovat, že respondenti ve stupni závislosti I. se častěji než respondenti ve stupních závislosti II., III. a IV. domnívají, že celková suma peněz poskytnutá státem na sociální služby se nezvýšila.

16a Zvýšení sumy peněz na sociální služby z pohledu osob s různými stupni závislosti

(porovnání položek 3 a 16)

Rozdílnost voleb jednotlivých podskupin je statisticky nevýznamná.

Pozorované četnosti

Stupeň závislosti na péči	suma peněz na sociální služby se zvýšila				Σ
	ano	spíše ano	spíše ne	ne	
I	48	44	38	17	147
II	67	54	32	26	179
III	84	45	38	25	192
IV	39	38	26	11	114
Σ	238	181	134	79	632

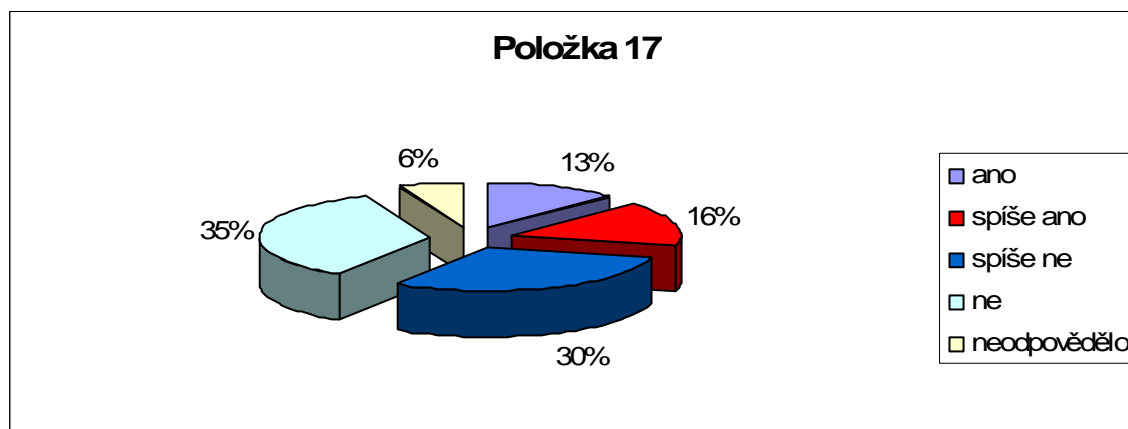
Očekávané četnosti

Stupeň závislosti na péči	suma peněz na sociální služby se zvýšila				Σ
	ano	spíše ano	spíše ne	ne	
I	55,3576	42,0997	31,1677	18,37500	147,0000
II	67,4082	51,2642	37,9525	22,37500	179,0000
III	72,3038	54,9873	40,7089	24,00000	192,0000
IV	42,9304	32,6487	24,1709	14,25000	114,0000
Σ	238,0000	181,0000	134,0000	79,00000	632,0000

chí-kvadrát: 10,3782, $f = 9$, signifikace = 0,320760 - statisticky nevýznamné

Položka 17: Přejít na nový systém služeb mi přinesl problémy

	Četnost	%
ano	91	12,9
spíše ano	112	15,9
spíše ne	211	30,0
ne	246	35,0
neodpovědělo	42	6,2
Celkem	702	100

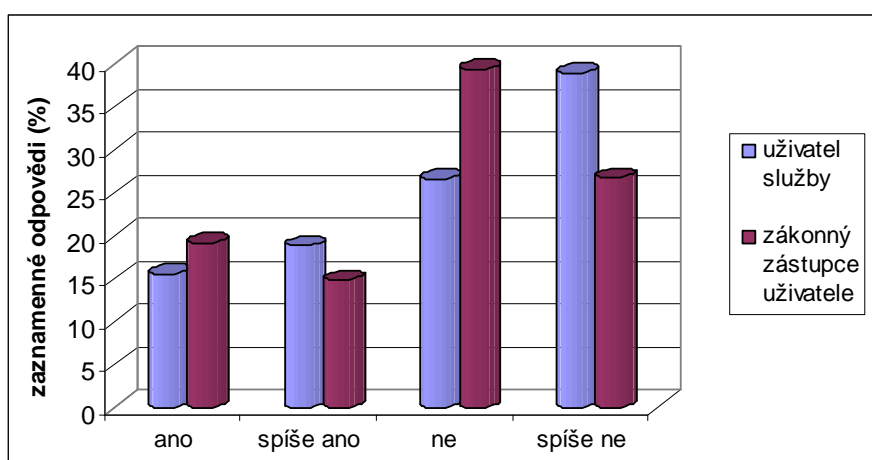

Nejméně respondentů si zvolilo odpověď ano (13 %). Hodnoty v tabulce tedy potvrzují výsledky v předchozích položkách o relativně vysoké míře optimismu

v hodnocení nového modelu služeb. Zde šlo o posouzení období „přechodu“ – tedy zejména vyřizování příspěvku na péči. O něm však více v dalších položkách. Jelikož změny plynoucí z nového zákona vnímají respondenti pozitivně, nepřinesl jim přechod na nový systém větší problémy (65 %). Je možné, že řada respondentů ani nepoznala (odmyslíme-li si příspěvek na péči), že se u nás má o nějaký nový systém sociálních služeb jednat... Je nepochybné, že např. poskytovatelů se přechod na nový model poskytování služeb dotknul výrazně více (viz nový systém dotací, standardy kvality...). Následuje členění dle jednotlivých skupin respondentů:

17a Problémy, které přinesl přechod na nový systém služeb z pohledu uživatele služby a zákonného zástupce uživatele (porovnání položek 2 a 17)

Rozdílnost voleb jednotlivých podskupin je **statisticky významná**.

Pozorované četnosti

Uživatel služby	přechod na nový systém služeb mi přinesl problémy				Σ
	ano	spíše ano	spíše ne	ne	
Uživatel služby	42	51	72	105	270
Zákonný zástupce uživatele	26	20	53	36	135
Σ	68	71	125	141	405

Očekávané četnosti

Uživatel služby	přechod na nový systém služeb mi přinesl problémy				Σ
	ano	spíše ano	spíše ne	ne	
Uživatel služby	45,33333	47,33333	83,3333	94,0000	270,0000
Zákonný zástupce uživatele	22,66667	23,66667	41,6667	47,0000	135,0000
Σ	68,00000	71,00000	125,0000	141,0000	405,0000

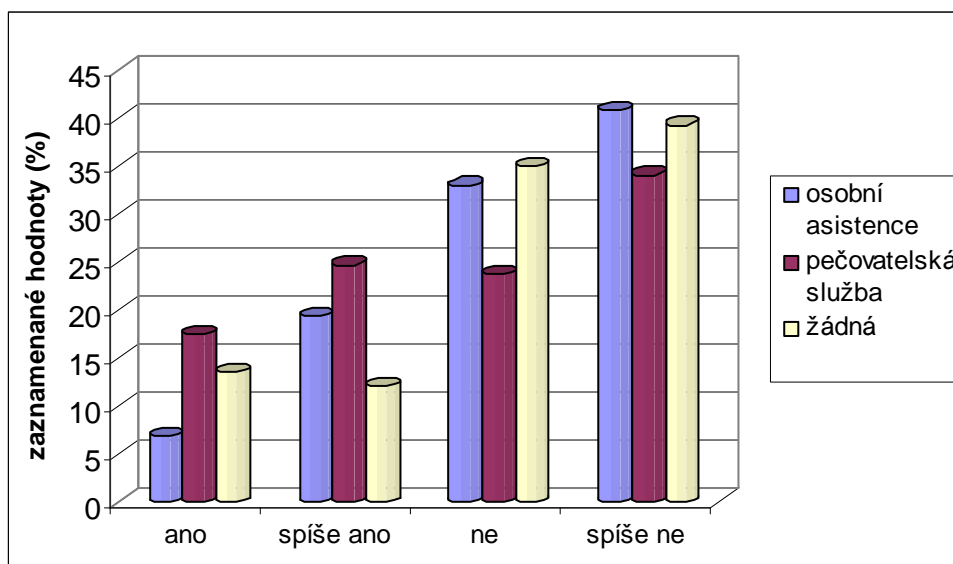
chí-kvadrát: 10,0731, sv=3, **signifikace = 0,017959 – statisticky významné**

Komparací pozorovaných a očekávaných četností vycházejících z nasbíraných dat v příslušných položkách lze dospět k následující interpretaci:

Přímí uživatelé služeb se častěji než jejich zákonní zástupci domnívají, že přechod na nový systém služeb jim přinesl problémy. Můžeme se domnívat, že tomu tak je proto, že přeci jen se jich všechny instituty systému dotýkají osobněji, než jejich zákonných zástupců.

17b Problémy, které přinesl přechod na nový systém služeb v závislosti na druhu využívané sociální služby
(porovnání položek 12 a 17)

Rozdílnost voleb jednotlivých podskupin je **statisticky významná**.

Pozorované četnosti

Druh sociální služby	přechod na nový systém služeb mi přinesl problémy				
	ano	spíše ano	spíše ne	ne	Σ
osobní asistence	7	20	34	42	103
pečovatelská služba	17	24	23	33	97
žádná	35	31	90	101	257
Σ	59	75	147	176	457

Očekávané četnosti

Druh sociální služby	přechod na nový systém služeb mi přinesl problémy				
	ano	spíše ano	spíše ne	ne	Σ
osobní asistence	13,29759	16,90372	33,1313	39,6674	103,0000
pečovatelská služba	12,52298	15,91904	31,2013	37,3567	97,0000
žádná	33,17943	42,17724	82,6674	98,9759	257,0000
Σ	59,00000	75,00000	147,0000	176,0000	457,0000

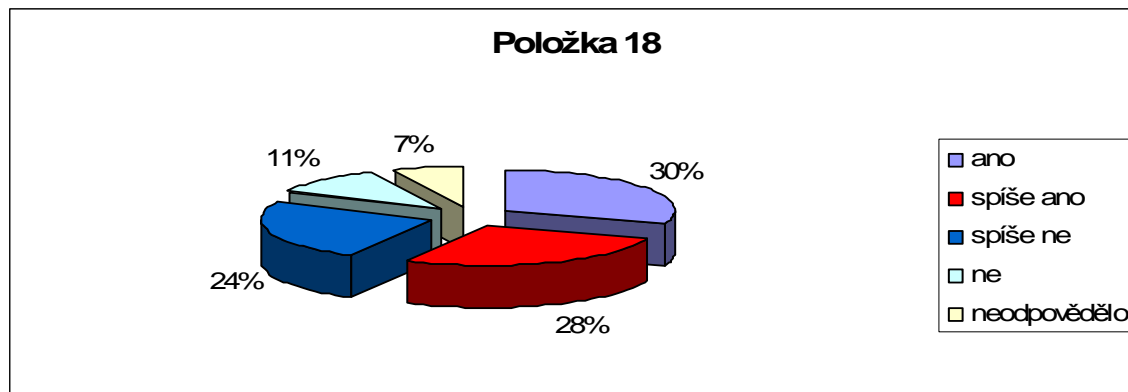
chí-kvadrát: 15,8298, sv=6, **signifikance = 0,014703 - statisticky významné**

Porovnání pozorovaných a očekávaných četností ukazuje, že **přechod na nový systém služeb působí problémy nejvíce uživatelům pečovatelské služby**, nejméně těm, kteří žádnou službu nevyužívají. Pouštět se do hodnocení tohoto jevu nelze na základě naměřených dat. Z praktické zkušenosti však dovozujeme, že respondenti mohli mít na mysli zvýšení cen, které u pečovatelské služby bylo vcelku

výrazné, stejně jako podepisování smluv a tím i (z jejich pohledu) značné „formalizování“ daného stavu. Dále se ukázal rozdíl mezi názory uživatelů pečovatelské služby a osobní asistence. Méně problémů přinesl přechod na nový systém služeb uživatelům služby osobní asistence. Může to být důsledek toho, že poskytovatelé osobní asistence byli a jsou nestátní organizace, zpravidla založené samotnými uživateli služeb, kteří si museli od počátku existence aktivně vybudovat fungující systém (připravenost k aktivitě, ke změně = „ chceme – můžeme“) oproti pečovatelské státní službě, která byla řízena „zvrchu“ danými zákony a vyhláškami („chtěli bychom – nemůžeme“).

Položka 18: Novému systému sociálních služeb rozumím

	Četnost	%
ano	213	30,3
spíše ano	194	27,6
spíše ne	171	24,3
ne	78	11,1
neodpovědělo	46	6,7
Celkem	702	100

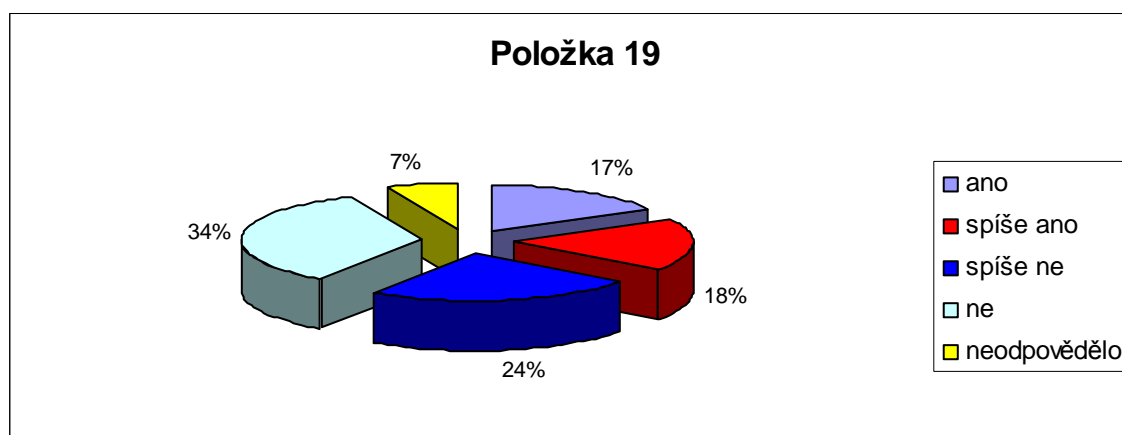
Autoři výzkumu výše uvedli názor, že dle jejich interpretace, značná část uživatelů služeb opravdu nerozumí jednotlivým aspektům nového modelu služeb (dotace, standardy, smlouvy, financování, zřizování...). Přesto je nutno vyhodnotit uvedenou položku tak, že nejvyšší procento respondentů (30 %) novému systému sociálních služeb – dle svého mínění - rozumí. Pozitivně, tj. ano a spíše ano - na tuto položku odpověděla více než polovina respondentů (58 %). Jen jedna desetina - 11 % respondentů uvádí, že novému systému sociálních služeb nerozumí.

Tyto výsledky mohou ukazovat jednak na:

- kvalitní práci všech zainteresovaných odborníků a spolupracujících organizací,
- skutečnost, že výzkumu se z určité části mohli účastnit motivovanější a věci „znalejší“ osoby,
- je však možné je interpretovat i ve shodě s poznámkou učiněnou u položky 15 – řada občanů u nás se domnívá, že informace má či jim rozumí – ovšem reálný a nezávislý rozbor dané situace svědčí o tom, že de facto nemají pravdu. K tomu podrobně např. v otázkách výzkumu týkajících se smluv o poskytování sociální služby.

Položka 19: Je správné, aby sociální služby mohli čerpat a využívat takto státní dotace poskytovatelům i lidé, kteří nejsou závislí na péči jiné osoby

	Četnost	%
ano	119	16,9
spíše ano	129	18,3
spíše ne	171	24,3
ne	239	34,0
neodpovědělo	44	6,5
Celkem	702	100

Tato otázka ve výzkumu má dalekosáhlý význam pro všechny, kdo v sociálních službách působí (zaměstnanci, uživatelé, poskytovatelé), ovšem **i pro celou společnost**. Je skutečností, že v rámci systému sociálních služeb je poskytována řada „činností“, která má charakter jakési „státní charity“ neboť jsou poskytovány lidem, kteří tuto službu nepotřebují vzhledem ke své sociální situaci a tím méně již vzhledem k nepříznivému zdravotnímu stavu či závislosti na péči jiné osoby. Které to jsou? Typicky se jedná o službu „**domov pro seniory**“ – dříve domov důchodců – kde některé prameny uvádějí **až 60% obyvatel, kteří nemají žádný ze stupňů příspěvku na péči**. Jistě nejde o to, uvažovat v dimenzích, zda tito lidé mají či nemají v domově pobývat. **Je však možné** – a vývoj ve finančním zajištění sociálních služeb to potvrzuje – **uvažovat v kategorii: Mají být tyto „služby“ vykazovány v systému sociálních služeb?** Neměl by být zaveden další dotační titul? Nedochozí tak ke zkreslování nákladů na poskytované služby?

V našem výzkumu se 35 % respondentů domnívá, že sociální služby mají být poskytovány i lidem, kteří nejsou závislí na péči jiné osoby. Více než polovina (58 %) však sdílí názor opačný. Jsme si vědomi toho, že uvedenému znění položky mohli respondenti porozumět různě.

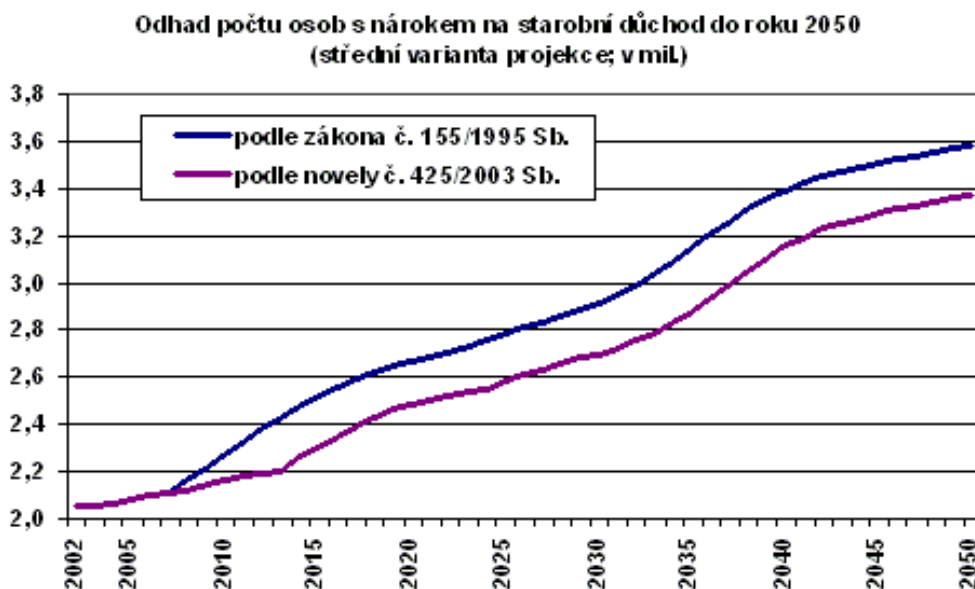
Autoři výzkumu doporučují seriózně se zabývat myšlenkou oddělení finančních toků směřujících

a) na skutečné sociální služby (určené osobám, které vzhledem k dopadům dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu potřebují pomoc při zvládnání úkonů soběstačnosti a péče o vlastní osobu)

b) na realizaci cílů státní sociální politiky – zde např. reakce na historický vývoj vedoucí k umístování vysokého počtu seniorů do (dříve státních) domovů důchodců),

tak, aby nedocházelo ke zkreslování těchto dvou – obsahově i formálně odlišných druhů dotačních prostředků! Zásadní je tento požadavek vzhledem k očekávanému demografickému vývoji v příštích letech. Viz následující graf.

(cit. dle ČSÚ, dostupné na: http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/odhad_poctu_osob_s_narokem_na_starobni_duchod_do_roku_2050).

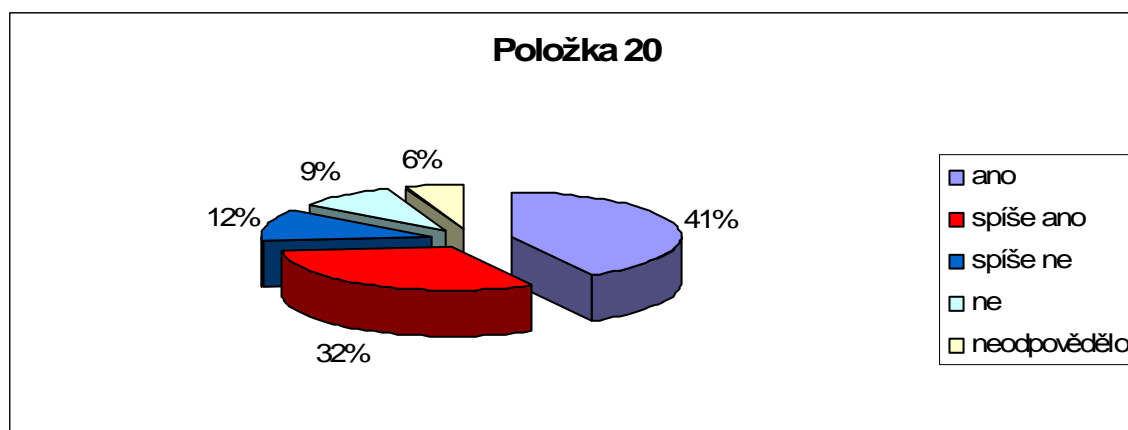

B Ve vztahu k příspěvku na péči a mé osobě se domnívám, že:

V druhé části dotazníku jako použitého výzkumného nástroje byly sledovány názory respondentů týkající se již jednoho ze zásadních institutů zákona – příspěvku na péči.

Položka 20: Z mého pohledu dobře nahradil dřívější dávky

	Četnost	%
ano	296	42,1
spíše ano	222	31,6
spíše ne	81	11,5
ne	65	9,2
neodpovědělo	38	5,6
Celkem	702	100

Více než 70 % respondentů je spokojeno s pojetím příspěvku na péči jako systémového prvku nového modelu služeb. Tato otázka však nezkoumala konkrétní finanční situaci respondentů - ne všechny skupiny občanů jsou na tom v současnosti celkově finančně lépe než v dřívějším systému. Výsledek byl nepochybně ovlivněn (ovšem v metodologicky je tento faktor v pořádku), vysokým počtem respondentů využívajících pečovatelskou službu, osobní asistenci, případně uživatelů v domácí péči. Tam skutečně činí příspěvek na péči (případně ještě částka invalidního důchodu u zletilých respondentů) zvýšení příspěvku oproti dřívějšímu stavu. Do 31.12. 2006 bylo možno získat zvýšení důchodu pro bezmocnost o částky cca 400, 800, resp. 1750,- Kč (částečná, převážná a úplná bezmocnost). Dávka pro pečující osoby činila cca 5 500,- Kč. Pokud je tedy respondentem osoba v invalidním důchodu využívající služby osobní asistence – pak již zařazení v I. stupni závislosti přineslo absolutní zvýšení prostředků – neřku-li ve stupni II. a vyšších.

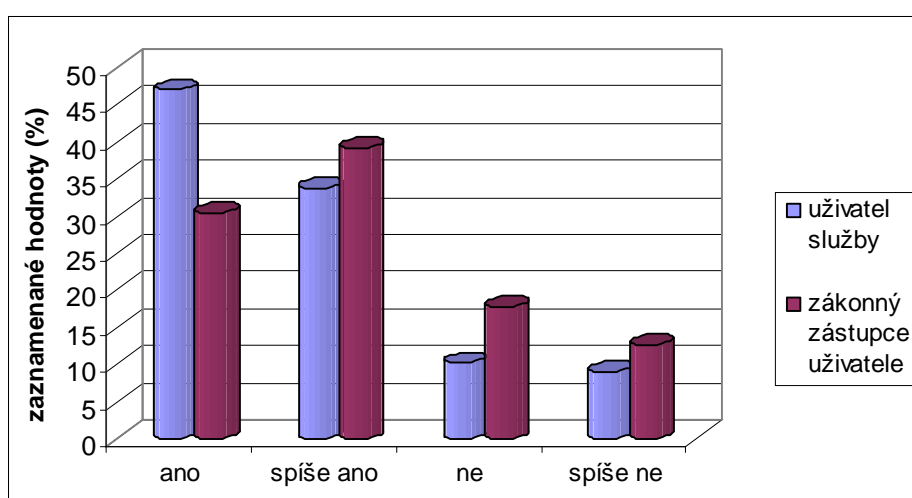
Pokud bychom sledovali tuto problematiku výlučně u uživatelů pobytových služeb (typicky denní stacionář), v těchto případech dochází k tomu, že tyto rodiny (uživatelé) získávali z dřívějšího systému více finančních prostředků než nyní. (typická měsíční platba za tzv. denní stacionář se v ČR pohybovala kolem 600,- Kč u dítěte a cca 2 400,- Kč u občana s invalidním důchodem). K tomu mohla pečující osoba pobírat zmíněných 5,5 tis. korun. U těchto osob (podepsaly-li smlouvu) stouply platby za tento druh služby násobně – v některých případech až k 10 tis. korun měsíčně....

K tomu však dále u interpretace dalších položek sledujících spokojenost či názory respondentů na absolutní výši příspěvku a názory na případnou potřebu či možnost zvýšit příspěvek v tom či onom stupni. V další části budeme sledovat spokojenost respondentů s náhradou dřívější dávky, a to ve vztahu:

- 1) k tomu, kdo dotazník vyplňuje - uživatel služby nebo jeho zákonný zástupce;
- 2) ke stupni závislosti uživatele služby;
- 3) k době, po kterou službu užívají.

20a Jak nahradil příspěvek na péči dřívější dávky z pohledu uživatele služby a zákonného zástupce uživatele (porovnání položek 2 a 20)

Rozdílnost voleb jednotlivých podskupin je **statisticky významná**.

Pozorované četnosti

Uživatel služby	příspěvek na péči dobře nahradil dřívější dávky				Σ
	ano	spíše ano	spíše ne	ne	
Uživatel služby	129	93	28	25	275
Zákonný zástupce uživatele	41	53	24	17	135
Σ	170	146	52	42	410

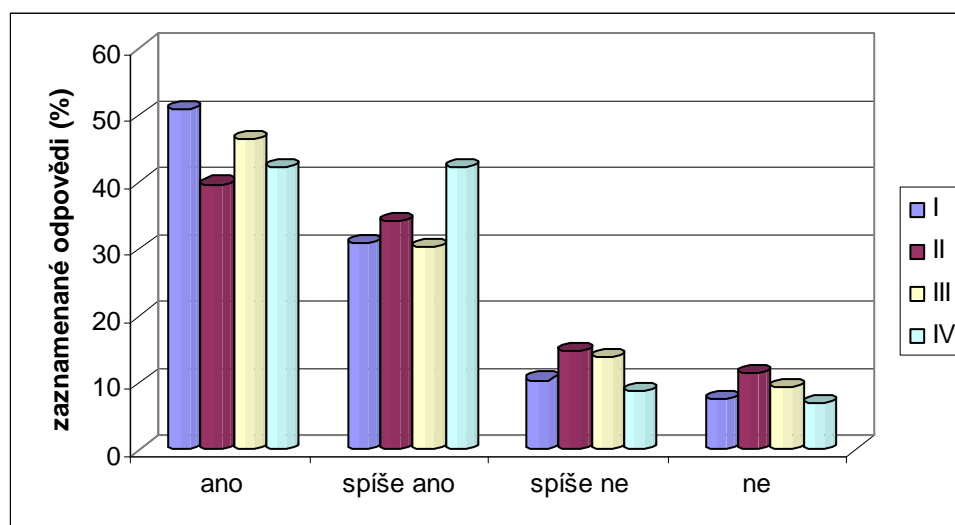
Očekávané četnosti

Uživatel služby	příspěvek na péči dobře nahradil dřívější dávky				Σ
	ano	spíše ano	spíše ne	ne	
Uživatel služby	114,0244	97,9268	34,87805	28,17073	275,0000
Zákonný zástupce uživatele	55,9756	48,0732	17,12195	13,82927	135,0000
Σ	170,0000	146,0000	52,00000	42,00000	410,0000

chí-kvadrát: 11,9294, sv=3, **signifikace = 0,007631 – statisticky významné**

Porovnání pozorovaných a očekávaných četností nám ukázalo, že uživatelé služeb se častěji než jejich zákonní zástupci domnívají, že příspěvek na péči dobře nahradil dřívější dávky. **Vysvětlení je v obecné části komentáře této položky – pečující osoby byly dříve příjemci dávky – POB – nyní jsou příjemci až „sekundárními“ – dávka – příspěvek na péči je dle zákona (i fakticky) příjmem osoby s postižením (závislé na péči).**

20b Jak nahradil příspěvek na péči dřívější dávky z pohledu osob s různými stupni závislosti
(porovnání položek 3 a 20)

Rozdílnost voleb jednotlivých podskupin je statisticky nevýznamná. Přesto můžeme vysledovat jisté rozdíly v odpovědích respondentů v I. a II. skupině závislosti vers. odpovědi respondentů ve III. a IV. skupině závislosti. Součet odpovědí ano a spíše ano se však u většiny respondentů blížil 80% počtu.

Pozorované četnosti

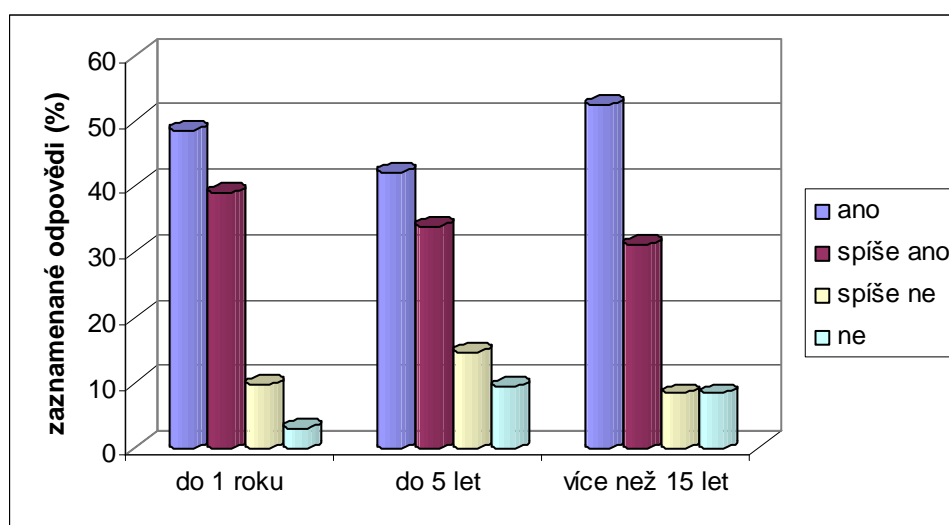
Stupeň závislosti na péči	příspěvek na péči dobře nahradil dřívější dávky				Σ
	ano	spíše ano	spíše ne	ne	
I	74	45	15	11	145
II	73	63	27	21	184
III	90	59	27	18	194
IV	49	49	10	8	116
Σ	286	216	79	58	639

Očekávané četnosti

Stupeň závislosti na péči	příspěvek na péči dobře nahradil dřívější dávky				Σ
	ano	spíše ano	spíše ne	ne	
I	64,8983	49,0141	17,92645	13,16119	145,0000
II	82,3537	62,1972	22,74804	16,70110	184,0000
III	86,8294	65,5775	23,98435	17,60876	194,0000
IV	51,9186	39,2113	14,34116	10,52895	116,0000
Σ	286,0000	216,0000	79,00000	58,00000	639,0000

chí-kvadrát: 11,1045, f = 9, signifikace = 0,268628 statisticky nevýznamné

20c Jak nahradil příspěvek na péči dřívější dávky v závislosti na době užívání sociální služby
(porovnání položek 7 a 20)

Rozdílnost voleb jednotlivých podskupin je statisticky nevýznamná.

Pozorované četnosti

Doba užívání sociální služby	příspěvek na péči dobře nahradil dřívější dávky				Σ
	ano	spíše ano	spíše ne	ne	
do 1 roku	66	53	13	4	136
do 5 let	81	65	28	18	192
více než 15 let	44	26	7	7	84
Σ	191	144	48	29	412

Očekávané četnosti

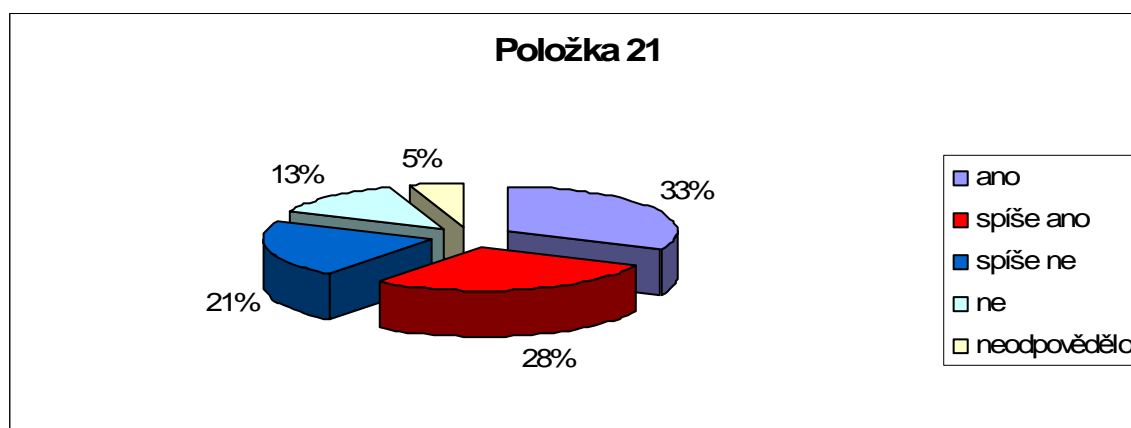
Doba využívání sociální služby	příspěvek na péči dobře nahradil dřívější dávky				Σ
	ano	spíše ano	spíše ne	ne	
do 1 roku	63,0485	47,5340	15,84466	9,57282	136,0000
do 5 let	89,0097	67,1068	22,36893	13,51456	192,0000
více než 15 let	38,9417	29,3592	9,78641	5,91262	84,0000
Σ	191,0000	144,0000	48,00000	29,00000	412,0000

chí-kvadrát: 10,2495, sv=6, signifikance = 0,114543 - statisticky nevýznamné

Zajímavým výsledkem třídění druhého stupně je zjištění, že **spokojenost s pojetím příspěvku na péči jako systémového prvku nového modelu služeb je ovlivněna pouze tím, kdo dotazník vyplňuje (uživatelé služeb jsou spokojenější než zákonní zástupci uživatelů služeb)**. Stupeň závislosti uživatele služby ani doba, po kterou službu užívají volbu respondentů výrazně neovlivnila. Celkově **shrnujeme, že institut příspěvku na péči je rok po jeho zavedení vnímán uživateli pozitivně**.

Položka 21: Posuzování míry závislosti na péči je kvalitní a odpovídá mým potřebám

	Četnost	%
ano	225	32,0
spíše ano	199	28,3
spíše ne	150	21,3
ne	92	13,1
neodpovědělo	36	5,3
Celkem	702	100

Tato otázka je z pohledu současnosti (a to nejen dle autorů výzkumu) meritorní! Vyřízení stovek tisíc žádostí o novou dávku během roku a několika měsíců signalizovalo možnost problémů. Ty v praxi nastaly a každý kdo pracuje v sociálních službách ví o případech dlouhodobých problémů (vyřízení v některých případech trvá i rok a více). Proto bylo nesmírně zajímavé zjistit, jaký je objektivní skutkový stav. Přičemž musíme zdůraznit, že se nejedná toliko o spokojenost „časovou“ nýbrž i skutkovou, tj. v otázce jsme zahrnuli několik okruhů - problémů:

- 1) jak jsou respondenti spokojeni s délkou řízení – položka 24.
- 2) jak jsou spokojeni s obsahem řízení a skutkovým posuzováním jejich potřeb
- 3) jak jsou spokojeni s procedurálním řízením a přístupem pracovníků – položka 23 – viz dále.

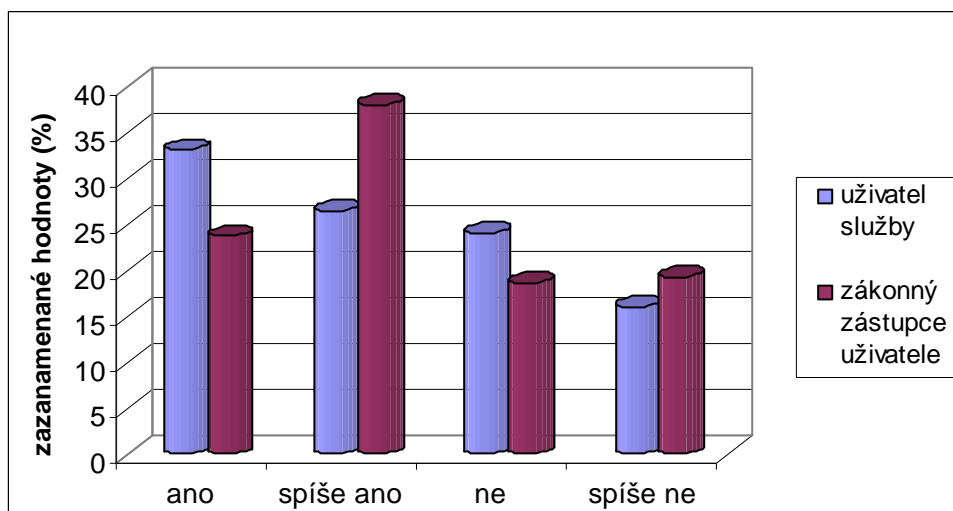
Výsledky jsou takové, že i přes šedesátiprocentní spokojenost respondentů, plná třetina z nich (34 %) signalizuje určité nedostatky v daném procesu.

V rámci II. třídění nasbíraných dat se zajímáme o závislost v rozdílech vnímání kvality posuzování na stupni závislosti uživatele služby.

21a Posuzování míry závislosti na péči z pohledu uživatele služby a zákonného zástupce uživatele

(porovnání položek 2 a 21)

Rozdílnost voleb jednotlivých podskupin je **statisticky významná**.

Pozorované četnosti

Uživatel služby	posuzování míry závislosti na péči je kvalitní				Σ
	ano	spíše ano	spíše ne	ne	
Uživatel služby	91	73	66	44	274
Zákonný zástupce uživatele	32	51	25	26	134
Σ	123	124	91	70	408

Očekávané četnosti

Uživatel služby	posuzování míry závislosti na péči je kvalitní				Σ
	ano	spíše ano	spíše ne	ne	
Uživatel služby	82,6029	83,2745	61,11275	47,00980	274,0000
Zákonný zástupce uživatele	40,3971	40,7255	29,88725	22,99020	134,0000
Σ	123,0000	124,0000	91,00000	70,00000	408,0000

chí-kvadrát: 8,23561, sv=3, **signifikace = 0,041391 – statisticky významné**

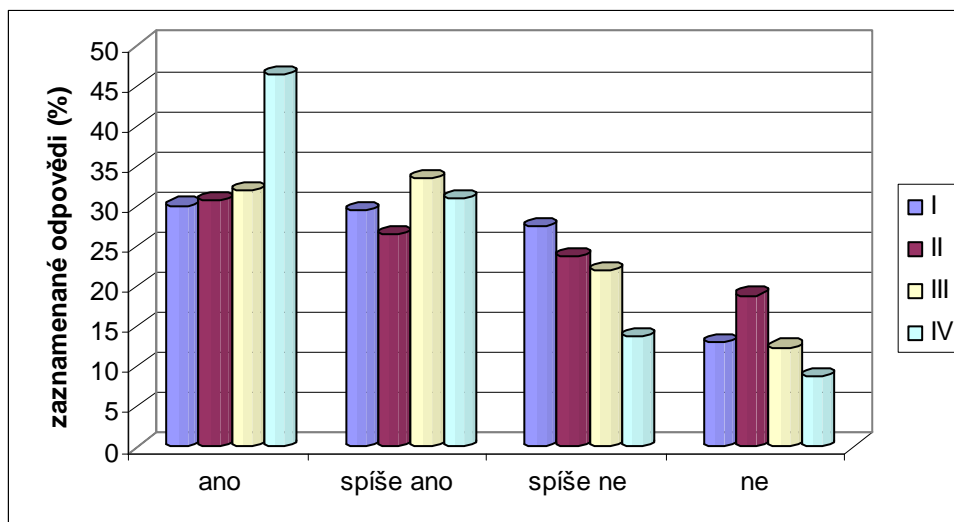
Komparací pozorovaných a očekávaných četností vycházejících z nasbíraných dat v příslušných řádcích lze dospět k následující interpretaci:

Kvalita posuzování je častěji pozitivně hodnocena, pokud dotazník vyplňoval zákonný zástupce uživatele služby. Opět tento výsledek potvrzuje již několikrát uvedené zjištění. Lze jej rovněž interpretovat známým úslovím „kdo nezažil, neuvěří...“

21b Posuzování míry závislosti na péči z pohledu osob s různými stupni závislosti

(porovnání položek 3 a 21)

Rozdílnost voleb jednotlivých podskupin je **statisticky významná**.

Spokojenost respondentů s posuzováním míry závislosti na péči roste přímo úměrně s vyšší stupně závislosti. Nespokojeni jsou uživatelé sociálních služeb v kategorii I. a II. Nejvíce spokojeni jsou uživatelé sociálních služeb v kategorii IV. I toto zjištění má objektivní základ. Uživatelů ve stupni závislosti IV. je z celých téměř 350 tis. pobíratelů pouhých 20 tis. Vzhledem k tomu, že tyto osoby „nesmí“ zvládnout více než 30 úkonů péče soběstačnosti a o vlastní osobu je zřejmé – že se jedná o nejzávažnější zdravotní stavy a postižení. V těchto případech se dá říci, že podíl či prostor pro správné uvážení daného orgánu (pracovnice vykonávající šetření) je minimální či velmi malý. Naproti tomu posuzování schopnosti zvládat uvedené úkony péče o vlastní osobu a soběstačnosti u člověka v prvním či druhém stupni závislosti – tady již nepochybně prostor pro rozdílné posuzování a rozdílnou interpretaci pojmu „zvládnutý úkon) nastává a existuje! U uživatelů ve II. stupni závislosti na péči uvádí odpovědi ano a spíše ano cca 57% respondentů – ovšem u uživatelů (jedná se i o zákonné zástupce!) uvádí tuto spokojenost téměř 77% respondentů!

Pozorované četnosti

Stupeň závislosti na péči	posuzování míry závislosti je kvalitní a odpovídá potřebám				Σ
	ano	spíše ano	spíše ne	ne	
I	44	43	40	19	146
II	57	49	44	35	185
III	62	65	43	24	194
IV	54	36	16	10	116
Σ	217	193	143	88	641

Očekávané četnosti

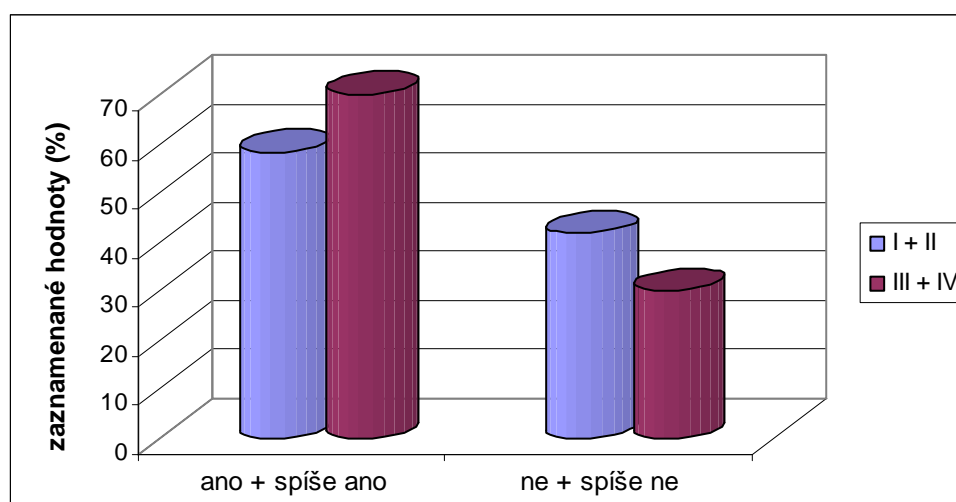
Stupeň závislosti na péči	posuzování míry závislosti je kvalitní a odpovídá potřebám				Σ
	ano	spíše ano	spíše ne	ne	
I	49,4259	43,9594	32,5710	20,04368	146,0000
II	62,6287	55,7020	41,2715	25,39782	185,0000
III	65,6755	58,4119	43,2793	26,63339	194,0000
IV	39,2699	34,9267	25,8783	15,92512	116,0000
Σ	217,0000	193,0000	143,0000	88,00000	641,0000

chí-kvadrát: 20,2328, f = 9, **signifikance = 0,016536** - **statisticky významné**

21ba Posuzování míry závislosti na péči z pohledu osob se stupni závislosti I.+ II. versus III.+IV.

(porovnání položek 3 a 21)

Rozdílnost voleb jednotlivých podskupin je **statisticky významná**.

Pozorované četnosti

Kategorie respondentů	posuzování míry závislosti je kvalitní				Σ
	ano	spíše ano	spíše ne	ne	
I. + II	101	92	84	54	331
III. + IV.	116	101	59	34	310
Σ	217	193	143	88	641

Očekávané četnosti

Kategorie respondentů	Posuzování míry závislosti je kvalitní				Σ
	ano	spíše ano	spíše ne	ne	
I. + II	112,0546	99,6615	73,8424	45,44150	331,0000
III. + IV.	104,9454	93,3385	69,1576	42,55850	310,0000
Σ	217,0000	193,0000	143,0000	88,00000	641,0000

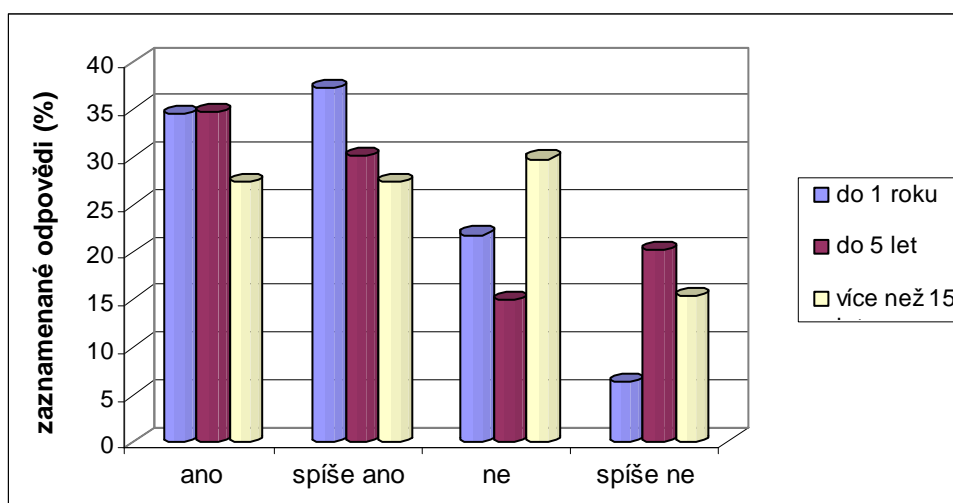
chí-kvadrát: 9,69506, sv=3, **signifikace = 0,021348** **statisticky významné**

Výše uvedené tvrzení o rozdílech v odpovědích skupiny I. a IV. stupně závislosti lze potvrdit i výsledkem tohoto příkladu: **Uživatelé sociálních služeb v kategoriích III. a IV. jsou spokojeni s kvalitou posuzování míry závislosti více než uživatelé v kategoriích I. a II.**

21c Posuzování míry závislosti na péči v závislosti na době užívání sociální služby

(porovnání položek 7 a 21)

Rozdílnost voleb jednotlivých podskupin je **statisticky významná**.

Pozorované četnosti

Doba užívání sociální služby	posuzování míry závislosti na péči je kvalitní				Σ
	ano	spíše ano	spíše ne	ne	
do 1 roku	49	53	31	9	142
do 5 let	67	58	29	39	193
více než 15 let	23	23	25	13	84
Σ	139	134	85	61	419

Očekávané četnosti

Doba využívání sociální služby	posuzování míry závislosti na péči je kvalitní				Σ
	ano	spíše ano	spíše ne	ne	
do 1 roku	47,1074	45,4129	28,80668	20,67303	142,0000
do 5 let	64,0263	61,7232	39,15274	28,09785	193,0000
více než 15 let	27,8663	26,8640	17,04057	12,22912	84,0000
Σ	139,0000	134,0000	85,00000	61,00000	419,0000

chí-kvadrát: 20,4992, sv=6, **signifikance = 0,002257 - statisticky významné**

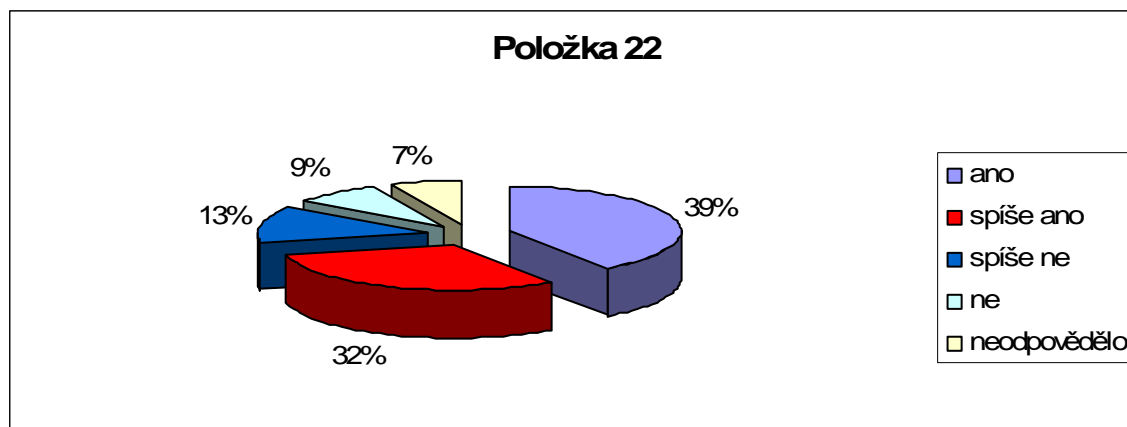
Z porovnání pozorovaných a očekávaných četností usuzujeme, že **nejlépe hodnotí kvalitu posuzování míry závislosti na péči ti uživatelé, kteří využívají službu nejvýše 1 rok**, tedy ti, kteří začali využívat službu až v době platnosti nového zákona o sociálních službách. S délkou využívání služby pak klesá spokojenost respondentů

s posuzováním. Nejde zde samozřejmě o délku využívání služby, ale o délku „existence“ daného zdravotního stavu – a z něj vyplývající již dřívější zkušenosti ze systémem posuzování zdravotního stavu pro účely různých dávek a příspěvků. Interpretovat lze naměřená data dvojím způsobem:

- a) **respondenti, kteří vstoupili do systému posuzování „poprvé“** nemají zkušenosti a proto jsou spokojeni s průběhem posudkového řízení tak jak probíhá. Nabízí se i výklad, podle něž, žádá-li někdo poprvé o benefit veřejné podpory (tj. dosud podporován nebyl) a je mu vyhověno, je pro něj nová situace „ziskem“, tj. přínosem, oproti dřívějšímu stavu.
- b) **respondenti, kteří již dříve posudková jednání absolvovali** mohou být ovlivněni jejich (obecně přijímaným) nedobrym průběhem a proto pod vlivem těchto zkušeností hodnotí i další ze série, pro ně de facto obtěžujících situací...

Položka 22: Příspěvek více než dřív umožní domácí péči před umístěním v zařízení

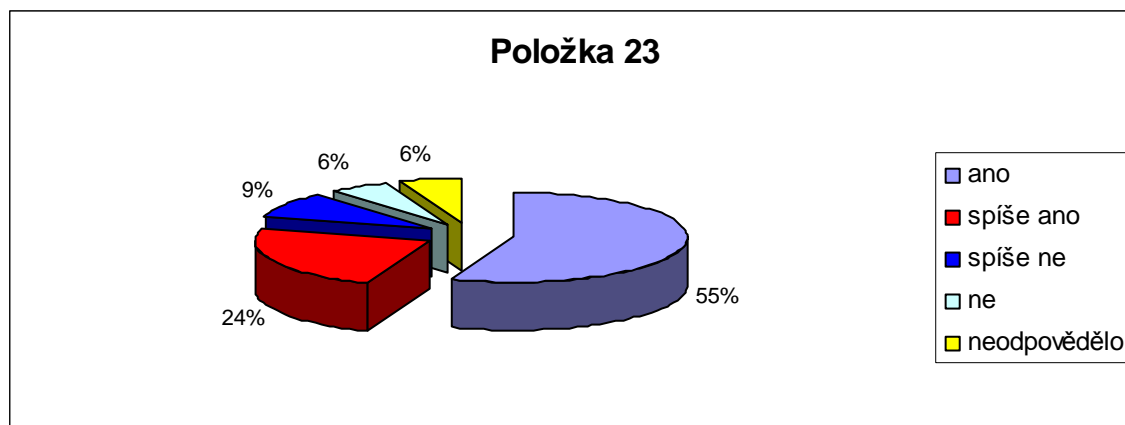
	Četnost	%
ano	284	40,4
spíše ano	222	31,6
spíše ne	89	12,7
ne	60	8,5
neodpovědělo	47	6,8
Celkem	702	100

Téměř tři čtvrtiny respondentů (72 %) se domnívají, že jim příspěvek na péči umožní pobývat v domácím prostředí, resp. že jim to umožní více než dřívější systém dávek. To jednak ukazuje na skutečnost, že respondenti nevnímají pobytovou formu péče za „normativně“ preferovanou. Podstatnou podmínkou existence domácí péče je však dostatečná nabídka a dostupnost souvisejících sociálních služeb (osobní asistence, pečovatelská služba, respitní péče apod.). Zásadním způsobem se však v této položce zrcadlí i přesvědčení respondentů o „příspěvku na péči“ jako dávce, která dobře nahradila dřívější příspěvek při péči o blízkou a jinou osobu, resp. hlavně i zvýšení důchodu pro bezmocnost.

Položka 23: Přístup pracovníc obecního úřadu při řízení o příspěvku byl dobrý

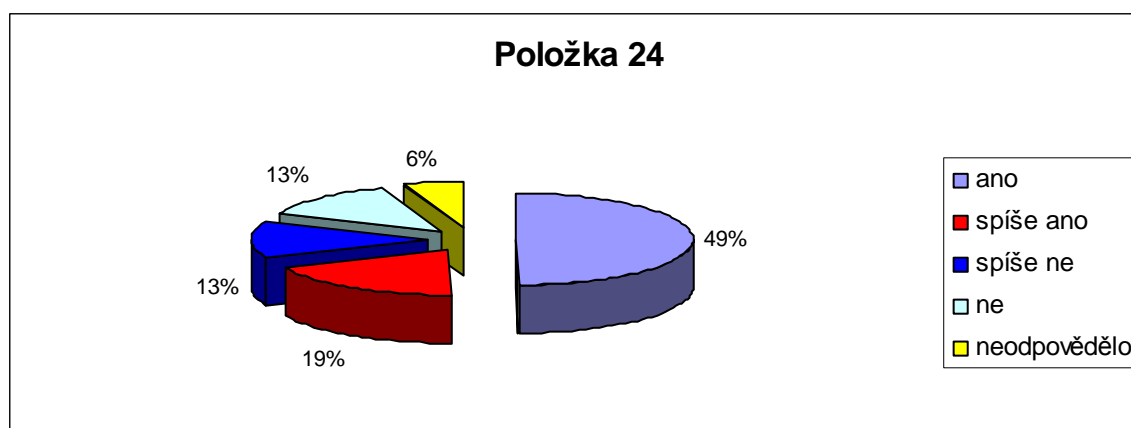
	Četnost	%
ano	392	55,8
spíše ano	166	23,7
spíše ne	63	9,0
ne	40	5,7
neodpovědělo	41	5,8
Celkem	702	100

Téměř 80 % respondentů uvedlo, že byli spokojeni či spíše spokojeni s přístupem pracovníc obecního úřadu při řízení o příspěvku. Jedná se o velmi vysoké procento! V jeho světle budeme muset relativizovat závěry učiněné z mnoha setkání s občany se zdravotním postižením, kteří často uváděli zkušenosti odlišné. Je vidět, že kvalita výkonu veřejné správy u nás se postupně zvyšuje. Přestože jsou nám známy obtíže, do nichž se dostaly samy úřadnice (metodika posuzování nedostatečná či v prvních měsících nedostupná), přesto si dokázaly u většiny „klientů“ získat pozitivní hodnocení. Samostatnou kapitolou však zůstává obsahová stránka posuzování – tzn. zda tyto pracovníce dokáží kvalitně a odpovídajícím způsobem hodnotit stupeň závislosti na péči. To v této položce zjišťováno nebylo.

Položka 24: Příspěvek byl vyřízen včas nebo v přiměřené době

	Četnost	%
ano	349	49,6
spíše ano	131	18,6
spíše ne	93	13,2
ne	92	13,1
neodpovědělo	37	5,5
Celkem	702	100

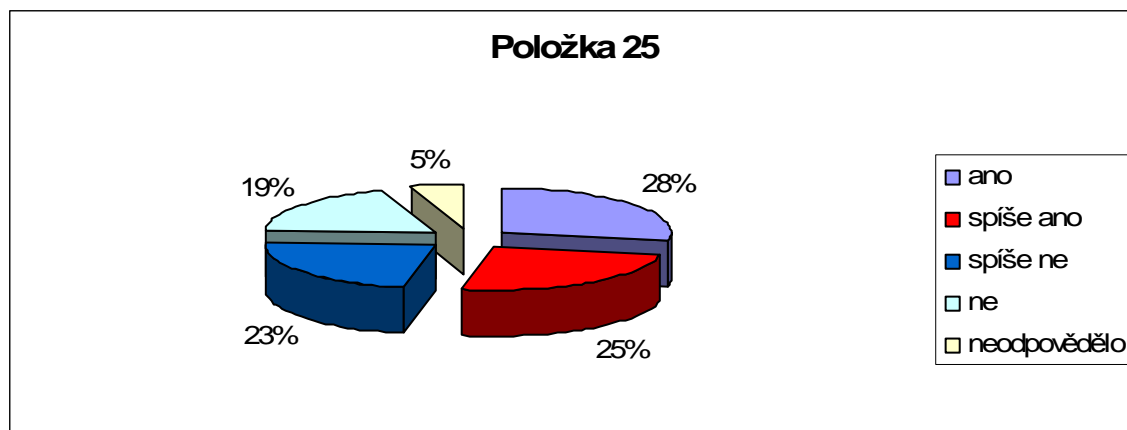

Odpovídá objektivním údajům, že 68 % respondentů se domnívá, že příspěvek byl vyřízen včas nebo v přiměřené době. Tento pohled může ukazovat na opravdu funkční mechanismus vyřizování. Jelikož jde o pohled subjektivní, je nutné si též připustit, že fakticky nejde o velmi rychlé řízení, avšak zkušenosti s vyřizováním obecných záležitostí mohly řadu respondentů naučit trpělivosti a my pak hodnotíme reálnou dobu podle „svých“ měřítek. Faktem však zůstává, že i v porovnání s těmito „našimi“ měřítky pak vnímáme vyřízení příspěvku za včasné. Pro zajímavost uvádíme informaci z materiálu zpracovaného MPSV v rámci diskuse nad novelou zákona o sociálních službách:

K 31. 12. 2007 bylo v celé LPS úřadů práce nevyřízeno cca 76 000 případů. V průběhu roku 2008 obdržela LPS úřadů práce dosud cca 106 000 nových žádostí o posouzení zdravotního stavu. Ukončeno posudkem je dosud cca 131 000 případů. Nevyřízených případů je v současné době cca 49 000. Z uvedeného vyplývá, že počet nevyřízených případů od začátku roku klesl o 27 000. Přitom celkový počet příspěvků na péči k danému datu byl cca 250 tis.

Položka 25: Výše příspěvku je dostatečná

	Četnost	%
ano	200	28,4
spíše ano	173	24,6
spíše ne	161	22,9
ne	135	19,2
neodpovědělo	33	4,9
Celkem	702	100

Výsledky z odpovědí respondentů u této položky ukázaly velkou míru „střízlivosti“ v posuzování problémů kolem příspěvku na péči! Pozitivně zodpovědělo otázku jen o 11 procentuálních bodů respondentů více než negativně. Žádná z odpovědí nemá výraznou převahu. Přesněji řečeno: cca 53% účastníků výzkumu se domnívá, že výše příspěvku je dostatečná, 43% se domnívá, že nikoliv. Znovu zopakujeme, pokud bychom kterékoliv skupině občanů v ČR položili otázku, zda je spokojena s výší svého příjmu, s množstvím finančních prostředků, jež má k dispozici, s velkou mírou pravděpodobností bychom zjistili, že obyvatelé mají obecně tendenci „stěžovat“ si na nedostatek finančních prostředků a volat po „vyšších mzdách, dávkách, podpoře“. Nakonec je takový závěr v souladu i s obecnými poznatky o chování obyvatelstva...

Jestliže za této situace uvede více než ½ respondentů – lidí ovlivněných sociální událostí závažného stupně, že jsou spokojeni s výší příspěvku – potom je to doklad

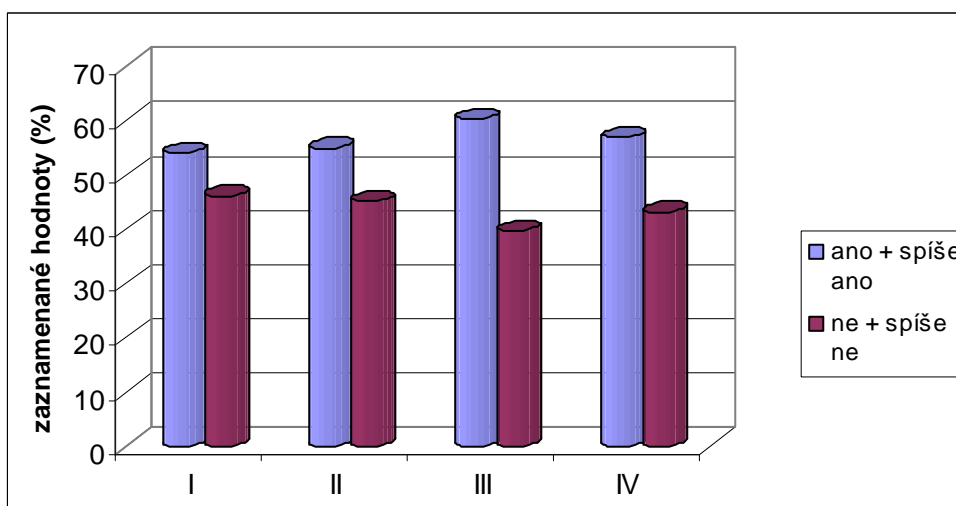
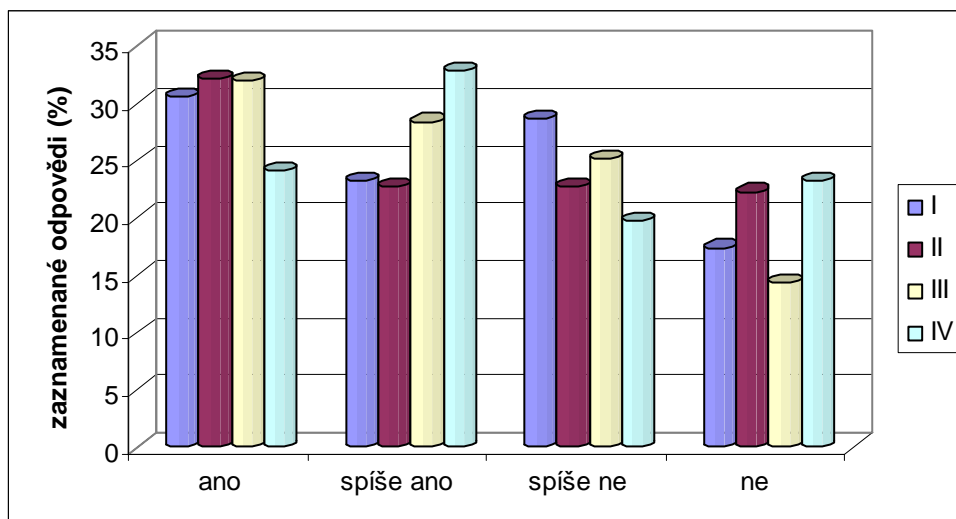
- uměřenosti pobíratelů příspěvku na péči u nás
- jistého stupně „naivity“ s nímž přistupují k chápání svého postavení ve společnosti.

Druhý názor se opírá (viz výše) o tzv. koupěschopnost příspěvku na péči nebo hodinovou odměnu pečujících osob... I v této položce dále pracujeme s výsledky třídění II. stupně – odpovědi respondentů dle stupně závislosti na péči – viz dále.

25a Spokojenost s výší příspěvku na péči z pohledu osob s různými stupni závislosti

(porovnání položek 3 a 25)

Rozdílnost voleb jednotlivých podskupin je statisticky nevýznamná.

Pozorované četnosti

Stupeň závislosti na péči	výše příspěvku na péči je dostatečná				Σ
	ano	spíše ano	spíše ne	ne	
I	46	35	43	26	150
II	59	42	42	41	184
III	62	55	49	28	194
IV	28	38	23	27	116
Σ	195	170	157	122	644

Očekávané četnosti

Stupeň závislosti na péči	výše příspěvku na péči je dostatečná				Σ
	ano	spíše ano	spíše ne	ne	
I	45,4193	39,5963	36,5683	28,4161	150,0000
II	55,7143	48,5714	44,8571	34,8571	184,0000
III	58,7422	51,2112	47,2950	36,7516	194,0000
IV	35,1242	30,6211	28,2795	21,9752	116,0000
Σ	195,0000	170,0000	157,0000	122,0000	644,0000

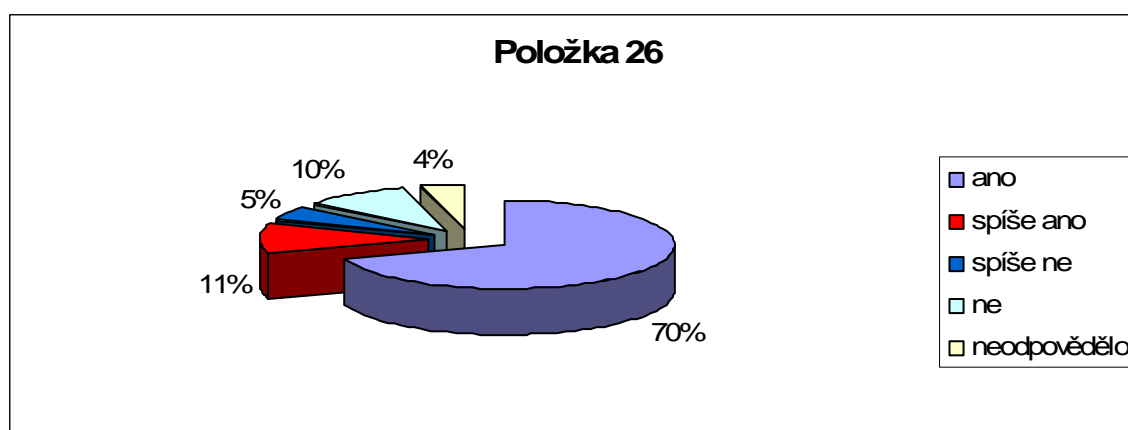
chí-kvadrát: 12,1892, f = 9, signifikace = 0,202872 statisticky nevýznamné

Komparací pozorovaných a očekávaných četností vycházejících z nasbíraných dat v příslušných řádcích lze dospět k následující interpretaci:

Nejvíce jsou spokojeni s výší příspěvku na péči uživatelé služeb v kategorii III. Oproti tomu nejméně jsou spokojeni uživatelé služeb v kategorii I.

Položka 26: Preferuji vyplácení příspěvků na péči v hotovosti

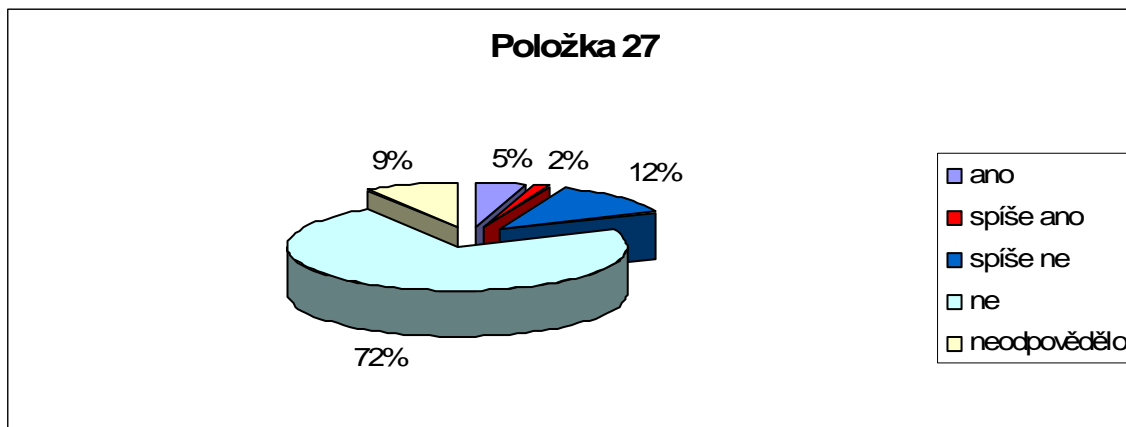
	Četnost	%
ano	491	69,8
spíše ano	75	10,7
spíše ne	36	5,1
ne	72	10,2
neodpovědělo	28	4,2
Celkem	702	100

V této položce dochází k „drtivé shodě“ všech respondentů, kdy 81 % z nich preferuje vyplácení příspěvku na péči v hotovosti, což jim umožní vybrat si službu, resp. kombinaci služeb, která jim nejlépe vyhovuje. Tato položka nepotřebuje dalšího komentáře.

Položka 27: Preferuji vyplácení příspěvku v poukázkách

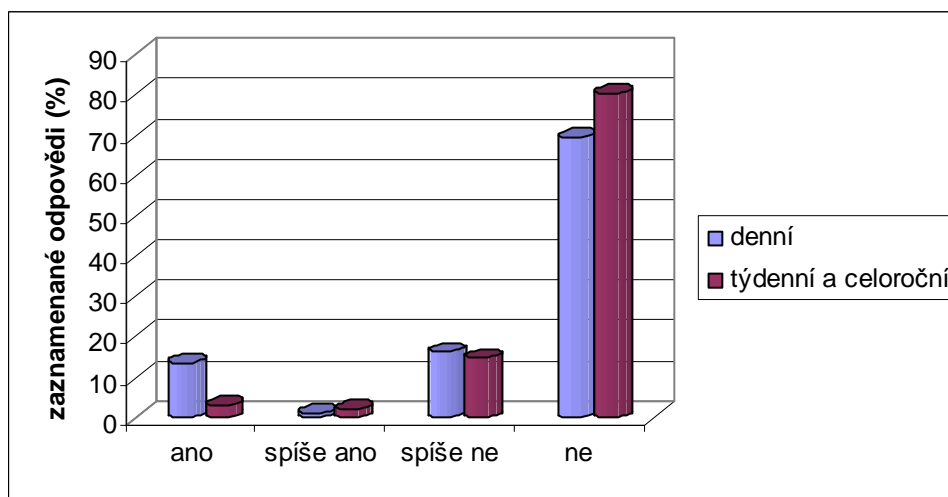
	Četnost	%
ano	34	4,8
spíše ano	11	1,6
spíše ne	86	12,2
ne	509	72,4
neodpovědělo	62	9,0
Celkem	702	100

Uvedená data jen potvrzují zrcadlově předchozí zjištění, celých 85 % respondentů, nechce vyplácení příspěvku v poukázkách. V tomto smyslu bude zajímavé sledovat osud diskusí (a de facto již návrhu) na přechod vyplácení určité části finančních prostředků v poukázkách (uvažuje se o stupni závislosti I. a II.)

27a Preference vyplácení příspěvku v poukázkách v závislosti na druhu využívané pobytové služby
(porovnání položek 11 a 27)

Rozdílnost voleb jednotlivých podskupin je **statisticky významná**.

Pozorované četnosti

Pobytová služba	preferuji vyplácení příspěvku v poukázkách				Σ
	ano	spíše ano	spíše ne	ne	
Denní	15	1	18	77	111
týdenní nebo celoroční	3	2	15	82	102
Σ	18	3	33	159	213

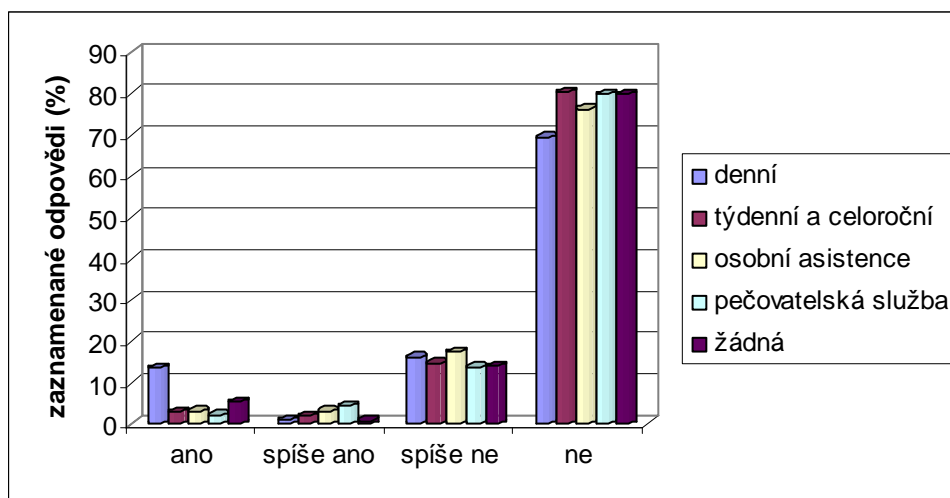
Očekávaná četnost

Pobytová služba	preferuji vyplácení příspěvku v poukázkách				Σ
	ano	spíše ano	spíše ne	ne	
Denní	9,38028	1,563380	17,19718	82,8592	111,0000
týdenní nebo celoroční	8,61972	1,436620	15,80282	76,1408	102,0000
Σ	18,00000	3,000000	33,00000	159,0000	213,0000

chí-kvadrát: 8,39801, sv=3, **signifikance = 0,038469 - statisticky významné**

Respondenti ve všech kategoriích uvedli nejčastěji (většinový názor vycházející z relativních četností), že nepreferují vyplácení příspěvku v poukázkách. Ovšem je zajímavé, že jistá statisticky významná odchylka byla prokázána u uživatelů denních pobytových služeb. Vzhledem k velikosti této části výzkumného souboru (daného vzorku) nepřijímáme zásadní komentáře. Věc však může souviset s velkým nárůstem cen za denní pobytové služby. Jestliže u celoročních služeb převádí uživatel celou výši příspěvku na péči a týdenních stacionářů 75% příspěvku na péči, potom u denních stacionářů bylo v původních verzích zákona o sociálních službách počítáno s 50% příspěvku na péči jako úhrada za pobyt... Toto ustanovení v zákoně není a platí uživatelé částky za hodinu péče – dle vyhlášky až 100,- Kč za hodinu. Je tedy možné, že tito respondenti se domnívají, že pokud by pobyt hradili v „poukázkách“, byla by služba pro ně dostupnější = levnější.

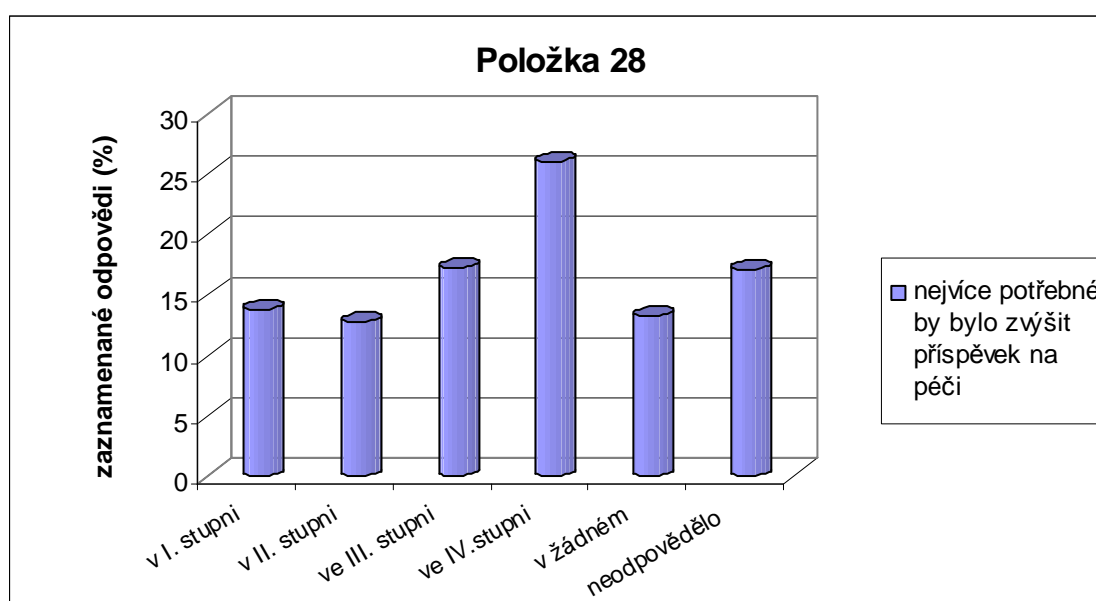
27b Preference vyplácení příspěvku v poukázkách v závislosti na druhu využívané sociální služby (porovnání položek 11, 12 a 27)

Graf nám ukazuje, že uživatelé všech typů sociálních služeb jsou významně proti vyplácení příspěvku v poukázkách.

Položka 28: Nejvíce potřebné by bylo zvýšit příspěvek na péči v následujícím stupni

Stupeň	Četnost	%
I.	97	13,8
II.	89	12,7
III.	121	17,2
IV.	183	26,0
žádný	93	13,2
neodpovědělo	119	17,1
Celkem	702	100

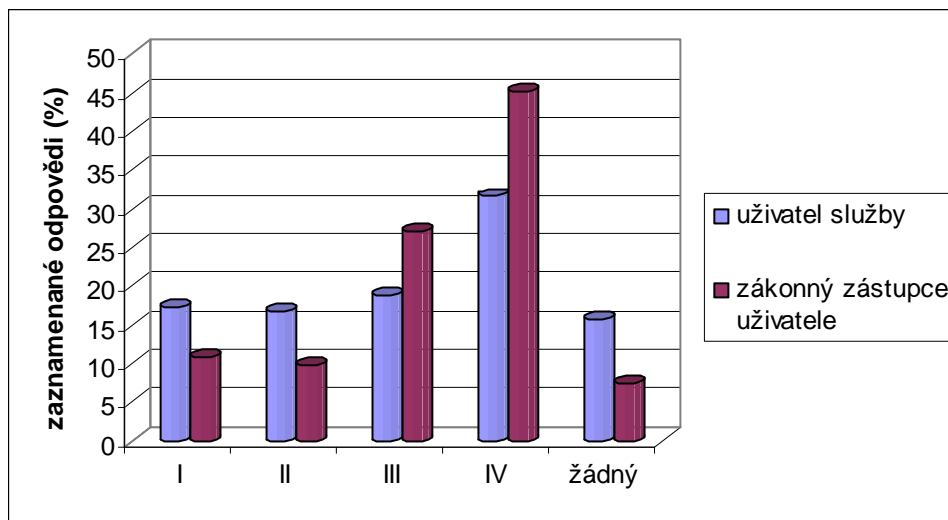

Nejvíce je mezi respondenty zastoupen názor, že by bylo žádoucí zvýšit příspěvek na péči ve stupni IV. Je třeba i upozornit na 30% respondentů, kteří buď neodpověděli, či nepovažují zvýšení příspěvku v žádném stupni za potřebné.

V rámci II. třídění nasbíraných dat přineseme podstatné informace o pohledech „příslušníků“ jednotlivých skupin závislosti na tuto problematiku, kdy očekáváme podstatné rozdíly. Již nyní však můžeme říci, že celkový pohled uživatelů sociálních služeb koresponduje s obecným přesvědčením – nejvíce by bylo potřeba zvýši příspěvek ve IV. stupni závislosti, kde nejméně koresponduje s potřebami uživatele. Nepochybně zajímavá budou zjištění II. třídění, která zaznamenají rozdíly (očekávané) v názorech respondentů z jednotlivých stupňů závislosti, a dalších kritérií, na potřebu zvýšení výše příspěvku v tom či onom stupni.

28a Potřebnost zvýšení jednotlivých příspěvků na péči z pohledu uživatele služby a zákonného zástupce uživatele (porovnání položek 2 a 28)

Rozdílnost voleb jednotlivých podskupin je **statisticky významná**.

Pozorované četnosti

Uživatel služby	nejvíce potřebné by bylo zvýšit příspěvek ve stupni					
	I	II	III	IV	žádný	Σ
Uživatel služby	43	42	47	79	39	250
Zákonný zástupce uživatele	13	12	33	55	9	122
Σ	56	54	80	134	48	372

Očekávané četnosti

Uživatel služby	nejvíce potřebné by bylo zvýšit příspěvek ve stupni					
	I	II	III	IV	žádný	Σ
Uživatel služby	37,63441	36,29032	53,76344	90,0538	32,25806	250,0000
Zákonný zástupce uživatele	18,36559	17,70968	26,23656	43,9462	15,74194	122,0000
Σ	56,00000	54,00000	80,00000	134,0000	48,00000	372,0000

chí-kvadrát: 16,0997, sv=4, **signifikace = 0,002890 – statisticky významné**

Uživatelé služeb i zákonní zástupci uživatelů uvedli nejčastěji (většinový názor vycházející z relativních četností), že by bylo třeba zvýšit příspěvek ve stupni IV. a dále III.

Komparací pozorovaných a očekávaných četností vycházejících z nasbíraných dat v příslušných řádcích lze dospět k následující interpretaci:

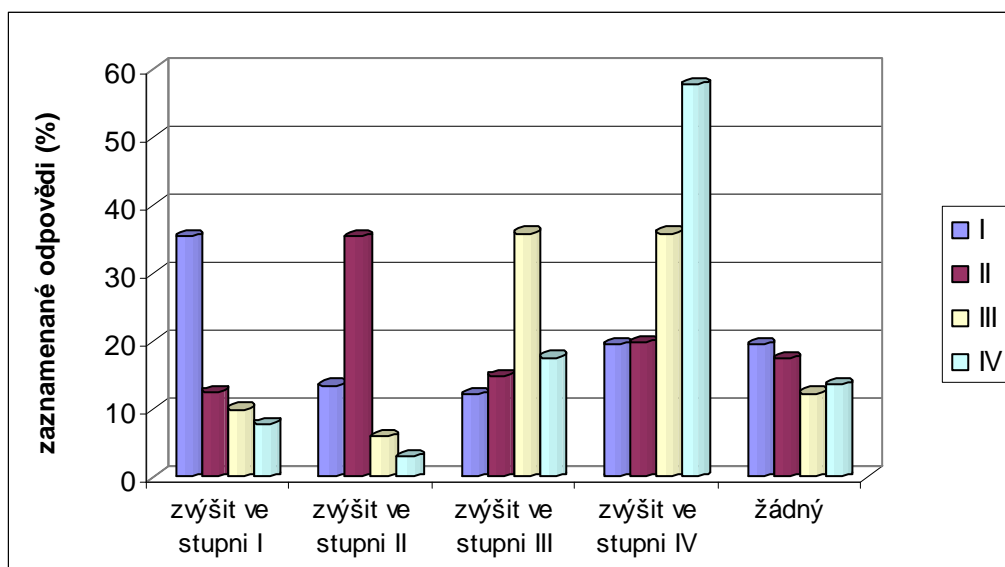
Zákonní zástupci uživatelů služeb se nejčastěji domnívají, že by bylo třeba zvýšit příspěvek ve stupni IV. a dále III. Oproti tomu přímí uživatelé služeb se nejčastěji domnívají, že by se neměl zvýšit žádný příspěvek, následně pak žádají o něco méně častěji zvýšení příspěvku ve stupni II. a I. Toto zjištění odpovídá očekávané „motivaci“ těchto skupin respondentů. Právě ve skupinách závislosti III. a IV. odpovídali častěji zákonní zástupci uživatele (očekáváme častě zbavení způsobilosti k právním úkonům či omezení vyplývající ze zdravotního stavu, které osobě nedovolilo samostatně vyplnit dotazník). Tito tedy považovali za potřebné – se

znalostí skutečné doby a náročnosti péče – požadovat zvýšení příspěvku u „svých“ stupňů závislosti. Naproti tomu respondenti se stupněm závislosti I. a II. vyplňovali dotazník samostatně – a projevíli názor, který bude i dále potvrzen: primárně viděli své potřeby – a proto požadují zvýšit příspěvek ve „svých“ kategoriích...

28b Potřebnost zvýšení jednotlivých příspěvků na péči z pohledu osob s různými stupni závislosti

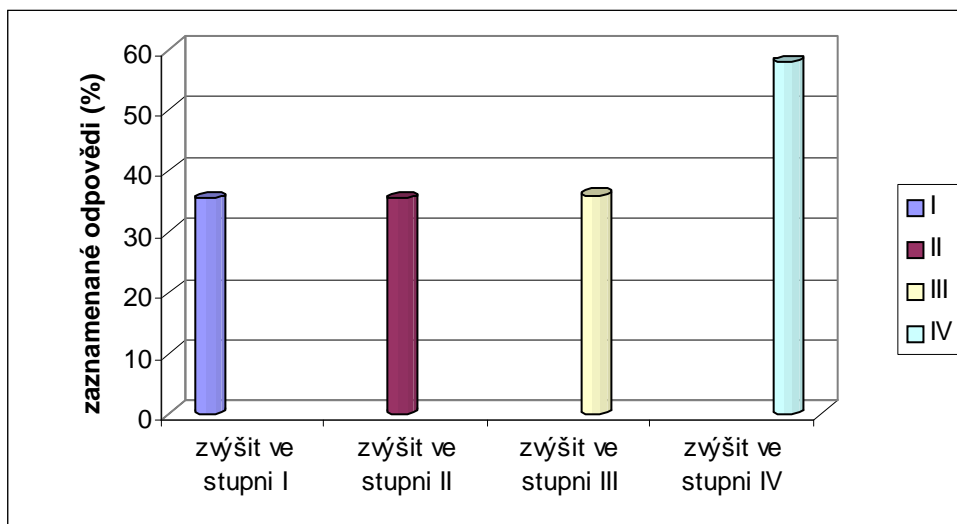
(porovnání položek 3 a 28)

Rozdílnost voleb jednotlivých podskupin je **statisticky významná**.

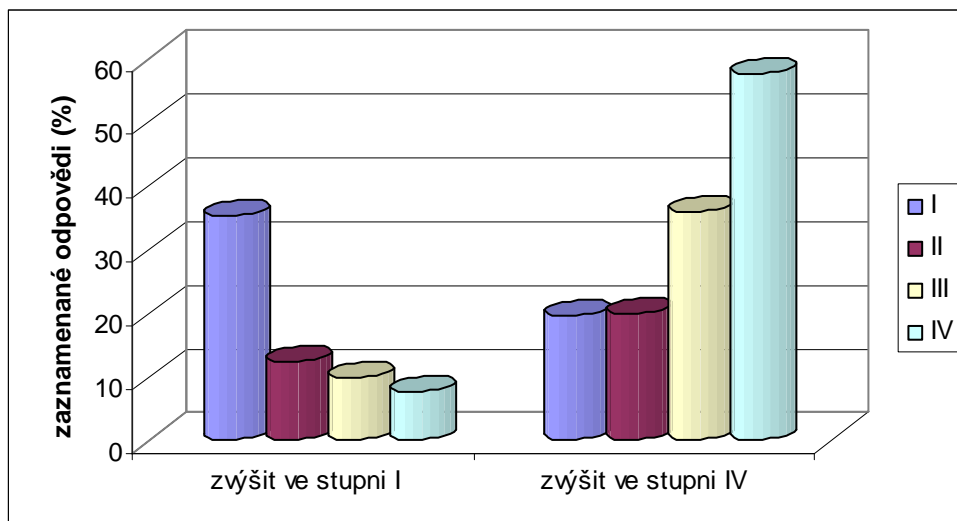

Výsledky třídění druhého stupně ukazují, že všechny podskupiny respondentů, tedy uživatelé služeb se stupni závislosti na péči I., II., III. a IV. požadují nejčastěji zvýšení příspěvku právě v tom „svém“ stupni závislosti – viz výše uvedený graf. Procento odpovědí respondentů příslušných skupin na potřebu zvýšení „jejich příspěvku na péči“ ukazuje následující graf. I ten však potvrzuje statisticky významně odlišný (zvýšený) názor respondentů skupiny IV. – vnímají své postavení (potřebu zvýšit příspěvek) opravdu naléhavě...

Graf: Procento respondentů daného stupně závislosti s názorem požadujícím zvýšit „jejich“ příspěvek na péči:

Graf: Odpovědi všech skupin respondentů s názory na potřebu zvýšit příspěvek na péči v I. a IV. stupni:

Pozorované četnosti

Stupeň závislosti na péči	nejvíce potřebné by bylo zvýšit příspěvek ve stupni					Σ
	I	II	III	IV	žádný	
I	47	18	16	26	26	133
II	20	57	24	32	28	161
III	17	10	61	61	21	170
IV	8	3	18	59	14	102
Σ	92	88	119	178	89	566

Očekávané četnosti

Stupeň závislosti na péči	nejvíce potřebné by bylo zvýšit příspěvek ve stupni					Σ
	I	II	III	IV	V	
I	21,61837	20,67845	27,9629	41,8269	20,91343	133,0000
II	26,16961	25,03180	33,8498	50,6325	25,31625	161,0000
III	27,63251	26,43110	35,7420	53,4629	26,73145	170,0000
IV	16,57951	15,85866	21,4452	32,0777	16,03887	102,0000
Σ	92,00000	88,00000	119,0000	178,0000	89,00000	566,0000

chí-kvadrát: 167,499, $f = 12$, **signifikace = 0,000001 - statisticky významné**

Znovu konstatujeme, že v absolutním počtu všech respondentů požadují uživatelé sociálních služeb nejvíce zvýšení příspěvku na péči ve stupni VI.

Porovnání tabulek s pozorovanými a očekávanými četnostmi nám však přináší výsledky zohledňující počet respondentů s jednotlivými stupni závislosti ve výzkumném souboru a z tohoto pohledu konstatujeme, že nejvíce požadují zvýšení příspěvku na péči uživatelé sociálních služeb v kategorii II, o něco méně pak v kategorii IV. Že není třeba zvýšit příspěvek v žádném stupni se nejčastěji domnívají uživatelé sociálních služeb v kategorii I.

28ba Potřebnost zvýšení jednotlivých příspěvků na péči z pohledu osob se stupni závislosti I.+ II. versus III.+IV.

(porovnání položek 3 a 28)

Pozorované četnosti

Kategorie respondentů	příspěvek na péči by bylo třeba zvýšit ve stupni			
	I.a II.	III.a IV.	žádném	Σ
I. + II	142	98	54	294
III. + IV.	38	199	35	272
Σ	180	297	89	566

Očekávané četnosti

Kategorie respondentů	příspěvek na péči by bylo třeba zvýšit ve stupni			
	I.a II.	III.a IV.	žádném	Σ
I. + II	93,4982	154,2721	46,22968	294,0000
III. + IV.	86,5018	142,7279	42,77032	272,0000
Σ	180,0000	297,0000	89,00000	566,0000

chí-kvadrát: 97,7845, $sv=2$, **signifikance < 0,00001** **statisticky významné**

K těmto údajům je možno pro grafické znázornění použít první graf u této položky 28b. Ukazuje přehledně, že v názorech na potřebu zvýšení příspěvků na péči v jednotlivých stupních závislosti se respondenti „rozdělili“ do dvou vzájemně se respektujících a „kompatibilních“ skupin.

Uživatelé sociálních služeb v kategoriích I. a II. požadují zvýšení příspěvku na péči ve „svých kategoriích“ (tj. kategoriích I. a II) častěji než v kategoriích III. a IV. Uživatelé sociálních služeb v kategoriích III. a IV. zase požadují zvýšení příspěvku na péči častěji v kategoriích III. a IV. než zvýšení příspěvku v kategoriích I. a II. A ještě pregnantněji řečeno platí, následující pravidlo. Respondent každé ze skupin

požaduje na prvním místě zvýšení „svého“ příspěvku na péči a dále platí pravidlo vyjádřené v tabulce: Respondenti se pohledu této otázky rozdělili na skupiny I. a II., které „si rozumí“ a skupiny III. a IV. Jedná se o významný výsledek, který podporuje názor o de facto až diametrálně rozdílných potřebách péče, kterou tyto skupiny zdravotně postižených mají!

Respondenti dle stupně závislosti	Na první místě požadují zvýšit příspěvek ve stupni	Na druhém místě požadují zvýšit příspěvek ve stupni
I.	I.	II.
II.	II.	I.
III.	III.	IV.
IV.	IV.	III.

28c Potřebnost zvýšení příspěvku na péči v jednotlivých stupních dle druhu využívané pobytové služby (porovnání položek 11 a 28)

Rozdílnost voleb jednotlivých podskupin je **statisticky významná**.

Pozorované četnosti

Pobytová služba	nejvíce potřebné by bylo zvýšit příspěvek na péči ve stupni					
	I	II	III	IV	žádný	Σ
denní	9	14	26	34	16	99
týdenní nebo celoroční	25	17	15	27	17	101
Σ	34	31	41	61	33	200

I tomto případě respondenti v obou kategoriích požadují nejčastěji (většinový názor vycházející z relativních četností) zvýšení příspěvku ve IV. stupni závislosti.

Očekávané četnosti

Pobytová služba	nejvíce potřebné by bylo zvýšit příspěvek na péči ve stupni					
	I	II	III	IV	žádný	Σ
denní	16,83000	15,34500	20,29500	30,19500	16,33500	99,0000
týdenní nebo celoroční	17,17000	15,65500	20,70500	30,80500	16,66500	101,0000
Σ	34,00000	31,00000	41,00000	61,00000	33,00000	200,0000

chí-kvadrát: 11,5857, sv=4, **signifikance = 0,020718 - statisticky významné**

Porovnání pozorovaných a očekávaných četností ukazuje, že:

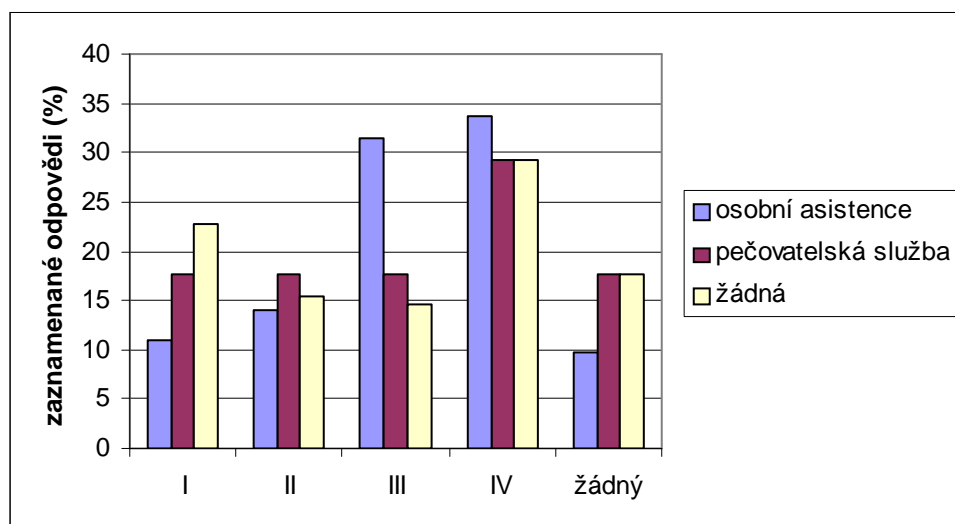
1) uživatelé denní pobytové služby požadují nejčastěji zvýšení příspěvku ve III. a ve IV. stupni závislosti;

K tomu viz komentář výše: tito respondenti jsou pravděpodobně nejvíce zasaženi zvýšenou cenou za služby denních stacionářů!

2) uživatelé týdenní a celoroční pobytové služby požadují nejčastěji zvýšení příspěvku v I. a ve II. stupni závislosti. Jedná se o zajímavé zjištění, které je obtížně blíže interpretovat. Jen uvádíme, že tito respondenti odvádějí 100% resp. 75% příspěvku na péči svému poskytovateli...

28d Potřebnost zvýšení jednotlivých příspěvků na péči v závislosti na druhu využívané sociální služby (porovnání položek 12 a 28)

Rozdílnost voleb jednotlivých podskupin je **statisticky významná**.

Výsledky třídění druhého stupně i v tomto případě ukázaly, že všechny podskupiny, tedy i ti, kteří žádnou službu nevyužívají, požadují nejčastěji zvýšení příspěvku ve IV. stupni závislosti.

Pozorované četnosti

Druh sociální služby	nejvíce potřebné by bylo zvýšit příspěvek na péči ve stupni					Σ
	I	II	III	IV	žádný	
osobní asistence	10	13	29	31	9	92
pečovatelská služba	14	14	14	23	14	79
žádná	53	36	34	68	41	232
Σ	77	63	77	122	64	403

Očekávané četnosti

Druh sociální služby	nejvíce potřebné by bylo zvýšit příspěvek na péči ve stupni					Σ
	I	II	III	IV	žádný	
osobní asistence	17,57816	14,38213	17,57816	27,8511	14,61042	92,0000
pečovatelská služba	15,09429	12,34988	15,09429	23,9156	12,54591	79,0000
žádná	44,32754	36,26799	44,32754	70,2333	36,84367	232,0000
Σ	77,00000	63,00000	77,00000	122,0000	64,00000	403,0000

chí-kvadrát: 18,5594, sv=8, **signifikance = 0,017410 - statisticky významné**

Porovnání pozorovaných a očekávaných četností ukazuje, že:

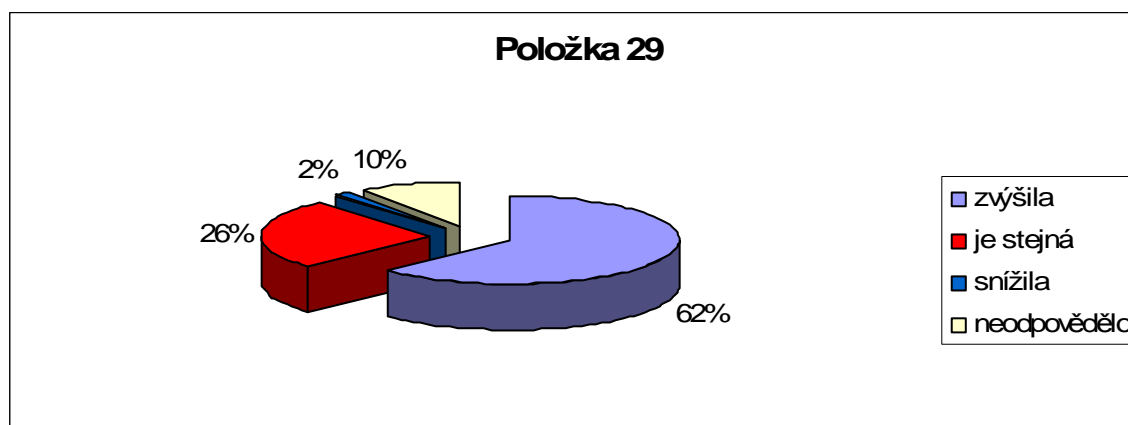
- 1) ti, kteří žádnou službu nevyužívají, požadují nejčastěji zvýšení příspěvku v I. stupni závislosti nebo nežádají zvýšit příspěvek žádný;
- 2) uživatelé služby osobní asistence požadují nejčastěji zvýšení příspěvku ve III. a IV. stupni závislosti;
- 3) uživatelé pečovatelské služby požadují nejčastěji zvýšení příspěvku v II. stupni závislosti.

C Osobní zkušenosti v novém systému sociálních služeb po 1. lednu 2007

V této části dotazníku byly zařazeny položky sledující názory a zkušenosti respondentů s novým systémem služeb. Připomínáme, že se jednalo o závěr prvního roku jeho fungování.

Položka 29c: Moje platba za sociální službu se oproti dřívějšímu

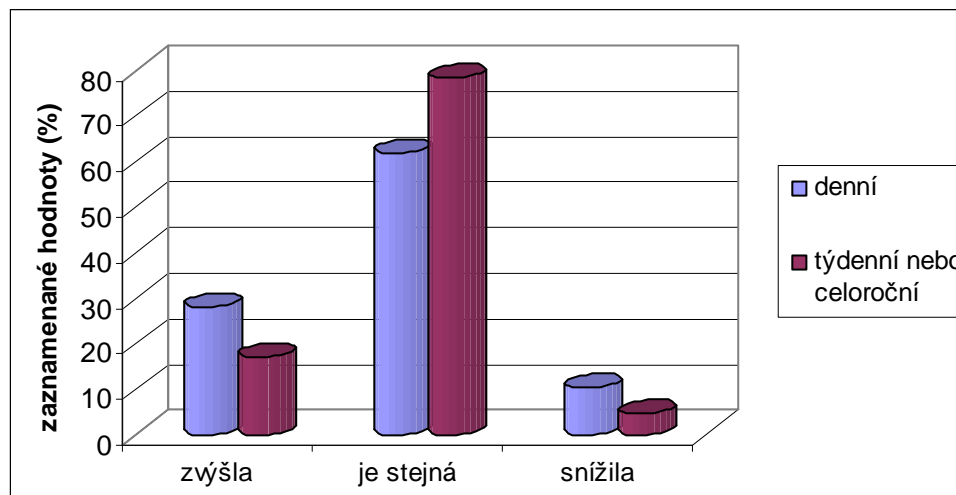
	Četnost	%
zvýšila	442	62,9
je stejná	180	25,6
snížila	12	1,7
neodpovědělo	68	9,8
Celkem	702	100

Téměř 63 % respondentů uvádí, že platba za jimi užívanou sociální službu se zvýšila. Tento údaj musíme dát do souvislosti s několika dalšími. Zejména – jestliže se uvádí obecné zvýšení dotací (na příspěvek, na službu) z veřejných zdrojů, potom je pravdou, že toto zvýšení je provázáno zvýšením nákladů na službu od uživatelů – plně dvě třetiny platí nyní více, jen 2% uživatelů méně než dříve! Již výše jsme uváděli argumenty o „koupěschopnosti“ příspěvku na péči. Nyní můžeme uvést, že i toto „zdražení“ služeb, byť je ve většině případů kompenzováno nárůstem příjmu, může být důvodem, proč někteří respondenti nevolí služby registrovaného poskytovatele a slovy „politiků“ se tak prostředky do „systému“ nevrací.

29a Změna platby za sociální službu dle druhu využívané pobytové služby (porovnání položek 11 a 29)

Rozdílnost voleb jednotlivých podskupin je **statisticky významná**.

Pozorované četnosti

Pobytová služba	moje platba za sociální službu se			
	Zvýšila	je stejná	snížila	Σ
denní	93	16	5	114
týdenní nebo celoroční	87	27	1	115
Σ	180	43	6	229

Očekávané četnosti

Pobytová služba	moje platba za sociální službu se			
	zvýšila	je stejná	snížila	Σ
denní	89,6070	21,40611	2,986900	114,0000
týdenní nebo celoroční	90,3930	21,59389	3,013100	115,0000
Σ	180,0000	43,00000	6,000000	229,0000

chí-kvadrát: 5,67636, sv=2, **signifikance = 0,050202 - statisticky významné**

Obě podskupiny respondentů nejčastěji uvádí (většinový názor vycházející z relativních četností), že jejich platba za sociální službu se oproti dřívějšímu zvýšila. Porovnání tabulek s pozorovanými a očekávanými četnostmi nám však přináší výsledky zohledňující počet respondentů v jednotlivých podskupinách a z tohoto pohledu konstatujeme, že **nejvíce uvádí zvýšení platby za službu uživatelé denní pobytové služby**. Tento názor jsme ostatně vyslovili již dříve při hodnocení výsledků a odpovědí u předchozích položek.

Uživatelé týdenní nebo celoroční pobytové služby se nejčastěji domnívají, že platba za službu je stejná.

29b Změna platby za sociální službu dle druhu využívané sociální služby (porovnání položek 12 a 29)

Rozdílnost voleb jednotlivých podskupin je **statisticky významná**.

Pozorované četnosti

Druh sociální služby	moje platba za sociální službu se oproti dřívějšímu			
	zvýšila	je stejná	snížila	Σ
osobní asistence	82	20	2	104
pečovatelská služba	69	24	0	93
žádná	140	87	6	233
Σ	291	131	8	430

Očekávané četnosti

Druh sociální služby	moje platba za sociální službu se oproti dřívějšímu			
	zvýšila	je stejná	snížila	Σ
osobní asistence	70,3814	31,6837	1,934884	104,0000
pečovatelská služba	62,9372	28,3326	1,730233	93,0000
žádná	157,6814	70,9837	4,334884	233,0000
Σ	291,0000	131,0000	8,000000	430,0000

chí-kvadrát: 15,4416, sv=4, **signifikance = 0,003870 - statisticky významné**

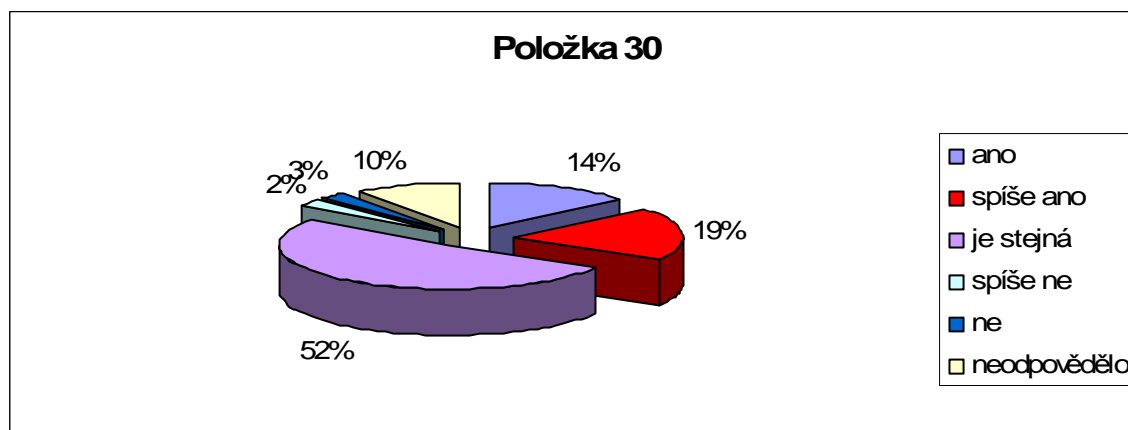
Všechny tři podskupiny respondentů nejčastěji uvádí (většinový názor vycházející z relativních četností), že jejich platba za sociální službu se oproti dřívějšímu zvýšila. Porovnání tabulek s pozorovanými a očekávanými četnostmi nám však přináší i výsledky již zohledňující počet respondentů v jednotlivých podskupinách a z tohoto pohledu konstatujeme, že nejvíce uvádí zvýšení platby za službu uživatelé služby osobní asistence a pak pečovatelské služby. Ti, kteří žádnou službu nevyužívají, se nejčastěji domnívají, že platba za službu je stejná. Toto zjištění odpovídá realitě. Byť neexistují oficiální „ceníky“ služeb osobní asistence do konce roku 2006 je skutečností, že tuto provozovaly zejména nestátní neziskové organizace (občanská sdružení), která obvykle požadovala od uživatelů služby symbolickou spoluúčasť na jednu hodinu asistence v rozmezí nejčastěji 5 – 15,- Kč. Zbylá část bývala pokryta dotacemi tomuto sdružení a dalšími příspěvky (orgány obce apod.). Jestliže asistent pobíral (řádově) částku 50,- Kč na hodinu, potom uživatel služby se na jeho odměně podílel cca 10 – 20%. Dnes je situace taková, že nejčastěji (v době konání výzkumu) byla hodinová odměna asistenta cca 70 – 80,- Kč – a prakticky tutéž částku hradil uživatel!

Je zřejmé, že pro některé skupiny uživatelů (bydlí ve městech, mají možnost získat známé, studenty pod.) je výhodnější a možná i snazší přímo „zaměstnávat“ svého asistenta za částky stejné či mnohdy i nižší, než by platili registrovanému poskytovateli! Připomínáme, že od 1.1. 2008 je odměna za jednu hodinu osobní asistence již 100,- Kč. Analogicky lze totéž uvést u pečovatelské služby.

Autoři výzkumu kladou otázku, zda zde není další z důvodů, proč uživatelé volí umístování příspěvku na péči do svého okolí a nikoliv registrovaným poskytovatelům služeb!

Položka 30: Kvalita sociální služby se zvýšila

	Četnost	%
ano	98	13,9
spíše ano	136	19,3
je stejná	364	51,8
spíše ne	15	2,1
ne	21	3,0
neodpovědělo	68	9,9
Celkem	702	100

Z pohledu všech účastníků systému, z pohledu jeho organizátorů, státní správy, tvůrců nového zákona, ale i vzdělavatelů v sociální práci a dalších subjektů se jedná o položku, která by neměla zůstat bez pozornosti. Jedním z klíčových argumentů pro nový systém služeb totiž byl požadavek zajištění jejich vyšší kvality. Poskytovatelé byli dokonce vedeni do nového modelu standardů kvality, který se stává alfou i omegou všech laických i mediálních výstupů jež situaci v sociálních službách hodnotí. Zaklínadlo může znít: „standardy kvality v sociálních službách přispějí – či dokonce zajistí – tuto kvalitu“.

Jak na danou oblast nazírají jediní oprávnění hodnotitelé kvality – uživatelé těchto služeb?

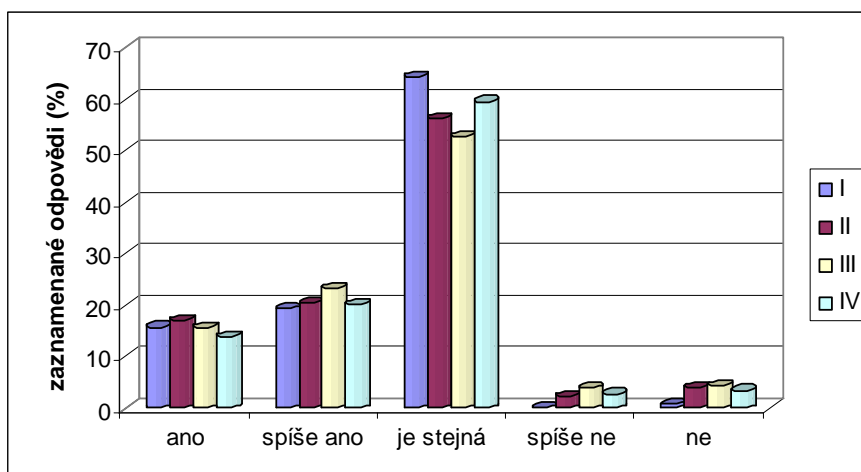
Více než polovina respondentů (51,3%) se domnívá, že po zavedení nového zákona zůstala kvalita sociální služby stejná! Jen jedna třetina - 33 % respondentů se domnívá, že se kvalita dokonce zlepšila. Jen pět procent respondentů se domnívá, že se jejich služba zhoršila.

Vedle významu pro hodnocení systému sociálních služeb mají tyto odpovědi i výpovědní hodnotu k celému výzkumu. Již u položky č. 15 – připomínáme- hodnotila zkušenosti respondentů s „celkovou úrovní sociálních služeb po zavedení zákona o sociálních službách. Tam celých 63% respondentů uvedlo, že celková úroveň sociálních služeb se zavedením nového zákona zvýšila. Pokud se týká jejich vlastní služby – zvýšení kvality shledala jen polovina – zmíněných 33% respondentů. Je třeba znovu uvést: řada uživatelů opravdu nedisponuje takovými znalostmi a informacemi, které by jim umožnily celý systém validně hodnotit. Nepochybně však – a znovu to uvádíme – disponují takovými osobními zkušenostmi, které jim umožní zhodnotit sociální službu jim poskytovanou!

Za pozitivní považujeme, že jen 5 % respondentů se domnívá, že došlo ke snížení kvality sociálních služeb.

Velmi důležité je srovnání dvou předchozích položek: jestliže 63% respondentů platí nyní za sociální službu více, potom téměř stejných 57% za své peníze dostává stejnou (nebo v pěti procentech i horší) kvalitu služby!

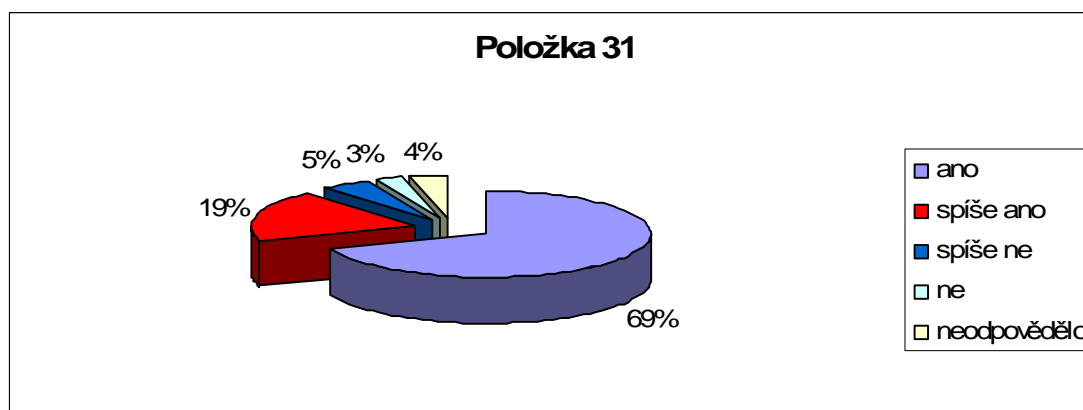
30a Odpovědi respondentů na otázku po zvýšení kvality jimi využívaných služeb – dle stupňů závislosti
(porovnání položek 3 a 30)

Zjištění v rámci II. třídění – zohledňující odpovědi respondentů dle jednotlivých stupňů závislosti na péči jen potvrdilo obecné výsledky. Kvality služby zůstala ponejvíce stejná!

Položka 31: Vím, na koho se mohu obrátit se žádostí o poradenství

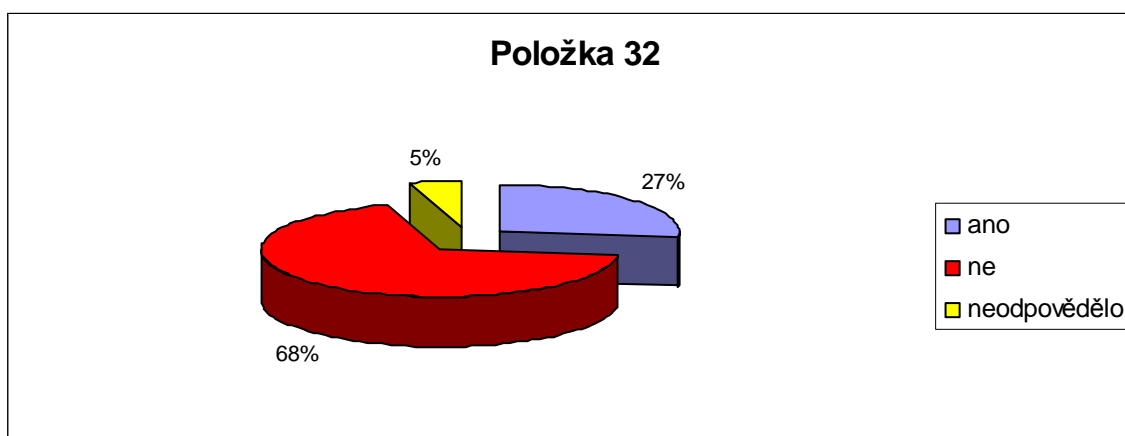
	Četnost	%
ano	491	69,8
spíše ano	133	18,9
spíše ne	34	4,8
ne	18	2,6
neodpovědělo	26	3,9
Celkem	702	100

Autoři výzkumu připravili, v souvislosti s náběhem nového systému sociálních služeb i nový model odborného sociálního poradenství: „Poradenství uživatelům sociálních služeb“ a to s celostátní působností. Lze proto s uspokojením přijmout informaci, že jen necelých 8 % respondentů neví, na koho se mohou obrátit se žádostí o poradenství. Poradenství je ze zákona poskytováno bezplatně. Tento fakt sám o sobě by však postrádal smysl, kdyby uživatelé nevěděli, kam se mohou se svými problémy obrátit. Vysokou informovanost pak přičítáme jednak kvalitní osvětové činnosti (ministerstvo, obce, poskytovatelé služeb), jednak rozvoji informačních technologií (internet) a přístupu k nim. Korektní je rovněž zmínit, že výsledky mohou být v tomto případě ovlivněny i tím, že tazatelé cca 70 % respondentů byli poradenští pracovníci. Nejde o domněnku, že by tito ovlivňovali respondenty, ale již sám fakt, že ke kontaktu uživatele – zde respondenta a poradenského pracovníka dochází, svědčí pro tezi „vím, kam se mohu obrátit“.

Položka 32: Proběhla u mne kontrola využití příspěvku

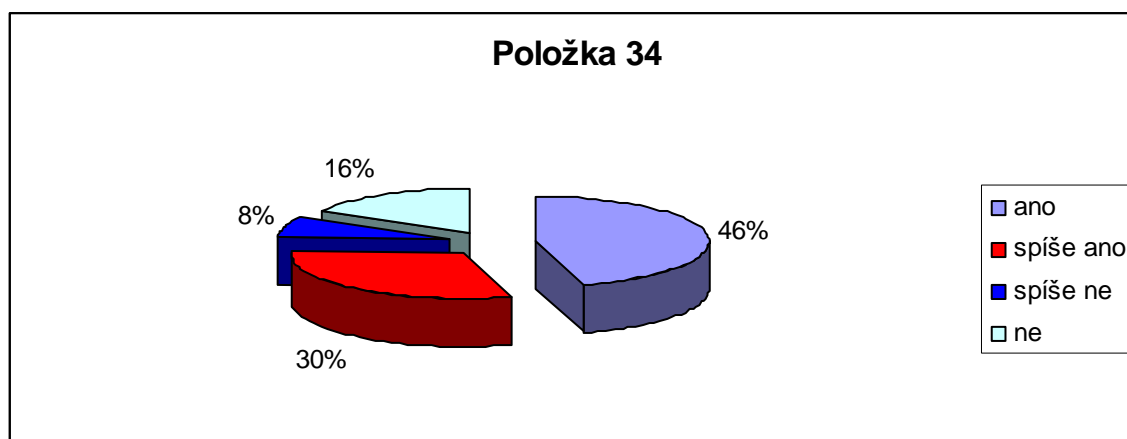
	Četnost	%
ano	187	26,6
ne	483	68,7
neodpovědělo	32	4,7
Celkem	702	100

Více než jedna čtvrtina dotázaných uvedla, že u nich již byla provedena kontrola využití příspěvku. I když to není vysoké číslo – přesto je vyšší, než autoři výzkumu očekávali. Státní správa je stále zahlcena žádostmi, a tudíž je překvapivé, že již po necelých 12 měsících fungování nového systému došlo u tolika pobíratelů ke kontrole jeho čerpání. Přesto – ani tento počet „zkontrolovaných“ pobíratelů příspěvku nepochybně neumožňuje nikomu, aby na tomto základě mohl přinést validní informace o „zneužívání“ příspěvku!

Položka 33: Pokud kontrola proběhla, hodnotím ji jako správnou a korektní

	Četnost	%
ano	92	45,5
spíše ano	61	30,2
spíše ne	16	8
ne	33	16,3
Celkem	202	100

Jen jedna čtvrtina respondentů, kteří tuto položku vyplnili, hodnotí kontrolu negativně. Zbývající tři čtvrtiny ji vnímaly jako správnou a korektní. Na základě porovnání údajů v této a předchozí položce se domníváme, že došlo k mírnému zkreslení. V položce 32 uvedlo 187 respondentů, že u nich byla provedena kontrola využití příspěvku. V položce 33 hodnotí realizaci kontroly 202 respondentů, tedy o 15 respondentů více.

33a Hodnocení kontroly z pohledu osob s různými stupni závislosti na péči
(porovnání položek 3 a 33)

Rozdílnost voleb jednotlivých podskupin je **statisticky významná**.

Pozorované četnosti

Stupeň závislosti na péči	kontrolu hodnotím jako správnou a korektní				Σ
	ano	spíše ano	spíše ne	ne	
I	25	14	7	13	59
II	24	23	7	21	75
III	39	23	3	6	71
IV	26	13	3	1	43
Σ	114	73	20	41	248

Očekávané četnosti

Stupeň závislosti na péči	kontrolu hodnotím jako správnou a korektní				Σ
	ano	spíše ano	spíše ne	ne	
I	27,1210	17,36694	4,75806	9,75403	59,0000

II	34,4758	22,07661	6,04839	12,39919	75,0000
III	32,6371	20,89919	5,72581	11,73790	71,0000
IV	19,7661	12,65726	3,46774	7,10887	43,0000
Σ	114,0000	73,00000	20,00000	41,00000	248,0000

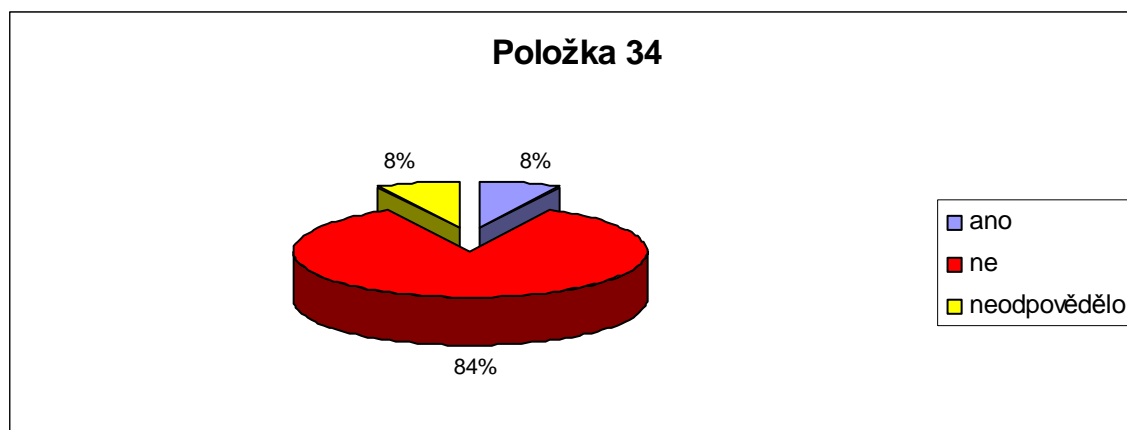
chí-kvadrát: 25,1349, f=9, **signifikace = 0,002828 - statisticky významné**

Nejlepší hodnocení kontroly uvedli respondenti v kategorii III. Následují kategorie: IV., I. a II. Menší spokojenost opět uvádí uživatelé služeb s nižším stupněm závislosti na péči. Tato skutečnost může ukazovat na neschopnost akceptovat a respektovat specifika u uživatelů sociálních služeb v kategoriích I. a II. ze strany kontrolorů. Je ovšem skutečností objektivní, že u těchto stupňů závislosti vystupují jejich „nedostatky a omezení“ méně zřetelně, než u stupně IV. nebo III. **Domníváme se, že na tuto skutečnost by bylo užitečné se v budoucnu zaměřit – mimo jiné organizací systémového vzdělávání pracovníků obecních úřadů**, které:

- provádějí místní šetření pro přiznání příspěvku na péči a hodnotí stupeň zvládnutí jednotlivých úkonů soběstačnosti a péče o vlastní osobu
- provádějí kontrolu využívání příspěvku na péči.

Položka 34: Po 1. lednu 2007 jsem změnil poskytovatele sociální služby

	Četnost	%
ano	53	7,5
ne	596	84,8
neodpovědělo	53	7,7
Celkem	702	100

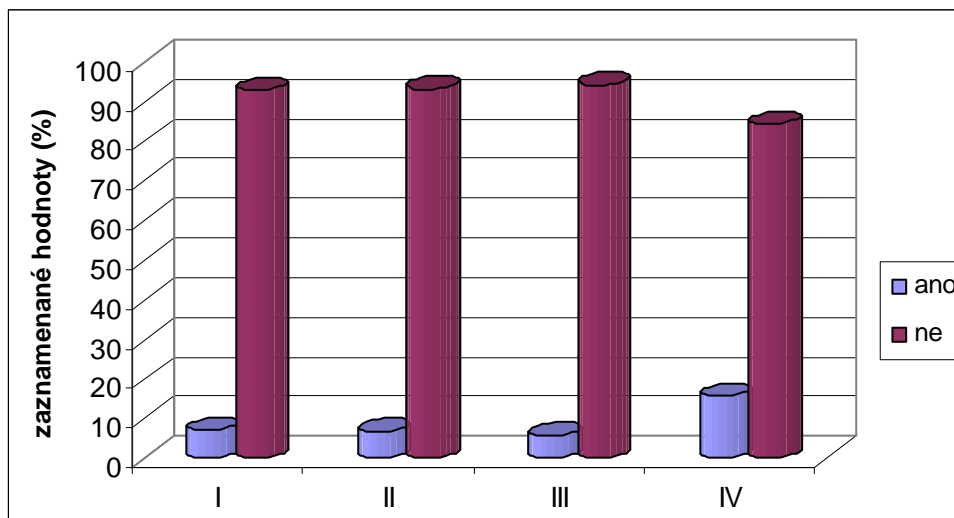

V době po 1. lednu 2007 změnilo poskytovatele sociální služby jen necelých 8 % respondentů. Poměrně důležitý údaj ve smyslu panujících poměrů na „trhu“ služeb, kdy je obecným jevem, že nabídka služeb stále ještě ve většině segmentů nedostačuje poptávce, natož abychom mohli hovořit o jisté „konkurenci“ ve službách, která by však obecně byla žádoucí – jen ona by totiž mohla trvale a „udržitelně“ zajistit problém kvality v sociálních službách.

34a Uživatelé služeb, kteří po 1. lednu 2007 změnili poskytovatele služby dle stupně závislosti

(porovnání položek 3 a 34)

Rozdílnost voleb jednotlivých podskupin je **statisticky významná**.

Pozorované četnosti

Stupeň závislosti na péči	po 1. lednu 2007 jsem změnil poskytovatele služby		Σ
	ano	ne	
I	10	131	141
II	12	164	176
III	11	180	191
IV	18	96	114
Σ	51	571	622

Očekávané četnosti

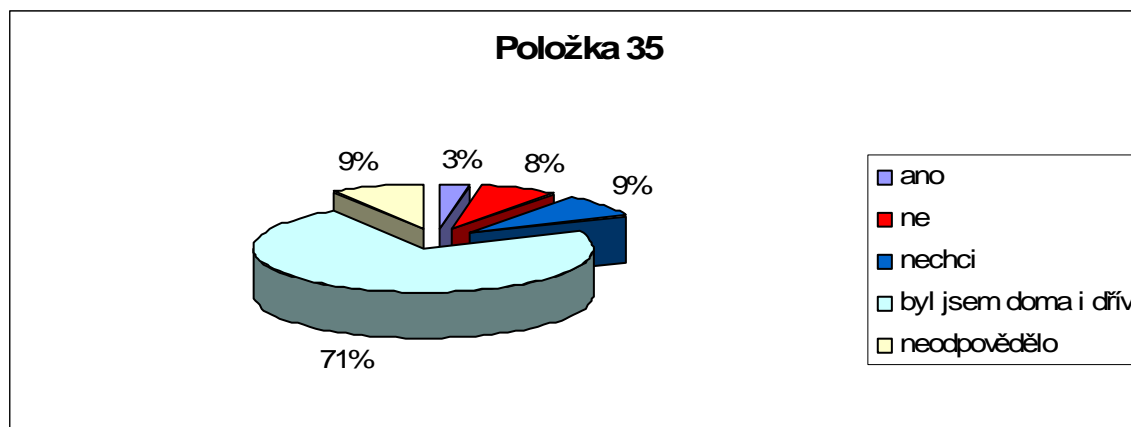
Stupeň závislosti na péči	po 1. lednu 2007 jsem změnil poskytovatele služby		Σ
	ano	ne	
I	11,56109	129,4389	141,0000
II	14,43087	161,5691	176,0000
III	15,66077	175,3392	191,0000
IV	9,34727	104,6527	114,0000
Σ	51,00000	571,0000	622,0000

chí-kvadrát: 10,9119, $f = 3$, **signifikace = 0,012215** - statisticky významné

Vidíme, že nejvíce uživatelů změnilo poskytovatele služby po 1. lednu 2007 v kategorii IV. stupně závislosti na péč. Další pořadí: I., II. a III. stupeň závislosti na péči.

Položka 35: Nový systém mi umožnil opustit ústavní zařízení a jít domů

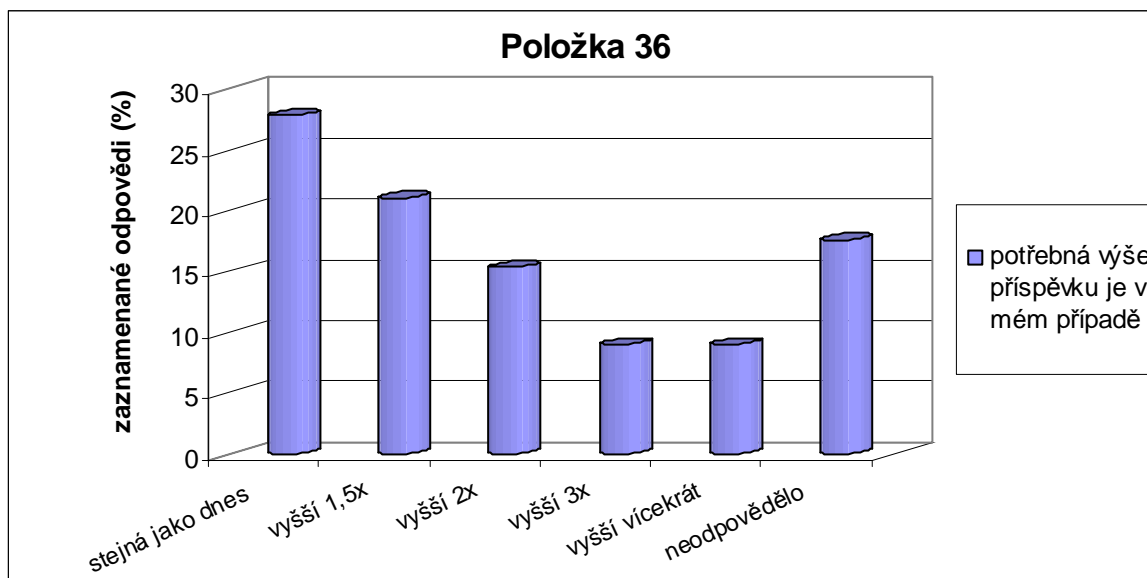
	Četnost	%
ano	19	2,7
ne	53	7,5
nechci	60	8,5
byl jsem doma i dřív	508	72,3
neodpovědělo	62	9,0
Celkem	702	100

Uvedená otázka byla do výzkumu zařazena pod vlivem důvodové zprávy k zákonu, která pozitivně očekávala „opouštění ústavních zařízení“ a naproti tomu některých (až dramaticky) vyslovovaných obav některých představitelů poskytovatelů z téhož... Výzkum v tomto směru nepřinesl údaje, které by mohly být použity pro dokumentaci tohoto jevu: totiž odpovědi na otázku, kolik osob v ČR po zavedení příspěvku na péči opustilo pobytová zařízení a zůstalo v domácnosti. Z našeho vzorku totiž velmi vysoké procento respondentů (72 %) využívalo domácí péče i v předchozím období. Pravděpodobně jedinou odpověď na tuto otázku budou moci dát resortní statistiky „obsazenosti“ lůžek v tzv. ústavních zařízeních ČR.

Položka 36: Potřebná výše příspěvku je v mém případě

	Četnost	%
stejná jako dnes	196	27,9
vyšší 1,5x	148	21,1
vyšší 2x	108	15,4
vyšší 3x	63	9,0
vyšší vícekrát	63	9,0
neodpovědělo	124	17,6
Celkem	702	100

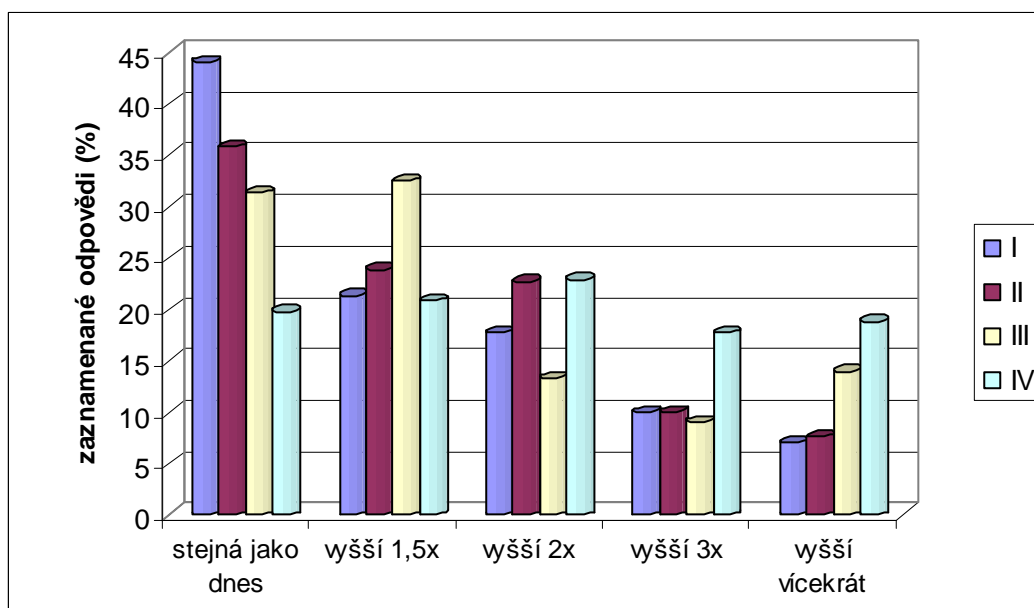
Uvedenou položkou jsme se opět vrátili k příspěvku na péči. Znovu potvrdily odpovědi respondentů, jak je přinesla položka 25 zaměřená na spokojenost s výší příspěvku. Zde jde již o schopnost respondentů vnímat nuance sociální politiky a sociálních služeb. Nejčastější odpověď byla, že výše příspěvku odpovídá potřebám respondenta (28 %). Čím vyšší násobek příspěvku je požadován, tím nižší je četnost odpovědí.

V rámci II. třídění nasbíraných dat nás bude zajímat závislost potřebné výše příspěvku, resp. jeho zvýšení na stupni závislosti uživatele služby či na typu využívané služby.

36a Potřebnost zvýšení příspěvku z pohledu osob s různými stupni závislosti na péči

(porovnání položek 3 a 36)

Rozdílnost voleb jednotlivých podskupin je **statisticky významná**.

Respondenti se domnívají (uvádíme většinový názor v jednotlivých kategoriích vycházející z relativních četností), že výše příspěvku by u I. a II. stupně závislosti na péči měla zůstat stejná, u III. stupně by se měla zvýšit jedenapůlkrát a u IV. stupně dvakrát. Jedná se opět o statisticky průkazné potvrzení zjištění výzkumu v jeho obecných částech: odpovídá objektivní realitě, hovoříme-li o nižší „koupěschopnosti“ příspěvku na péči ve III. a IV. stupni závislosti – resp. u těchto stupňů závislosti nepochybně vystupuje do popředí náročnost takové péče – ve smyslu – je rozdíl v náročnosti „hodiny péče nebo dohledu“ o člověka se stupněm závislosti II. a stupněm závislosti IV.

Pozorované četnosti

Stupeň závislosti na péči	potřebná výše příspěvku na péči je					Σ
	stejná	vyšší 1,5x	vyšší 2x	vyšší 3x	vyšší vícekrát	
I	62	30	25	14	10	141
II	57	38	36	16	12	159
III	52	54	22	15	23	166
IV	19	20	22	17	18	96
Σ	190	142	105	62	63	562

Očekávané četnosti

Stupeň závislosti na péči	potřebná výše příspěvku na péči je					Σ
	stejná	vyšší 1,5x	vyšší 2x	vyšší 3x	vyšší vícekrát	
I	47,6690	35,6263	26,3434	15,55516	15,80605	141,0000
II	53,7544	40,1744	29,7064	17,54093	17,82384	159,0000
III	56,1210	41,9431	31,0142	18,31317	18,60854	166,0000
IV	32,4555	24,2562	17,9359	10,59075	10,76157	96,0000
Σ	190,0000	142,0000	105,0000	62,00000	63,00000	562,0000

chí-kvadrát: 35,2567, $f = 12$, **signifikace = 0,000427 - statisticky významné**

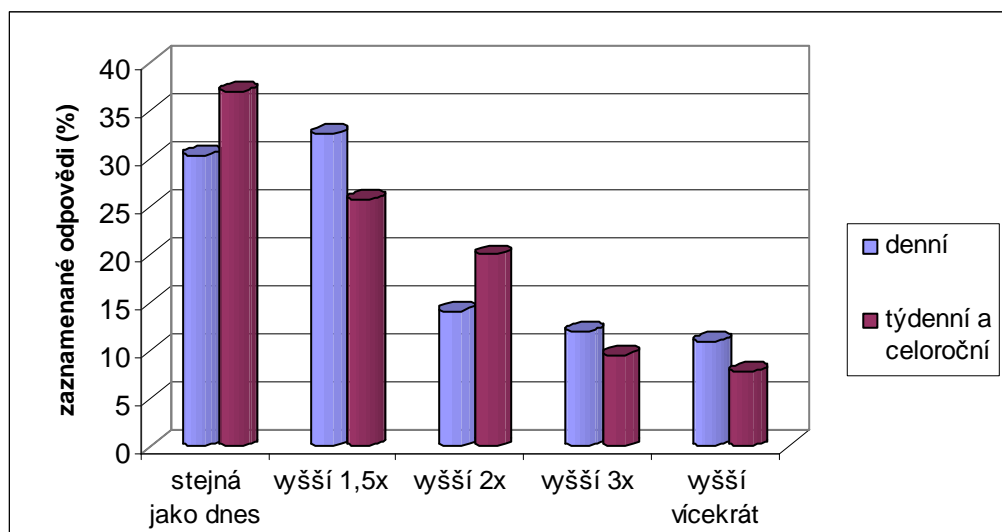
Z rozdílů pozorovaných a očekávaných četností vidíme a usuzujeme, že:

- Stejnou výši příspěvku na péči požadují nejčastěji uživatelé sociálních služeb s 1. stupněm závislosti – 44% z nich.
- Příspěvek na péči jedenapůlkrát vyšší požadují nejčastěji uživatelé sociálních služeb s 3. stupněm závislosti – 33% z nich.
- Příspěvek na péči dvakrát vyšší požadují nejčastěji uživatelé sociálních služeb s 2. stupněm závislosti a 4. stupněm závislosti – 23% z nich.
- Příspěvek na péči více než třikrát a vícekrát vyšší požadují nejčastěji uživatelé sociálních služeb se 4. stupněm závislosti – 17% z nich.

36b Potřebnost zvýšení příspěvku v závislosti na druhu využívané pobytové služby

(porovnání položek 11 a 36)

Rozdílnost voleb jednotlivých podskupin je statisticky nevýznamná.

Pozorované četnosti

Pobytová služba	potřebná výše příspěvku na péči je					Σ
	stejná jako dnes	vyšší 1,5x	vyšší 2x	vyšší 3x	vyšší vícekrát	
Denní	28	30	13	11	10	92
týdenní nebo celoroční	39	27	21	10	8	105
Σ	67	57	34	21	18	197

Očekávané četnosti

Pobytová služba	potřebná výše příspěvku na péči je					Σ
	stejná jako dnes	vyšší 1,5x	vyšší 2x	vyšší 3x	vyšší vícekrát	
Denní	31,28934	26,61929	15,87817	9,80711	8,40609	92,0000
týdenní nebo celoroční	35,71066	30,38071	18,12183	11,19289	9,59391	105,0000
Σ	67,00000	57,00000	34,00000	21,00000	18,00000	197,0000

chi-kvadrát: 3,27244, sv=4, signifikance = 0,513314 - statisticky nevýznamné

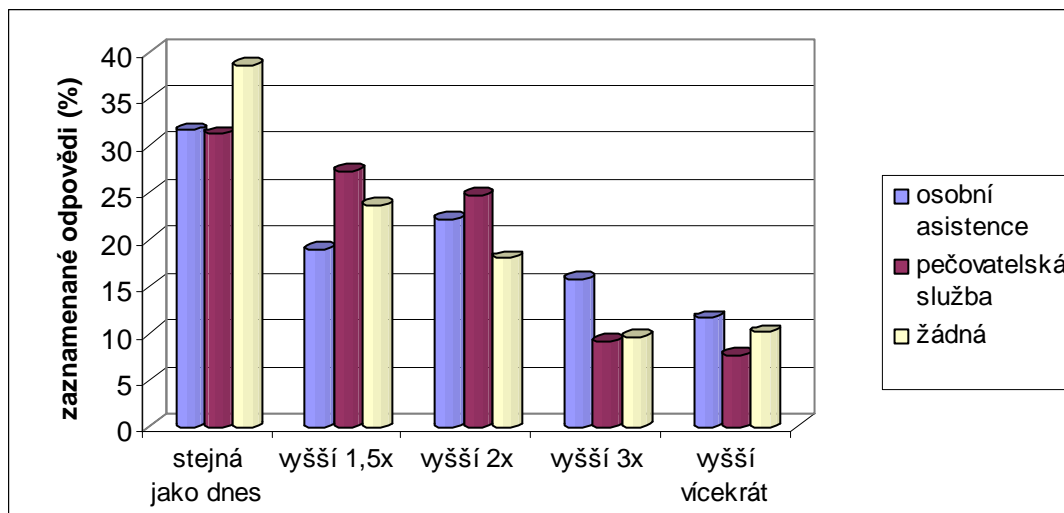
Uživatelé týdenní a celoroční pobytové služby požadují nejčastěji stejnou výši příspěvku na péči.

Uživatelé denní pobytové služby požadují nejčastěji příspěvek na péči jedenapůlkrát vyšší.

36c Potřebnost zvýšení příspěvku v závislosti na druhu využívané sociální služby

(porovnání položek 12 a 36)

Rozdílnost voleb jednotlivých podskupin je statisticky nevýznamná.

Pozorované četnosti

Druh sociální služby	potřebná výše příspěvku na péči je					Σ
	stejná jako dnes	vyšší 1,5x	vyšší 2x	vyšší 3x	vyšší vícekrát	
osobní asistence	30	18	21	15	11	95
pečovatelská služba	24	21	19	7	6	77
žádná	88	54	41	22	23	228
Σ	142	93	81	44	40	400

Očekávané četnosti

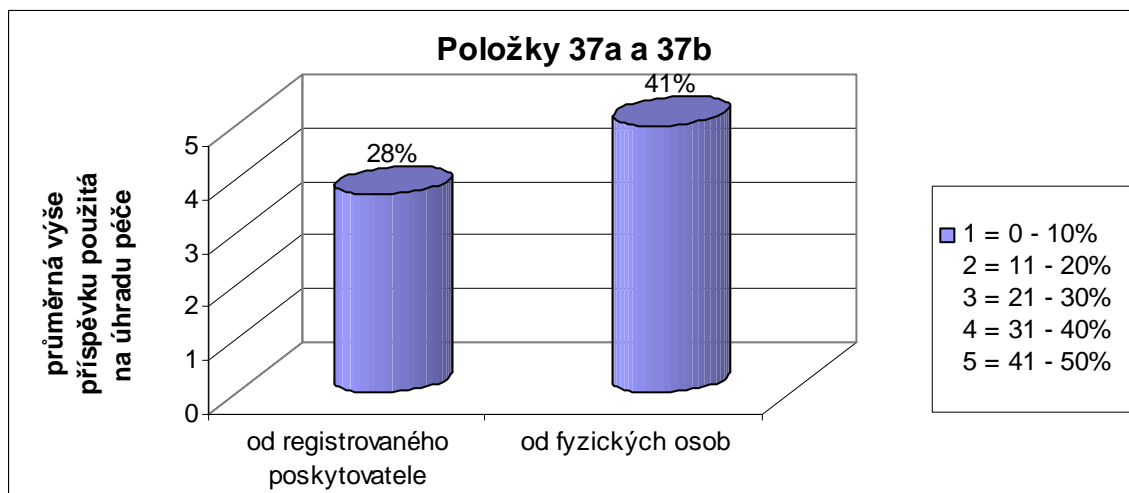
Druh sociální služby	potřebná výše příspěvku na péči je					Σ
	stejná jako dnes	vyšší 1,5x	vyšší 2x	vyšší 3x	vyšší vícekrát	
osobní asistence	33,7250	22,08750	19,23750	10,45000	9,50000	95,0000
pečovatelská služba	27,3350	17,90250	15,59250	8,47000	7,70000	77,0000
žádná	80,9400	53,01000	46,17000	25,08000	22,80000	228,0000
Σ	142,0000	93,00000	81,00000	44,00000	40,00000	400,0000

chí-kvadrát: 7,45843, sv=8, signifikance = 0,488078 - statisticky nevýznamné

V rámci třídění druhého stupně nasbíraných dat jsme zjistili, že potřebnost zvýšení příspěvku je ovlivněna pouze stupněm závislosti uživatele na péči. Typ užívané služby volby respondentů významně neovlivnil.

Položka 37a: Příspěvek na péči používají respondenti (průměrně) z 28 % na úhradu péče od registrovaného poskytovatele.

Položka 37b: Příspěvek na péči používají respondenti (průměrně) z 41 % na úhradu péče od fyzických osob.

Zde je nutno uvést, že se jedná o „průměrnou“ odpověď zahrnující všechny respondenty. Uvážíme-li, že velká většina z nich pobývá v domácím prostředí, je převaha užití příspěvku na péči pro pečující fyzické osoby zřejmá. Právě zde leží jeden z důvodů hlasů volajících pro „navrácení“ příspěvku na péči registrovaným poskytovatelům.

37a a Průměrná část příspěvku (v %), kterou respondenti užívají na úhradu péče od registrovaného poskytovatele z pohledu uživatele služby a zákonného zástupce uživatele
(porovnání položek 2 a 37a)

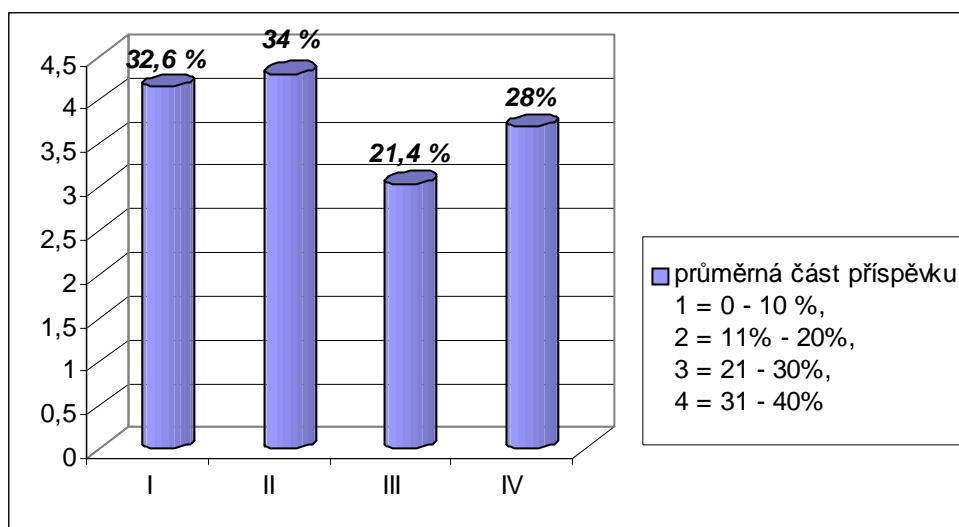
Průměrná část příspěvku (v %) používaná na úhradu péče od registrovaného poskytovatele služeb

Uživatel služby	průměrná část příspěvku (v %)	N	směrodatná odchylka
Uživatel služby	4,017422	287	3,786668
Zákonný zástupce uživatele	2,985612	139	3,305651
Σ	3,680751	426	3,664964

Pomocí analýzy rozptylu a provedeného Duncanova testu bylo prokázáno, že mezi oběma průměry jsou **statisticky významné rozdíly (signifikace 0,006061)**.

Zákonní zástupci uživatelů služeb uvedli nižší průměrnou část příspěvku (v %) používanou na úhradu péče od registrovaného poskytovatele služeb než přímí uživatelé služeb. Opět se jedná o logický výsledek – vzhledem k tomu, že se jedná o pečující osoby – tedy ty, kteří pečují sami a v domácnosti o osobu závislou na péči.

37a b Průměrná část příspěvku (v %), kterou respondenti užívají na úhradu péče od registrovaného poskytovatele dle stupně závislosti (porovnání položek 3 a 37a)

Vyšší (průměrnou) část příspěvku používají na úhradu péče od registrovaného poskytovatele sociálních služeb uživatelé v kategoriích I. a II.

Průměrná část příspěvku (v %) ve skupinách (I, II, III, IV)

Stupeň závislosti na péči	průměrná část příspěvku (v %)	N	směrodatná odchylka
I	4,155844	154	3,972339
II	4,396825	189	3,893009
III	3,039801	201	3,404175
IV	3,700000	120	3,622061
Σ	3,804217	664	3,754645

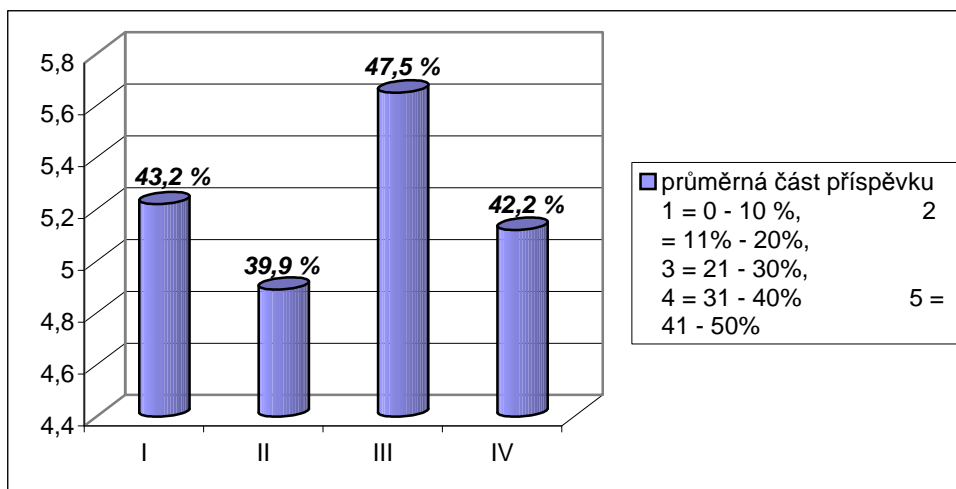
Analýza rozptylu - Duncanův test

Čísla v tabulce uvádějí signifikance rozdílů mezi průměrnými částmi příspěvku používanými na úhradu péče od registrovaného poskytovatele v jednotlivých skupinách respondentů. Statisticky významné rozdíly jsou označeny červeně.

	I ($\bar{x} = 4,1558$)	II ($\bar{x} = 4,3968$)	III ($\bar{x} = 3,0398$)	IV ($\bar{x} = 3,7000$)
I		0,563235	0,010211	0,274201
II	0,563235		0,002084	0,114674
III	0,010211	0,002084		0,113287
IV	0,274201	0,114674	0,113287	

Z uvedené tabulky vyplývá, že existují statisticky významné rozdíly mezi částmi příspěvku, které jsou jednotlivými skupinami respondentů používány na úhradu péče od registrovaného poskytovatele. Tyto významné rozdíly jsou mezi skupinami I a III a mezi skupinami II a III.

37b b Průměrná část příspěvku (v %), kterou respondenti užívají na úhradu péče od fyzických osob dle stupně závislosti (porovnání položek 3 a 37b)

Rozdíly mezi průměrnými částmi příspěvků, které používají uživatelé služeb s různými stupni závislosti na úhradu péče od fyzických osob, nejsou statisticky významné.

Průměrná část příspěvku (v %) ve skupinách (I, II, III, IV)

Stupeň závislosti na péči	průměrná část příspěvku (v %)	N	směrodatná odchylka
I	5,116883	154	4,196089
II	4,883598	189	4,098157
III	5,651741	201	4,070394
IV	5,116667	120	3,917604
Σ	5,212349	664	4,083048

Analýza rozptylu - Duncanův test

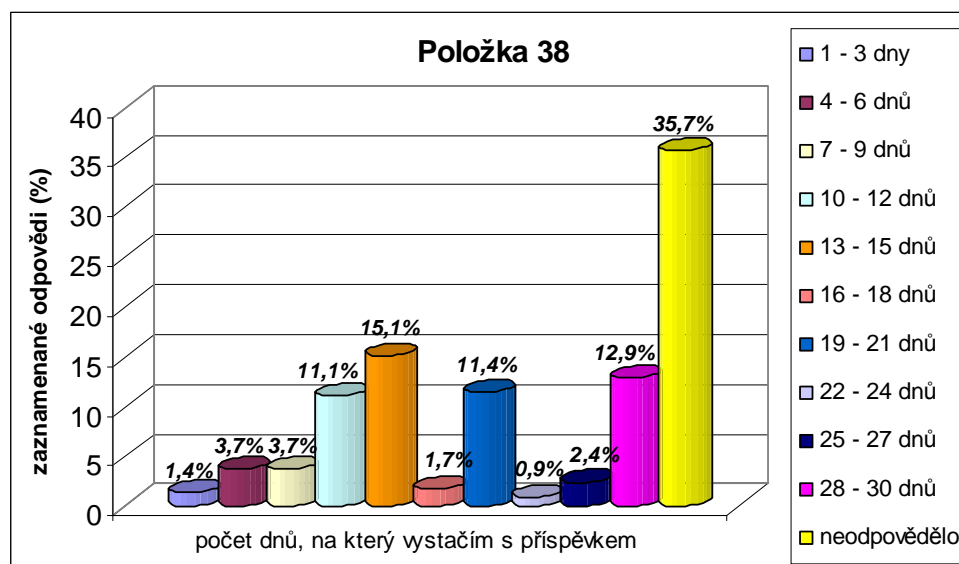
Čísla v tabulce uvádějí signifikance rozdílů mezi průměrnými částmi příspěvku používanými na úhradu péče od fyzických osob v jednotlivých skupinách respondentů.

	I ($\bar{x} = 5,1169$)	II ($\bar{x} = 4,8836$)	III ($\bar{x} = 5,6517$)	IV ($\bar{x} = 5,1167$)
I		0,634355	0,241963	0,999622
II	0,634355		0,126716	0,610137
III	0,241963	0,126716		0,272546
IV	0,999622	0,610137	0,272546	

Z uvedené tabulky vyplývá, že mezi částmi příspěvku, které jednotlivé skupiny respondentů používají na úhradu péče od fyzických osob nejsou žádné statisticky významné rozdíly (všechny hodnoty signifikace jsou větší než 0, 05).

Položka 38: Pokud bych si pořídil službu, kterou opravdu potřebuji, stačil by mi příspěvek na péči na tento počet dnů v měsíci:

Počet dnů v měsíci	Četnost	%
1 - 3 dny	10	1,4
4 - 6 dnů	26	3,7
7 - 9 dnů	26	3,7
10 - 12 dnů	78	11,1
13 - 15 dnů	106	15,1
16 - 18 dnů	12	1,7
19 - 21 dnů	80	11,4
22 - 24 dnů	6	0,9
25 - 27 dnů	17	2,4
28 - 30 dnů	91	12,9
neodpovědělo	250	35,7
Celkem	702	100

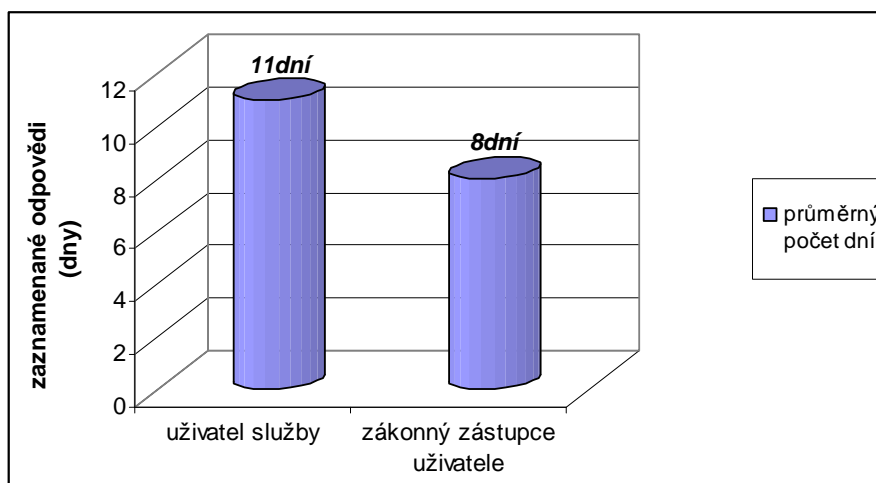
Nejčastěji uvedli respondenti počet dnů v měsíci, na který by jim stačil příspěvek na péči, v intervalu 13 – 15 dnů (tj. přibližně polovina kalendářního měsíce). Na celý měsíc by – dle jejich názoru - vystačil příspěvek 13 % respondentů! 36 % respondentů položku nevyplnilo. Je možné, že neznali cenu požadované služby nebo spíše nepochopili obsah otázky. Spíše však tento výsledek potvrzuje jistou „naivitu“ respondentů a jejich neznalost zásadních parametrů systému služeb. Je také možné, že řada uživatelů služeb a osob o ně pečujících si ani neuvědomuje náročnost a „nákladovost“ jimi odváděné a využívané péče! (Viz. výsledky u položek 10a, 10b sledujících hodinovou náročnost péče o osoby v jednotlivých stupních závislosti a propočty dní, po něž lze tuto péči skutečně hradit z reálně poskytovaného příspěvku na péči.)

V rámci další interpretace výsledků bude zajímavé sledovat počty dní v měsíci s poskytnutou službou (na které by stačil příspěvek na péči), a to ve vztahu:

- 1) ke stupni závislosti uživatele služby;
- 2) k typu užívané služby.

38a Průměrný počet dní v měsíci, na které je možno z příspěvku „zakoupit“ potřebnou péči z pohledu uživatele služby a zákonného zástupce uživatele

(porovnání položek 2 a 38)

Průměrný počet dní, který uvádějí uživatelé služby a zákonní zástupci uživatelů

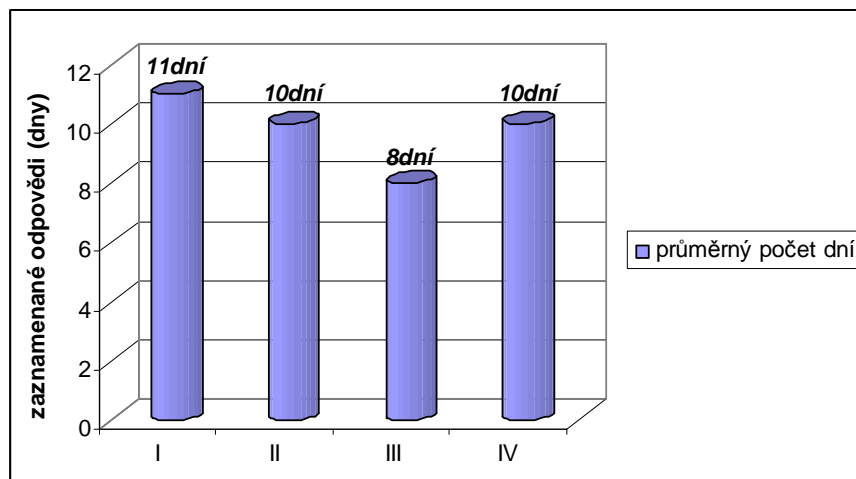
Uživatel služby	průměrný počet dní	N	směrodatná odchylka
Uživatel služby	4,484321	287	3,519019
Zákonný zástupce uživatele	3,359712	139	3,314455
Σ	4,117371	426	3,489861

Pomocí analýzy rozptylu a provedeného Duncanova testu bylo prokázáno, že mezi oběma průměry jsou **statisticky významné rozdíly (signifikace 0,001631)**.

Dle uvedených hodnot uvádí zákonní zástupci uživatelů nižší průměrný počet dní v měsíci, na které je možno z příspěvku „zakoupit“ potřebnou péči, než přímí uživatelé služeb. Zřejmě tato skupina respondentů (a je to logické) dokáže reálněji zhodnotit pojmy, s nimiž se v této položce pracuje!

38b Průměrný počet dní v měsíci, na které je možno z příspěvku „zakoupit“ potřebnou péči dle jednotlivých stupňů závislosti uživatelů služeb

(porovnání položek 3 a 38)

Průměrný počet dní v jednotlivých skupinách (I, II, III, IV)

Stupeň závislosti na péči	průměrný počet dní	N	směrodatná odchylka
I	4,454545	154	3,588454
II	4,174603	189	3,549976
III	3,507463	201	3,542766
IV	4,008403	119	3,388655
Σ	4,007541	663	3,538942

Analýza rozptylu - Duncanův test

Čísla v tabulce uvádějí signifikance rozdílů mezi průměrnými počty dnů, které uvádějí jednotlivé skupiny respondentů.

	I ($\bar{x} = 4,4545$)	II ($\bar{x} = 4,1746$)	III ($\bar{x} = 3,5075$)	IV ($\bar{x} = 4,0084$)
I		0,479375	0,026848	0,290935
II	0,479375		0,111561	0,674539
III	0,026848	0,111561		0,205623
IV	0,290935	0,674539	0,205623	

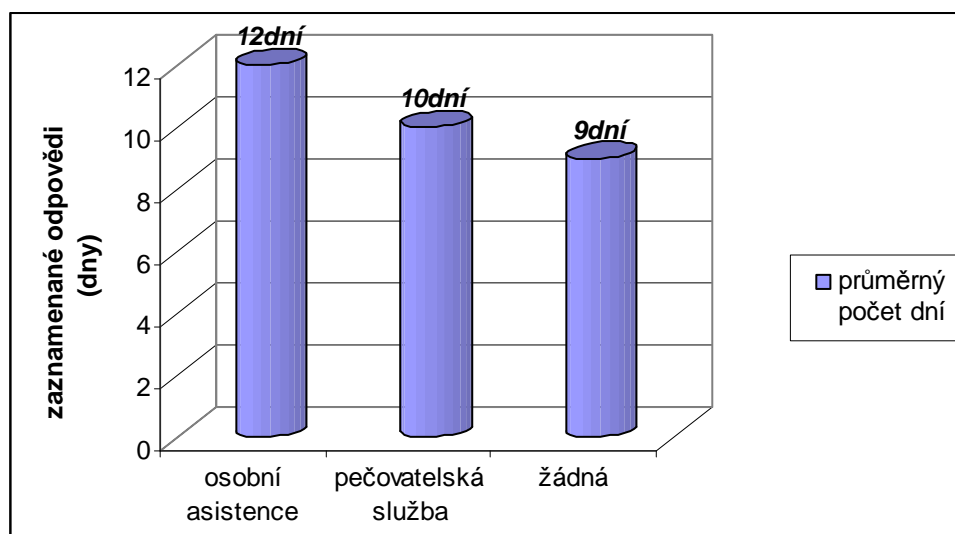
Z tabulky vyplývá, že jediný statisticky významný rozdíl je mezi průměrným počtem dnů, který uvádějí skupiny I a III.

Výsledky třídění druhého stupně ukazují, že uživatelé sociálních služeb v jednotlivých kategoriích si mohou z příspěvku „zakoupit“ potřebnou péči na přibližně stejný počet dní v měsíci. Druhý údaj, který toto zjištění potvrdil, jsme publikovali u položek 10a, 10b, kde jsme provedli přepočtení výsledků ukazujících hodinovou dotaci přímé péče a tzv. dohledu o respondenty v jednotlivých skupinách. Ukazuje se tak, že zvolená metodika výzkumu byla odpovídající a výsledky ukazující tzv. koupěschopnost příspěvku na péči jsou pro Českou republiku validní.

Z pohledu statistické významnosti uvnitř celého souboru - existuje rozdíl u uživatelů služeb se III. stupněm závislosti. Ti si mohou z příspěvku „zakoupit“ potřebnou péči na výrazně nižší počet dní v měsíci než uživatelé služeb s I. stupněm závislosti.

Jeden z klíčových závěrů výzkumu potvrzuje hypotézu, že uživatelé ve III. a IV. stupni závislosti jsou v rámci nového systému stále dotováni menšími částkami – vzhledem ke skutečné potřebě péče o tyto osoby – než uživatelé v I. a II. stupni závislosti. Přesněji: rozdíly ve výši příspěvku na péči jsou příliš malé – ve srovnání s rozdíly v náročnosti péče o osoby v té které skupině závislosti. K tomu více v dalších částech zprávy.

38c Průměrný počet dní v měsíci, na které je možno z příspěvku „zakoupit“ potřebnou péči v závislosti na druhu využívané sociální služby (porovnání položek 12 a 38)

Průměrný počet dní v jednotlivých skupinách (I, II, III, IV)

Druh sociální služby	průměrný počet dní	N	směrodatná odchylka
osobní asistence	4,962264	106	3,061044
pečovatelská služba	4,068627	102	3,504622
žádná	3,859206	277	3,756882
Σ	4,144330	485	3,583103

Výsledky třídění druhého stupně ukazují, že uživatelé služby osobní asistence si mohou z příspěvku „zakoupit“ potřebnou péči na výrazně vyšší počet dní v měsíci než uživatelé pečovatelské služby a než ti, kteří žádnou sociální službu nevyužívají.

Rozdíly mezi průměry byly posuzovány pomocí *analýzy rozptylu a Duncanova testu*. Čísla v tabulce uvádějí signifikace rozdílů mezi průměrnými počty dnů, které uvádějí jednotlivé skupiny respondentů.

Duncanův test

	osobní asistence ($\bar{x} = 4,9623$)	pečovatelská služba ($\bar{x} = 4,0686$)	žádná ($\bar{x} = 3,8592$)
osobní asistence		0,042153*	0,016393*
pečovatelská služba	0,042153*		0,633930
žádná	0,016393*	0,633930	

Z tabulky vyplývá, že statisticky významné rozdíly se projevují mezi průměrným počtem dnů, který uvádějí respondenti využívající pečovatelskou službu a osobní asistenci a mezi průměrným počtem dnů, který uvádějí respondenti využívající osobní asistenci a respondenti nevyužívající žádnou z uvedených služeb.

D Využíváte-li služeb registrovaného poskytovatele, potom platí, že

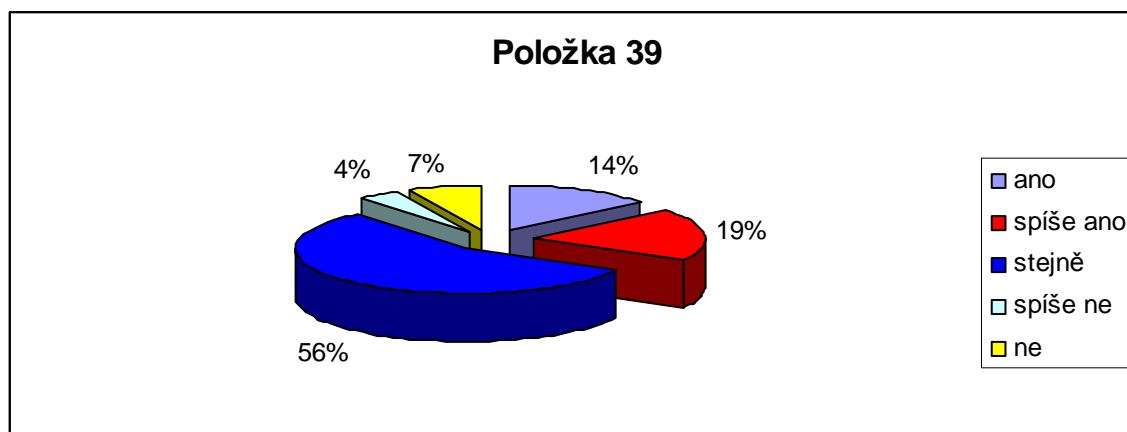
V dalších částech dotazníku – D, E a F už byly sledovány jednotlivé dílčí aspekty systému sociálních služeb. V části D vztahy uživatelů s registrovanými poskytovateli, v části E odpovídali ti, kteří měli uzavřenu smlouvu o poskytování sociální služby a v části F ti respondenti, kterým péči poskytovala fyzická osoba- tedy neregistrovaný poskytovatel služby.

Tím je rovněž způsobeno, že v uvedených oddílech, počínaje touto položkou výrazně narůstá procento v kategorii „neodpovědělo“. Celkový počet respondentů u každé položky tudíž nebude již 703 jako v předchozích částech, ale vzorek tvoří pouze respondenti, kteří danou položku vyplnili.

Tato skutečnost koresponduje s tím, že u položky č. 14 uvádí 33 % respondentů, že nemá podepsanu smlouvu o poskytování služby a 14 % má smlouvu s pečující osobou. Předpokládáme, že tato skupina (tj. 47 % respondentů) pravděpodobně využívá péče např. rodinného příslušníka, který není registrovaným poskytovatelem sociální služby a že tato skupina v oddílech D a E zpravidla neodpovídala. Naopak v oddíle F odpovídali pouze ti respondenti, kterým péči poskytuje i fyzická osoba. Na základě výše uvedeného budeme porovnávat výsledky v těchto oddílech přednostně dle zodpovězených kategorií.

Položka 39: Mám dnes více práv, než jsem měl dříve

	Četnost	%
ano	59	14
spíše ano	83	19,5
stejně	240	56,5
spíše ne	14	4
ne	29	7
Celkem	425	100

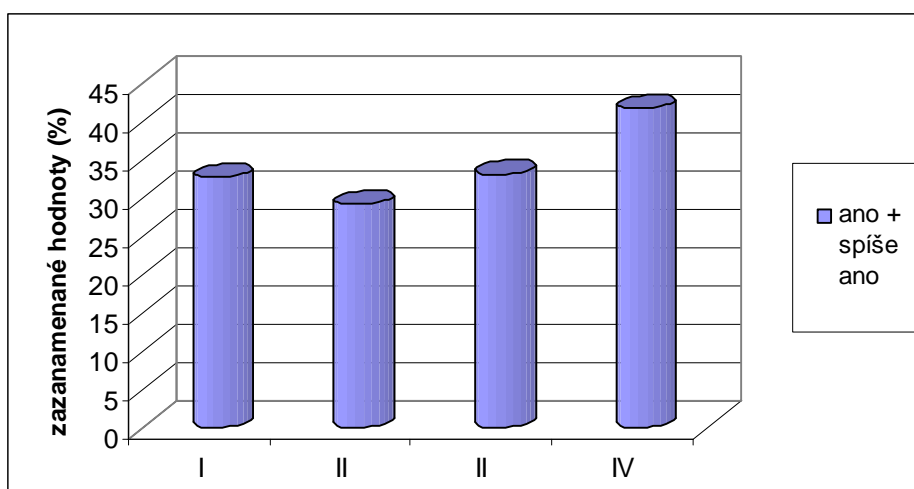

Větší možnost volby, posílení práv uživatelů – takový byl jeden z hlavních cílů při koncepci nového zákona. A výsledek? Jen třetina respondentů se domnívá, že má více práv než v minulosti. Již výše jsme u hodnocení sociální služby uvedli skeptický postoj respondentů ke zvýšení jejich kvality. Explicitnější vyjádření – mám více práv než jsem měl dříve zastává pouze 33% respondentů této skupiny. Přitom – formálně a dle zákona – má 100% respondentů více práv než dříve! Ovšem, v rozporu s jejich

přesvědčením, že novému zákonu rozumí, si tuto skutečnost neuvědomují. Pokud bychom přijali druhou interpretaci – svá práva si uvědomují – ale ve vztahu k registrovanému poskytovateli jich opravdu více než dříve nemají, přijali bychom jako platný výsledek, který nesevřčí o kvalitní práci registrovaných poskytovatelů sociálních služeb.

39a Názory uživatelů služeb s různými stupni závislosti na to, zda mají dnes více práv, než měli dříve (porovnání položek 3 a 39)

Rozdílnost voleb jednotlivých podskupin je **statisticky významná**.

Pozorované četnosti

Stupeň závislosti na péči	mám dnes více práv, než jsem měl dříve					Σ
	ano	spíše ano	stejně	spíše ne	ne	
I	16	14	53	6	3	92
II	17	17	65	5	13	117
III	16	22	69	1	7	115
IV	8	24	41	2	2	77
Σ	57	77	228	14	25	401

Očekávané četnosti

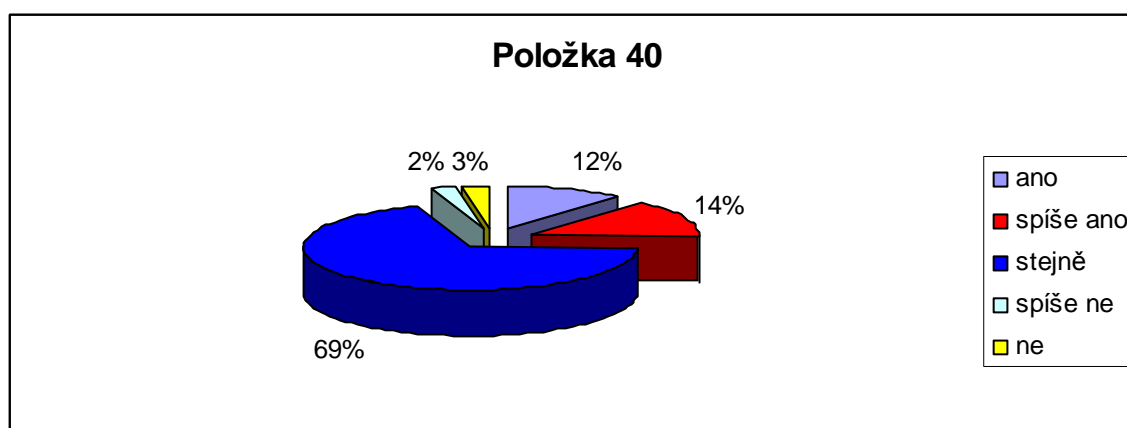
Stupeň závislosti na péči	mám dnes více práv, než jsem měl dříve					Σ
	ano	spíše ano	stejně	spíše ne	ne	
I	13,07731	17,66584	52,3092	3,21197	5,73566	92,0000
II	16,63092	22,46633	66,5237	4,08479	7,29426	117,0000
III	16,34663	22,08229	65,3865	4,01496	7,16958	115,0000
IV	10,94514	14,78554	43,7805	2,68828	4,80050	77,0000
Σ	57,00000	77,00000	228,0000	14,00000	25,00000	401,0000

chi-kvadrát: 22,1861, $f = 12$, **signifikace = 0,035500 - statisticky významné**

Největší rozdíl v názoru na to, zda má dnes uživatel sociálních služeb více práv než dříve, se objevil mezi respondenty v kategoriích IV.a II. Respondenti v kategorii II. hodnotí nový systém sociálních služeb v této položce spíše negativně.

Položka 40: Poskytovatel se ke mně chová lépe než dříve

	Četnost	%
ano	49	11,5
spíše ano	59	13,9
stejně	297	69,7
spíše ne	9	2,1
ne	12	2,8
Celkem	426	100

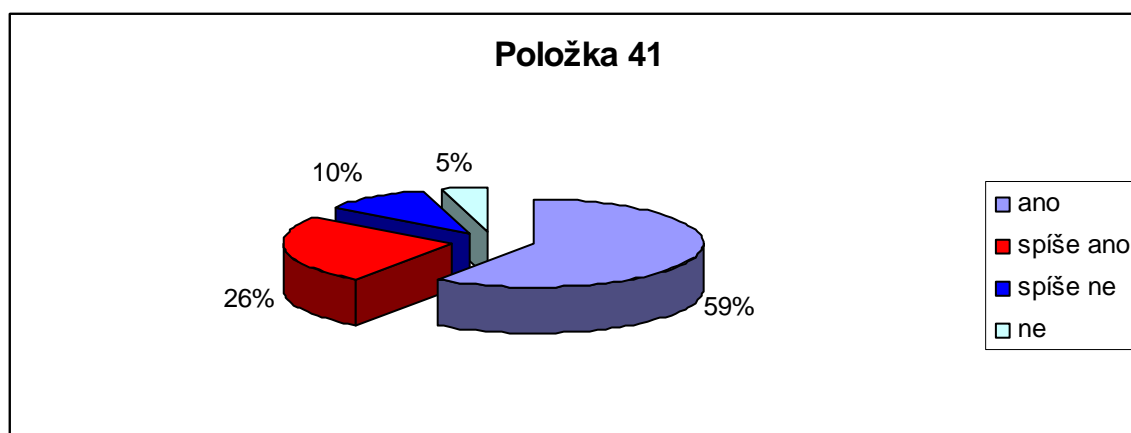

Dle odpovědí v této položce můžeme soudit, že nový zákon do praxe nezavedl výraznou změnu v chování poskytovatele. Jedná se o překvapivé zjištění, ovšem jen v obecném kontextu očekávání „nového“ v sociálních službách... **V kontextu výsledků našeho výzkumu je potvrzeno skeptické stanovisko k ukazatelům, které v souhrnu tvoří „kvalitu v sociálních službách“.** Daná zjištění by skutečně měla „otevřít oči“ všem „rádoby odborníkům“, kteří tvrdí, že problém kvality v sociálních službách vyřeší (či někteří z nich již používají vid dokonavý) standardy kvality!

Opak je pravdou a tomuto tématu – kvalitě v sociálních službách – ovšem z pohledu jediného a rozhodujícího činitele, který ji může posoudit, tj. uživatele služby – se budeme dále věnovat v dalších šetřeních.

Položka 41: Poskytovatel mě podrobně seznámil s mými právy

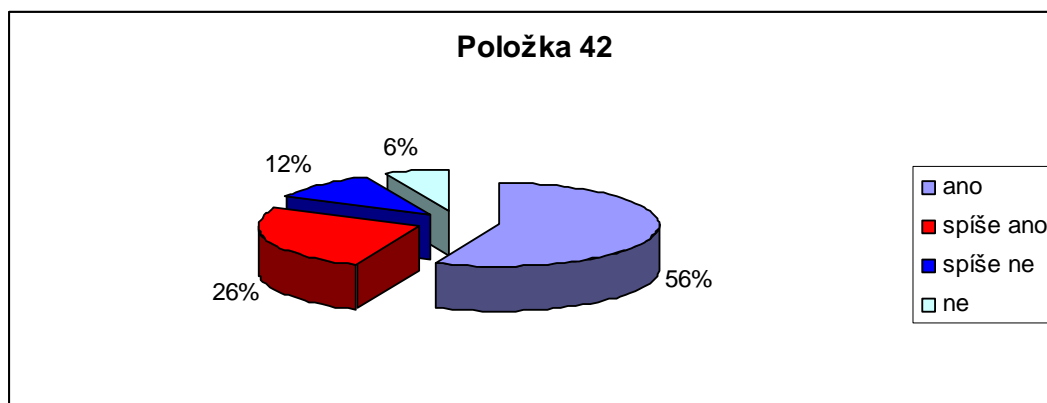
	Četnost	%
ano	249	59,6
spíše ano	107	25,6
spíše ne	43	10,3
ne	19	4,5
Celkem	418	100

Spokojenost s informacemi ohledně poučení o vlastních právech vyjádřilo 59 % respondentů. Nespokojenost jen 5 %. Výsledky u této položky (oproti předchozí) poukazují na vysokou účinnost nového zákona v této oblasti (informovanost uživatelů služeb o právech a postavení).

Položka 42: Poskytovatel se zajímá o moje názory na obsah služby

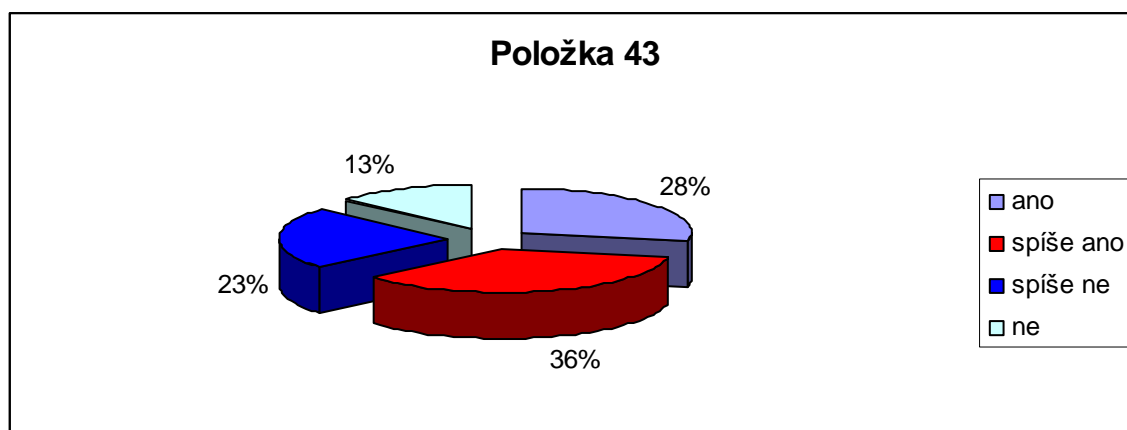
	Četnost	%
ano	235	56,5
spíše ano	107	25,7
spíše ne	48	11,5
ne	26	6,3
Celkem	416	100

Více než polovina respondentů se domnívá, že registrovaný poskytovatel služby se zajímá o jejich názory na obsah služby. Jen 6 % respondentů má opačný názor. Může se jednat o dopad definovaných standardů kvality sociálních služeb. Přesto existuje jistý nepoměr v odpovědích na tyto položky. Na jedné straně uvádějí uživatelé: poskytovatelé se zajímají o naše názory – a na straně druhé říkají: kvalita služby zůstala stejná a nemám dnes více práv než jsem měl dříve... S největší pravděpodobností bude „chyba“ na obou stranách daného vztahu. Uživatelé pravděpodobně neumí (nebo nemají prostor) své připomínky formulovat pregnantně – a zejména se skutečným dopadem na realizovanou praxi. Popsaný stav vypadá spíše jako „mluvíme do toho – ale nic se s tím neděje“..

Položka 43: Díky příspěvku na péči si více než dřív připadám jako zákazník

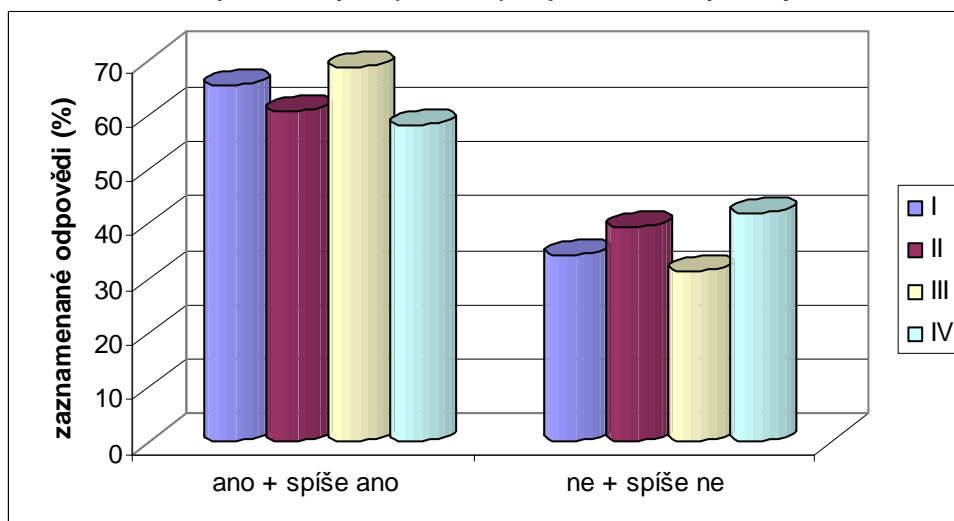
	Četnost	%
ano	113	27,9
spíše ano	144	35,6
spíše ne	94	23,2
ne	54	13,3
Celkem	405	100

Také výsledky u této položky poukazují (nikoli však výrazně) spíše na pozitivní účinnost nového zákona v předpokládaném směru. Kladně se k dané položce vyjádřilo 28 % respondentů a i s volbou spíše ano se jedná o 64% uživatelů, kteří projeví zvýšené vědomí „zákazníka“ k poskytovateli. Znovu tedy vyvstává otázka – jak to, že z tohoto pocitu nedokázali vyzískat (proměnit jej) ve skutečně lepší služby. Je na vině neschopnost poskytovatelů? Nedokonalé podmínky pro jejich práci? Nereálná očekávání uživatelů?

43a Díky příspěvku na péči si připadám více jako zákazník – ano či ne dle stupňů závislosti respondentů
(porovnání položek 3 a 43)

Rozdílnost voleb jednotlivých podskupin je statisticky nevýznamná.

Pozorované četnosti

Stupeň závislosti na péči	díky příspěvku na péči si více připadám jako zákazník				Σ
	ano	spíše ano	spíše ne	ne	
I	24	35	22	9	90
II	31	38	29	16	114
III	33	41	16	18	108
IV	17	26	22	9	74
Σ	105	140	89	52	386

Očekávané četnosti

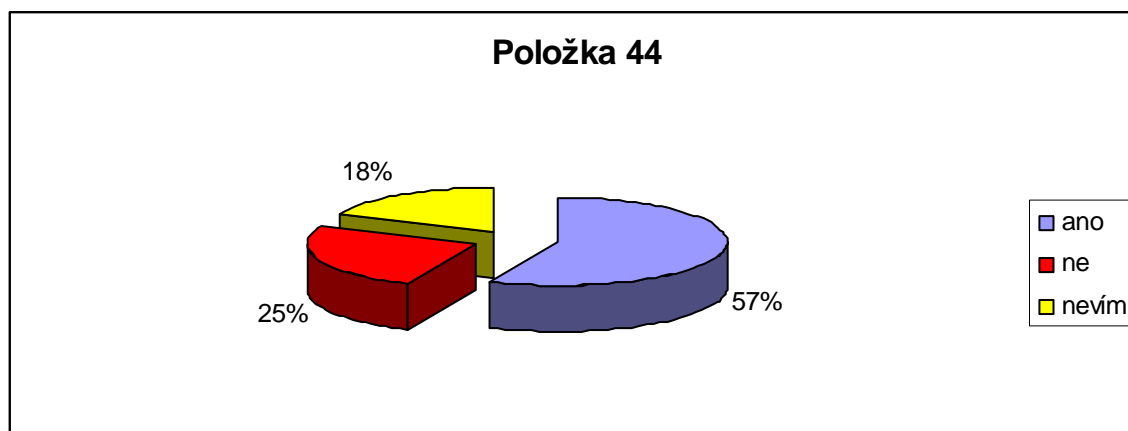
Stupeň závislosti na péči	díky příspěvku na péči si více připadám jako zákazník				Σ
	ano	spíše ano	spíše ne	ne	
I	24,4819	32,6425	20,75130	12,12435	90,0000
II	31,0104	41,3472	26,28497	15,35751	114,0000
III	29,3782	39,1710	24,90155	14,54922	108,0000
IV	20,1295	26,8394	17,06218	9,96891	74,0000
Σ	105,0000	140,0000	89,00000	52,00000	386,0000

chí-kvadrát: 8,20666, $f = 9$, $p = 0,513466$ statisticky nevýznamné

Výsledky třídění 2. stupně nám v této sledované položce ukázaly, že nejčastěji si jako zákazník díky příspěvku na péči připadají uživatelé služby v kategorii III. Nejméně často pak uživatelé služby v kategorii IV.

Položka 44: Mám vypracován individuální plán průběhu služby

	Četnost	%
Ano	239	56,6
ne	106	25,1
nevím	77	18,3
Celkem	422	100

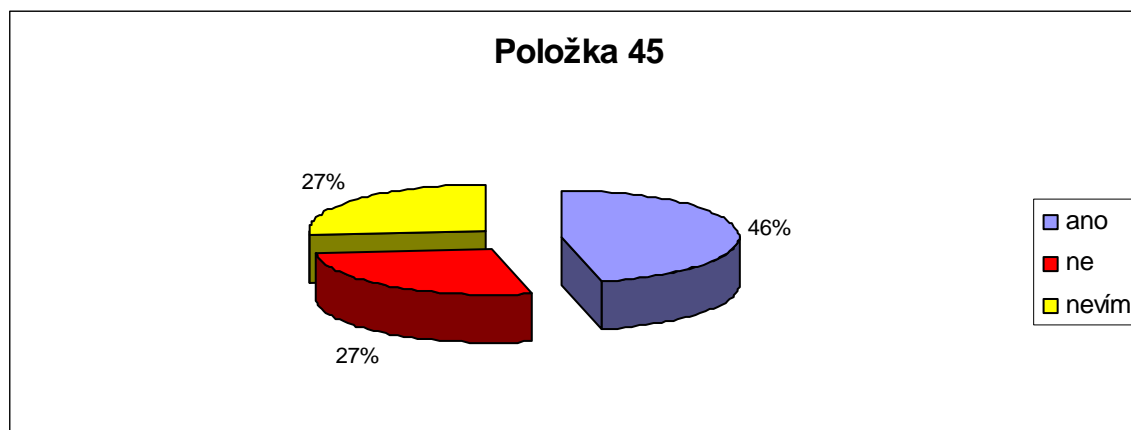
Jen 57 % respondentů uvádí, že má vypracován individuální plán průběhu služby, což je velmi překvapující. Platné standardy kvality v sociálních službách vyžadují,

aby poskytovatel službu individuálně plánoval. Nemůžeme hovořit o splnění standardu, pokud žádný takový plán vypracován není. Existují dokonce i názory, podle nichž tento plán má být přijímán současně s uzavřením smlouvy, tedy jako výsledek jednání se zájemcem o službu...

Předpokládáme, tento dokument může mít ve skutečnosti i jiné názvy – a někteří uživatelé tudíž uvedli, že tento plán nemají – nebo uvedli - skupina 18 % respondentů jako odpověď neví.

Položka 45: Mám-li individuální plán průběhu služby, pravidelně jej vyhodnocujeme

	Četnost	%
ano	174	46,3
ne	102	27,2
nevím	100	26,5
Celkem	376	100

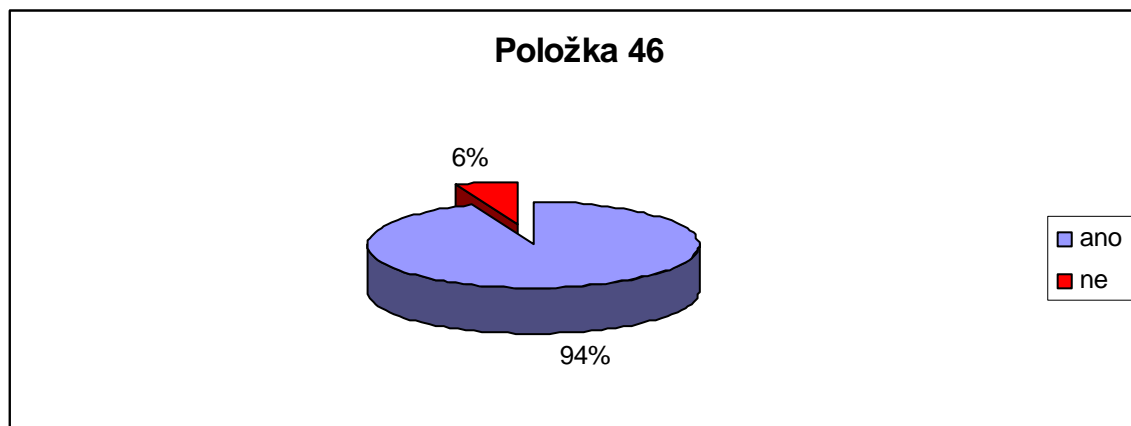
Na tuto otázku měli odpovídat pouze respondenti, kteří mají vypracovaný individuální plán průběhu služby, nicméně z udaných četností je zřejmé, že odpověděli i respondenti, kteří plán vypracovaný nemají.

Pokud chceme získat podíl respondentů, kteří pravidelně plán vyhodnocují, musíme dát do souvislosti položky 44 a 45. Po té nám vychází, že z 239 respondentů, kteří mají vypracovaný individuální plán průběhu služby, jej 174 respondentů společně s poskytovatelem pravidelně vyhodnocuje, což je 72%.

Je ovšem otázkou validita této informace – vzhledem k časovému úseku v němž byla data sbírána... (podzim 2007). Ukazuje se, že takto rozsáhle koncipovaný výzkum není schopen odpovědět na zde uváděné „subtilní“ položky – a pro jejich sledování bude v budoucnu vhodnější volit samostatné nástroje.

Položka 46: Víím na koho se mohu obrátit se stížností na průběh a obsah služby

	Četnost	%
ano	401	94
ne	26	6
Celkem	427	100

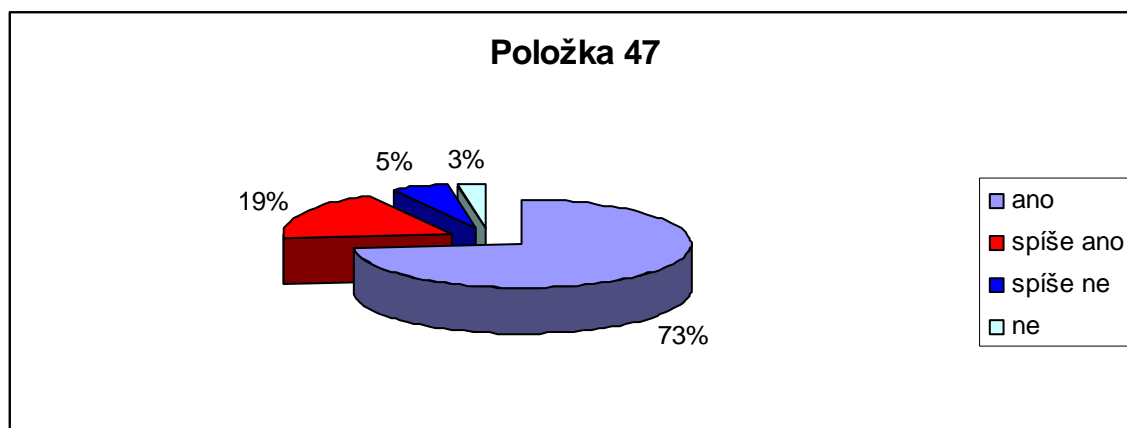
Drtivá většina 94% respondentů ví, na koho se mohou obrátit se stížností na průběh a obsah služby. Jen 6 % respondentů to vůbec neví. I zde se může jednat o dopad definovaných standardů kvality sociálních služeb.

E Jestliže máte uzavřenu smlouvu s registrovaným poskytovatelem, potom platí, že

Následuje oddíl zaměřený specificky na situaci s projednáváním a uzavíráním a obsahem smlouvy o poskytování sociální služby. Autorský tým (jeho část) v rámci působení v projektu Poradenství uživatelům sociálních služeb získal několik stovek uzavřených smluv o poskytování sociální služby a konstatoval, že přijímané smlouvy jsou z valné části výhodné pro jejich tvůrce – a těmi jsou v praxi poskytovatelé služeb, a už méně jsou zohledněny potřeby a zájmy uživatelů. V tomto směru jsou následující odpovědi uživatelů zajímavé...

Položka 47: Na prostudování smlouvy jsem měl/a dostatek času

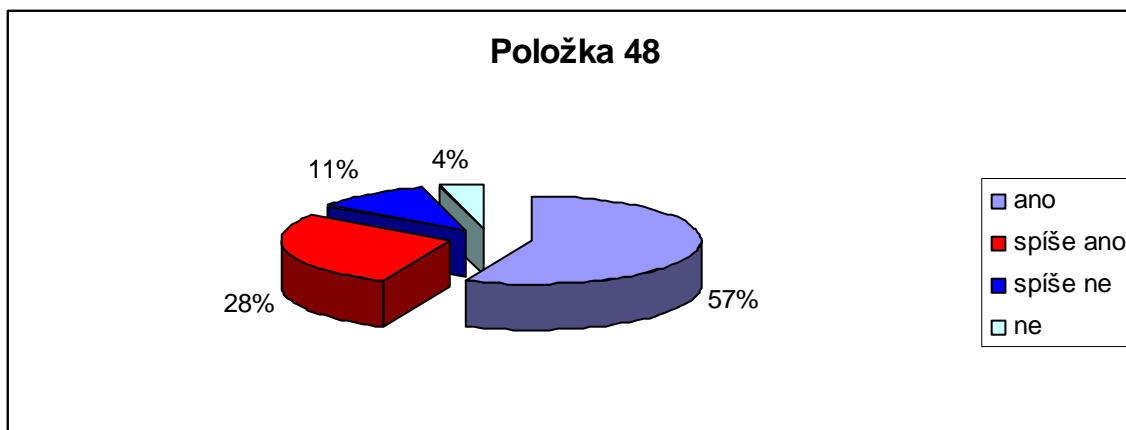
	Četnost	%
ano	282	73
spíše ano	73	19
spíše ne	20	5,2
ne	11	2,8
Celkem	386	100

Na tento dotaz odpovídali pouze respondenti, kteří již mají smlouvu o poskytování sociální služby s registrovaným poskytovatelem uzavřenu – tedy 386 respondentů. Celých 73 % z nich uvádí, že měli na prostudování smlouvy dostatek času. Nespokojenost uvedlo jen 8 % respondentů. Z tohoto pohledu nelze vyslovit než spokojenost s naměřeným stavem.

Položka 48: Smlouvě a jejímu obsahu plně rozumím

	Četnost	%
ano	221	56,5
spíše ano	110	28,1
spíše ne	44	11,3
ne	16	4,1
Celkem	391	100

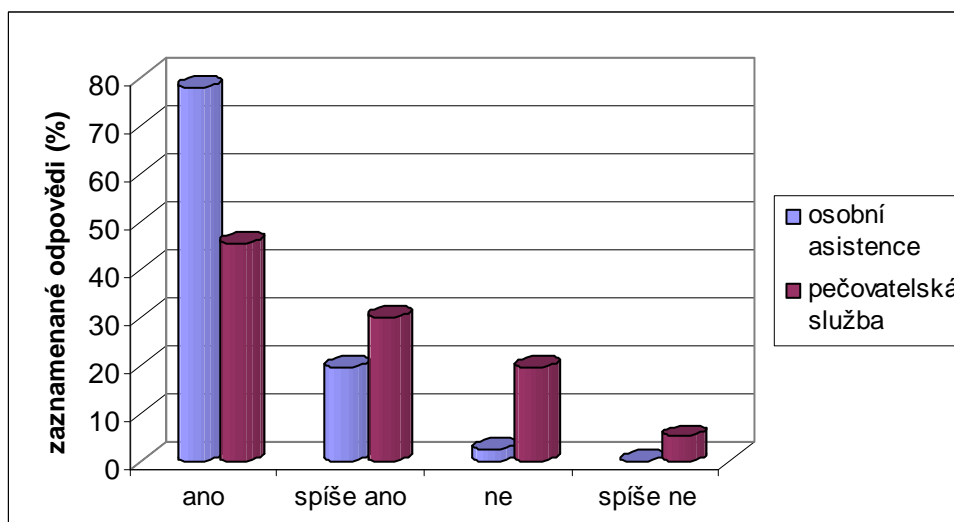

Kladně odpovídá na otázku 85 % respondentů, záporně jen 15 %. Jedná se o drtivé vyjádření přesvědčení, pledujícího pro dobrou známku z pomyslného předmětu „právní vědomí a právní výchova“. Mohli bychom považovat naměřené údaje za výsledek, který potvrzuje buď jednu nebo druhou následující skutečnost:

- 1) dodržení standardu č. 3 o jednání se zájemcem o službu ze strany poskytovatelů,
- 2) může se ovšem jednat i o nepřiměřený optimismus uživatelů, kteří, bez právního vzdělání, se domnívají, že smlouvě rozumí – ovšem v případě objevení se problémů v budoucnu se může ukázat, že výklad pojmu „rozumět“ může mít řadu i diametrálně odlišných významů....

48a Porozumění smlouvě v závislosti na druhu využívané sociální služby
(porovnání položek 12 a 48)

Rozdílnost voleb jednotlivých podskupin je **statisticky významná**.

Pozorované četnosti

Druh sociální služby	smlouvě a jejímu obsahu plně rozumím				Σ
	ano	spíše ano	spíše ne	ne	
osobní asistence	64	16	2	0	82
pečovatelská služba	35	23	15	4	77
žádná	38	29	8	2	77
Σ	137	68	25	6	236

Očekávané četnosti

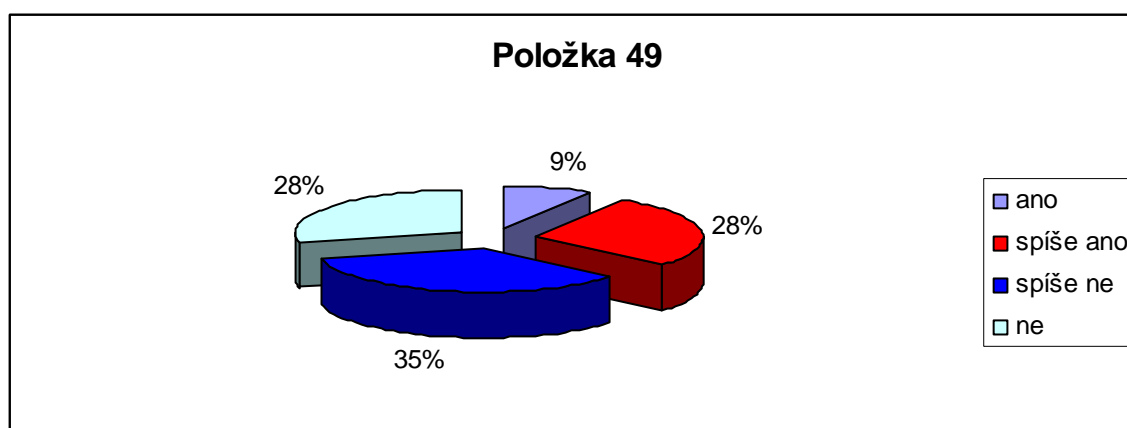
Druh sociální služby	smlouvě a jejímu obsahu plně rozumím				Σ
	ano	spíše ano	spíše ne	ne	
osobní asistence	47,6017	23,62712	8,68644	2,084746	82,0000
pečovatelská služba	44,6992	22,18644	8,15678	1,957627	77,0000
žádná	44,6992	22,18644	8,15678	1,957627	77,0000
Σ	137,0000	68,00000	25,00000	6,000000	236,0000

chí-kvadrát: 28,4497, sv=6, **signifikance = 0,000077 - statisticky významné**

Porovnání tabulek s pozorovanými a očekávanými četnostmi nám ukazuje, že uživatelé služby osobní asistence rozumí smlouvě a jejímu obsahu daleko častěji než uživatelé pečovatelské služby.

Položka 49: Smlouva je sepsána tak, že je výhodnější pro poskytovatele

	Četnost	%
ano	31	8,7
spíše ano	98	27,6
spíše ne	126	35,5
ne	100	28,2
Celkem	355	100

Více než polovina respondentů (63 %) se nedomnívá, že smlouva, kterou mají sepsánu, je výhodnější pro poskytovatele. Jedná se o velmi optimistický závěr uživatelů! Znovu musíme uvést, že se nejedná o právní rozbor smluv respondenty

uzavřených – který jediný může prokázat, jakým stylem a formou je smlouva napsána – a zda skutečně vyváženě posuzuje práva a povinnosti obou stran – ale jen a „pouze“ o mínění respondentů. Tuto skutečnost – opakujeme – nebývalý optimismus pak můžeme interpretovat následovně:

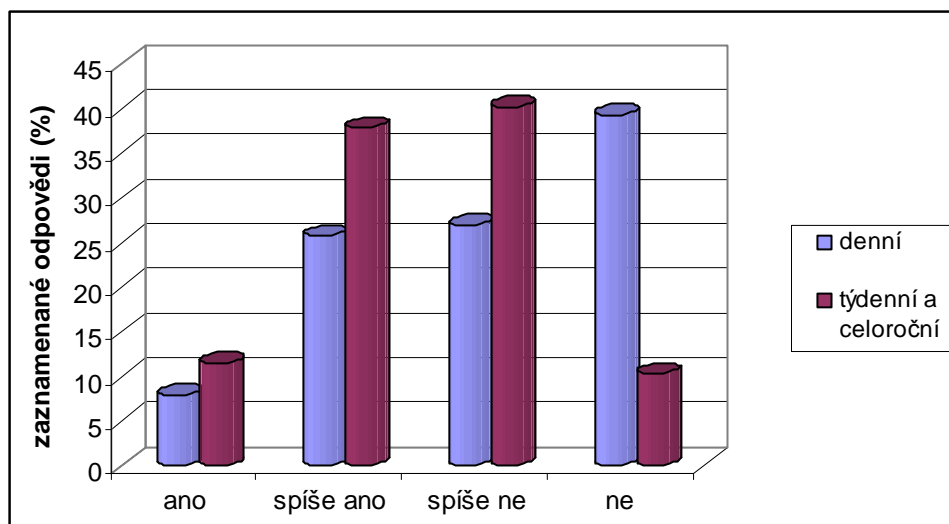
- a) uvedení zákona do praxe postavilo poskytovatele a uživatele minimálně na stejnou úroveň (jedná se o partnerský vztah);
- b) uživatelé nemají dostatek zkušeností, vědomostí, aby dokázali zhodnotit obsah práv a povinností ze smlouvy vyplývajících (jde zde o „právní cizelaci“ ustanovení).

Autoři výzkumu se přiklání k interpretaci uvedené pod písm. b).

49a Názory uživatelů služeb na to, zda je smlouva sepsána tak, že je výhodnější pro poskytovatele v závislosti na druhu využívané pobytové služby

(porovnání položek 11 a 49)

Rozdílnost voleb jednotlivých podskupin je **statisticky významná**.

Porovnání tabulek s pozorovanými a očekávanými četnostmi nám ukazuje, že uživatelé týdenní nebo celoroční pobytové služby se častěji než uživatelé denní pobytové služby domnívají, že je smlouva sepsána tak, že je výhodnější pro poskytovatele. Toto zjištění bude odpovídající praxi – uživatel denní služby je na poskytovateli daleko méně „závislý“ než uživatel celoroční služby pobytového typu. Množství otázek ve smlouvě upravených bude také u týdenních a celoročních pobytů nepoměrně rozsáhlejší než u pobytů denních.

Pozorované četnosti

Pobytová služba	smlouva je sepsána tak, že je výhodnější pro poskytovatele				Σ
	ano	spíše ano	spíše ne	ne	
denní	7	23	24	35	89
týdenní nebo celoroční	10	33	35	9	87
Σ	17	56	59	44	176

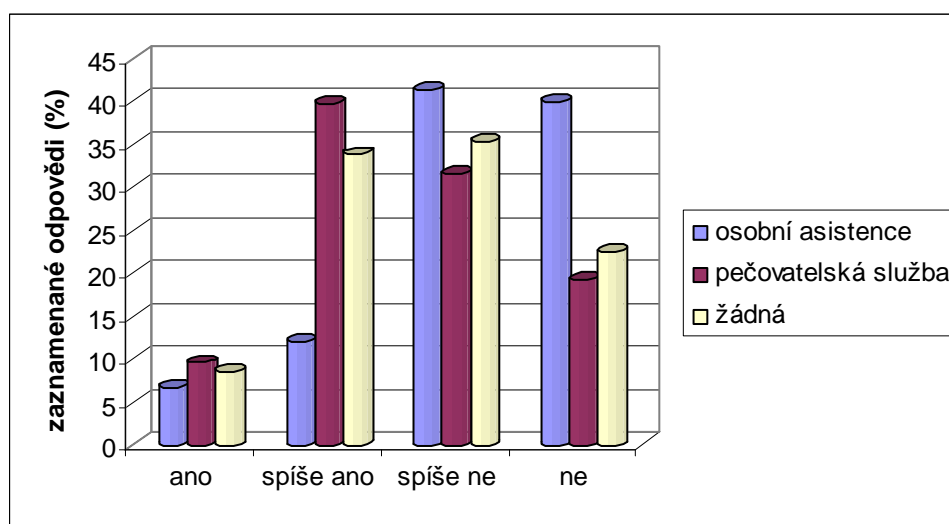
Očekávaná četnost

Pobytová služba	smlouva je sepsána tak, že je výhodnější pro poskytovatele				
	ano	spíše ano	spíše ne	ne	Σ
denní	8,59659	28,31818	29,83523	22,25000	89,0000
týdenní nebo celoroční	8,40341	27,68182	29,16477	21,75000	87,0000
Σ	17,00000	56,00000	59,00000	44,00000	176,0000

chí-kvadrát: 19,7094, sv=3, **signifikance = 0,000195 - statisticky významné**

49b Názory uživatelů služeb na to, zda je smlouva sepsána tak, že je výhodnější pro poskytovatele v závislosti na druhu využívané služby (porovnání položek 12 a 49)

Rozdílnost voleb jednotlivých podskupin je **statisticky významná**.

Porovnání tabulek s pozorovanými a očekávanými četnostmi nám ukazuje, že uživatelé pečovatelské služby se mnohem častěji než uživatelé služby osobní asistence domnívají, že je smlouva sepsána tak, že je výhodnější pro poskytovatele. Jedná se o zajímavé zjištění. Jeho interpretace z naměřených dat je složitější. Můžeme uvést např. názor, že službu osobní asistence poskytují více dřívější „občanská sdružení“, tedy instituce, kterou uživatelé (rekrutují se velmi často z členů tohoto sdružení) vnímají z povahy věcí příznivěji než „obecní či státní“ – jak bývá vnímána – pečovatelskou službu. Jedná se ovšem pouze o jeden z možných výkladů.

Pozorované četnosti

Druh sociální služby	smlouva je sepsána tak, že je výhodnější pro poskytovatele				
	ano	spíše ano	spíše ne	ne	Σ
osobní asistence	5	9	31	30	75
pečovatelská služba	7	29	23	14	73
žádná	6	24	25	16	71
Σ	18	62	79	60	219

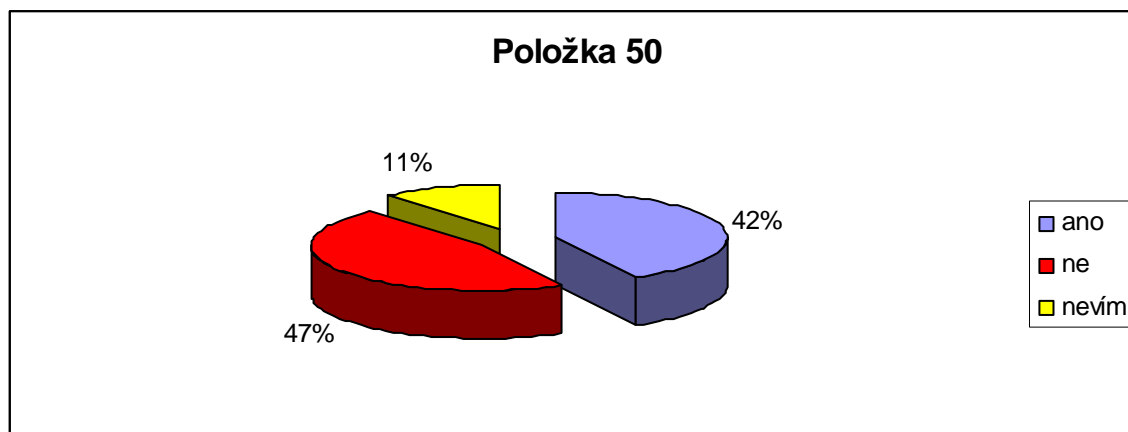
Očekávané četnosti

Druh sociální služby	smlouva je sepsána tak, že je výhodnější pro poskytovatele				
	ano	spíše ano	spíše ne	ne	Σ
osobní asistence	6,16438	21,23288	27,05479	20,54795	75,0000
pečovatelská služba	6,00000	20,66667	26,33333	20,00000	73,0000
žádná	5,83562	20,10046	25,61187	19,45205	71,0000
Σ	18,00000	62,00000	79,00000	60,00000	219,0000

chí-kvadrát: 19,3281, sv=6, **signifikance = 0,003646 - statisticky významné**

Položka 50: Zavázal/a jsem se sdělit poskytovateli výši svých příjmů

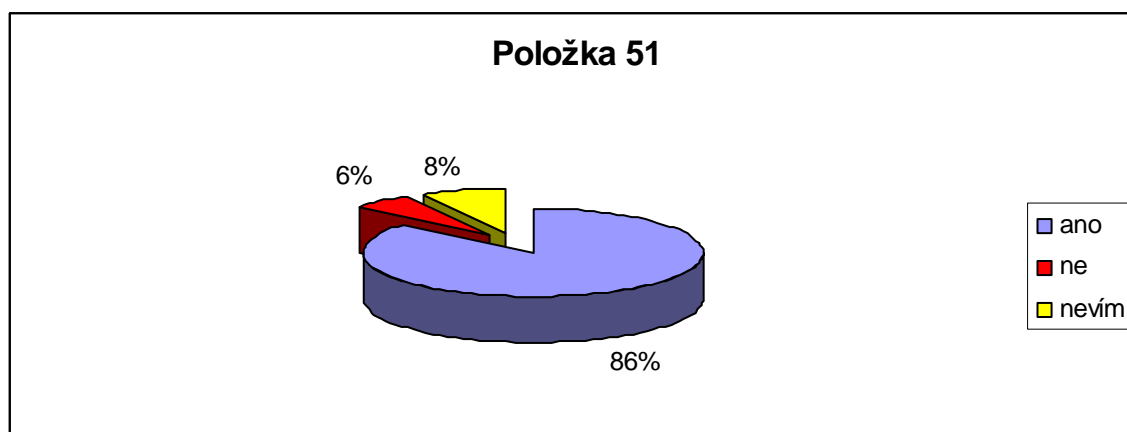
	Četnost	%
ano	159	42,2
ne	175	46,4
nevím	43	11,4
Celkem	377	100

O pět procentuálních bodů více respondentů odpovědělo, že se nezavázalo sdělit poskytovateli výši svých příjmů. Zajímavým údajem však je, že 42 % respondentů se k tomuto sdělení zavázalo. Tato skutečnost (oproti předcházející položce) poukazuje na porušení partnerského vztahu, a staví do poněkud odlišného světla optimistické přesvědčení uživatelů o „vzájemné rovnoprávnosti a výhodnosti v rámci daného smluvního vztahu“. Poskytovatelé totiž obecně nemají právo znát výši příjmů svých uživatelů – výjimkou jsou pobytové služby v některém z režimů – kdy uživatel nemá prostředky na plnou úhradu nákladů stravy a ubytování.

Položka 51: Zavázal/a jsem se dodržovat všechna vnitřní pravidla poskytovatele

	Četnost	%
ano	325	86,2
ne	22	5,8
nevím	30	8
Celkem	377	100

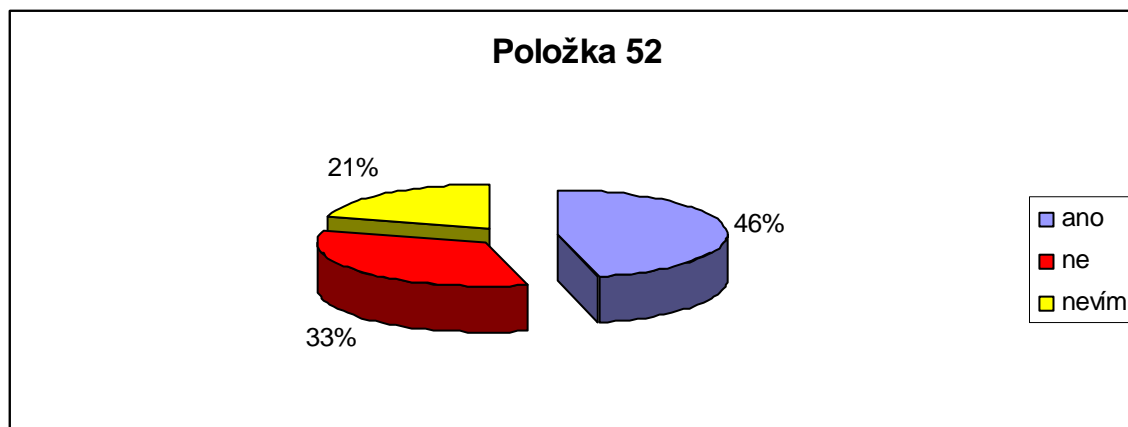

Opět můžeme konstatovat to, co u předchozí položky. I zde se vyvrací nepřiměřený optimismus uživatelů o „rovnoprávnosti“ vztahů. Jestliže se **plných 86 % respondentů zavázalo dodržovat všechna vnitřní pravidla poskytovatele**, potom si pravděpodobně vůbec neuvědomují jak dosah tohoto kroku, tak právní úpravu daného jevu. Zákon o sociálních službách uvádí, že smlouva o poskytování služby musí obsahovat „ujednání o dodržování vnitřních norem“ – tj. něco poněkud odlišného než bezpodmínečný a obecný souhlas s jejich dodržováním. Jen 6 % respondentů zvolilo zápornou odpověď. Rozumíme tomu tak, že 6 % respondentů si dokázalo v rámci smluvního vztahu vyjednat určitou úpravu těchto pravidel. Je však možno, že respondenti složitý problém – a jeho nuance – prostě nejsou schopni vnímat.

U této položky vyslovujeme poprvé tezi, která je jedním z nezpochybnitelných výsledků výzkumu: uživatelé, byť se často domnívají opak, nejsou dostatečně připraveni na novou roli, kterou jim zákon svými nástroji v systému služeb přichystal. Je zapotřebí dále rozvíjet jak poradenskou, tak pravděpodobně i výchovně vzdělávací činnost směrem k uživatelům služeb.

Položka 52: Poskytovatel mi vrací část příspěvku na péči při nevyužití služby

	Četnost	%
ano	149	46
ne	108	33,3
nevím	67	20,6
Celkem	324	100

Téměř polovina (46 %) respondentů uvedlo, že jim poskytovatel vrací část příspěvku na péči při nevyužití služby. Zajímavým výsledkem je, že 21 % respondentů ani neví, zda dostanou vrácenu část příspěvku. Přičemž „vratka“ příspěvku na péči je obecnou povinností poskytovatele. A zejména – tzv. vratky vůbec zákon výslovně neřeší a odkazuje na smlouvu, kde mají obě strany pravidla sjednat. Bohužel – další důkaz nepřipravenosti části uživatelů na nové „poměry“.

Položka 53: Poskytovatel mi vrací část úhrady za ubytování a stravu při nepřítomnosti

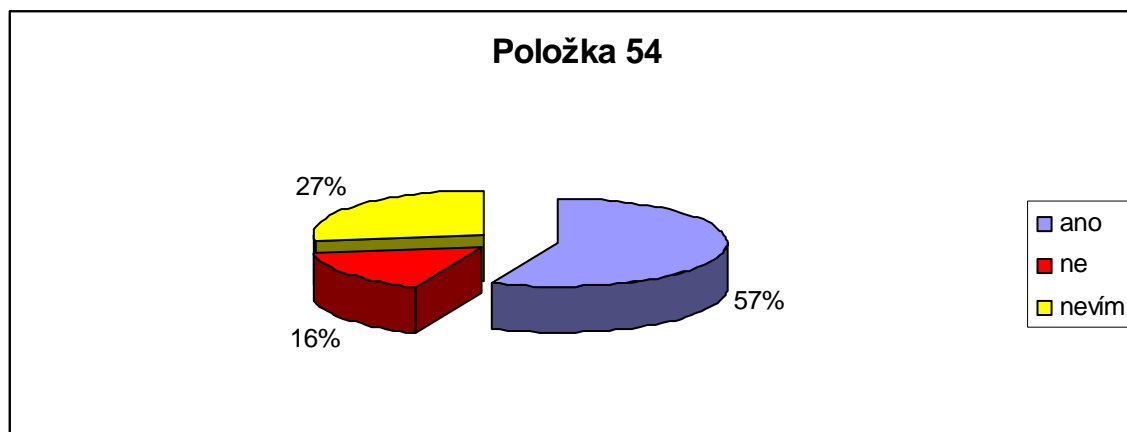
	Četnost	%
ano	147	50,8
ne	75	25,9
nevím	50	17,3
Celkem	290	100

Odpovědi u položky 53 jsou velmi podobné těm u položky předchozí.. Přibližně polovina respondentů zvolila kladnou odpověď a 18 % respondentů neví, zda dostane vráceno část úhrady. Tento údaj poukazuje na potřebu stanovení jasných pravidel pro úhradu služby a jejich srozumitelnost. To se týká zejména tzv. vratek, které zákon neupravuje a odkazuje v plném rozsahu na smluvní ujednání!

Položka 54: Ve smlouvě máme sjednán způsob jejího vyhodnocování a úprav

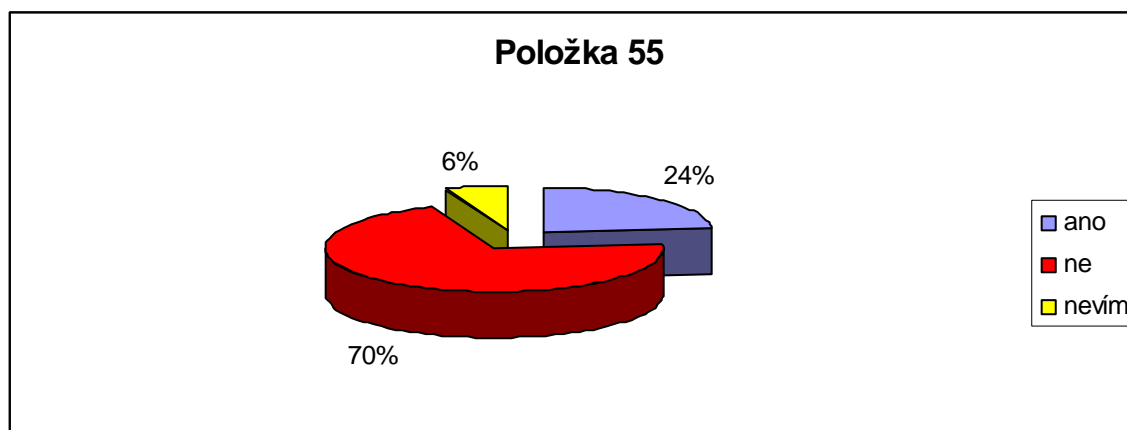
	Četnost	%
ano	195	56,5
ne	56	16,2
nevím	94	27,3
Celkem	345	100

Více než 57 % respondentů uvedlo, že způsob vyhodnocování ve smlouvě uveden mají. Tento údaj lze hodnotit pozitivně, jako naplňující standardy kvality sociálních služeb. Je však v rozporu s obvyklými zkušenostmi ze systému poradenství. Více než 80% excerpaných smluv toto ustanovení neobsahovalo!

Položka 55: Do textu smlouvy jsem doplnil svoje návrhy a připomínky

	Četnost	%
ano	82	23,6
ne	244	70,3
nevím	21	6,1
Celkem	347	100

Této možnosti využilo jen necelých 24 % respondentů. Otázkou zůstává, zda o této možnosti byli informováni, či zda jim smlouva plně vyhovovala. Přitom u předchozích položek uvedli:

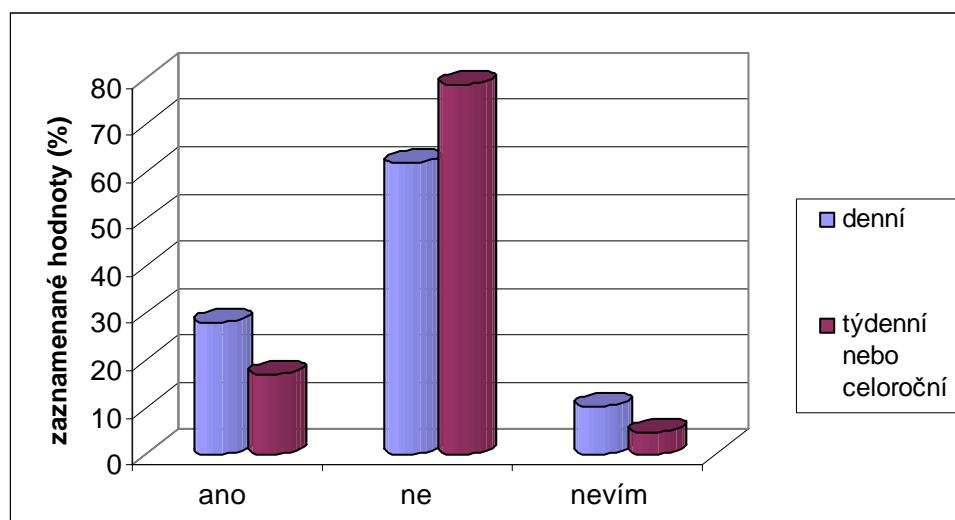
- a) měl jsem na smlouvu dostatek času;
- b) smlouva není výhodnější pro poskytovatele;
- c) smlouvě dostatečně rozumím;
- d) nevrací mí peníze;
- e) zavázal jsem se sdělit, jaké jsou mé příjmy;
- f) zavázal jsem se dodržovat vnitřní pravidla.

A plných 244 respondentů k tomu uvádí „nedoplňl jsem svoje připomínky a návrhy“. Není více zřetelnějších důkazů o situaci a roli v níž se řada (většina?) uživatelů ocitla...

55a Jak doplnili text smlouvy uživatelé služeb v závislosti na druhu využívané pobytové služby

(porovnání položek 11 a 55)

Rozdílnost voleb jednotlivých podskupin je **statisticky významná**.

Pozorované četnosti

Pobytová služba	do textu smlouvy jsem doplnil svoje návrhy			Σ
	ano	ne	nevím	
denní	25	55	9	89
týdenní nebo celoroční	15	69	4	88
Σ	40	124	13	177

Očekávané četnosti

Pobytová služba	do textu smlouvy jsem doplnil svoje návrhy			Σ
	ano	ne	nevím	
denní	20,11299	62,3503	6,53672	89,0000
týdenní nebo celoroční	19,88701	61,6497	6,46328	88,0000
Σ	40,00000	124,0000	13,00000	177,0000

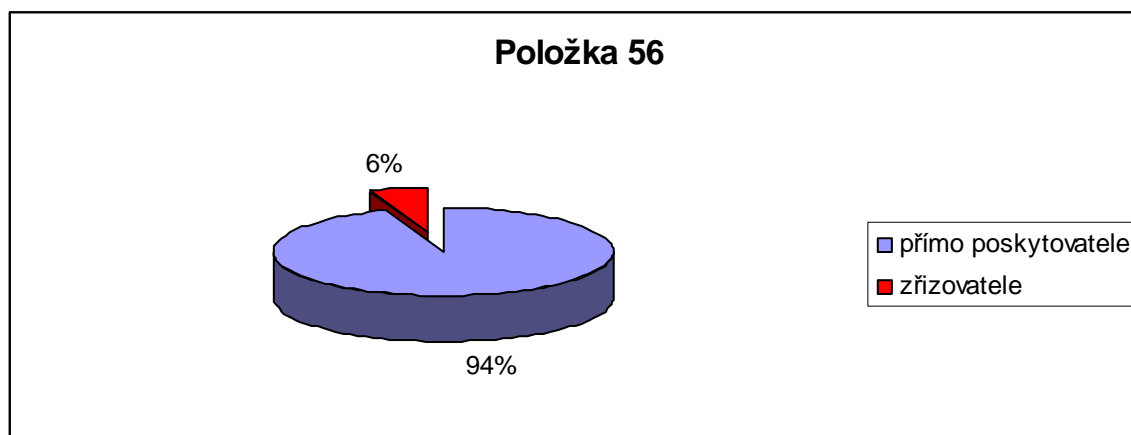
chí-kvadrát: 5,99826, sv=2, **signifikance = 0,049835 - statisticky významné**

Obě podskupiny respondentů nejčastěji uvádí (většinový názor vycházející z relativních četností), že do textu smlouvy nedoplňují svoje návrhy.

Porovnání tabulek s pozorovanými a očekávanými četnostmi nám však přináší výsledky zohledňující počet respondentů v jednotlivých podskupinách a z tohoto pohledu konstatujeme, že statisticky významně častěji doplnili do textu smlouvy svoje návrhy uživatelé denní pobytové služby než uživatelé týdenní nebo celoroční pobytové služby.

Položka 56: Při přípravě smlouvy se mnou jednal zástupce

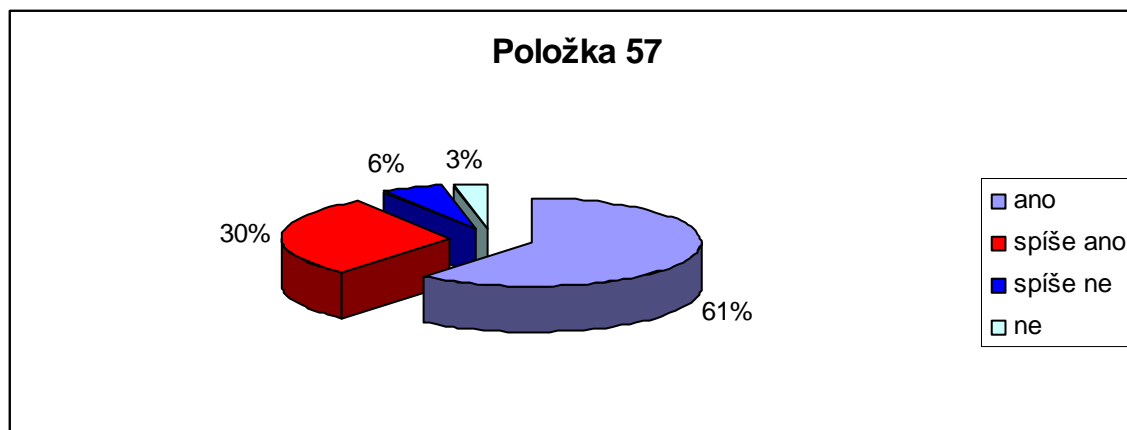
	Četnost	%
přímo poskytovatele	337	94,4
zřizovatele	20	5,6
Celkem	357	100

Téměř všichni - 94 % respondentů uvádí, že při přípravě smlouvy jednali přímo se zástupcem poskytovatele. Tato položka byla do výzkumu zařazena i na přání některých poskytovatelů, kteří uváděli ingerenci zřizovatelů i do této oblasti. Jejich „obava“ se nepotvrdila.

Položka 57: V procesu jednání se zajímali o moje potřeby

	Četnost	%
ano	224	61,2
spíše ano	108	29,5
spíše ne	22	6
ne	12	3,3
Celkem	366	100

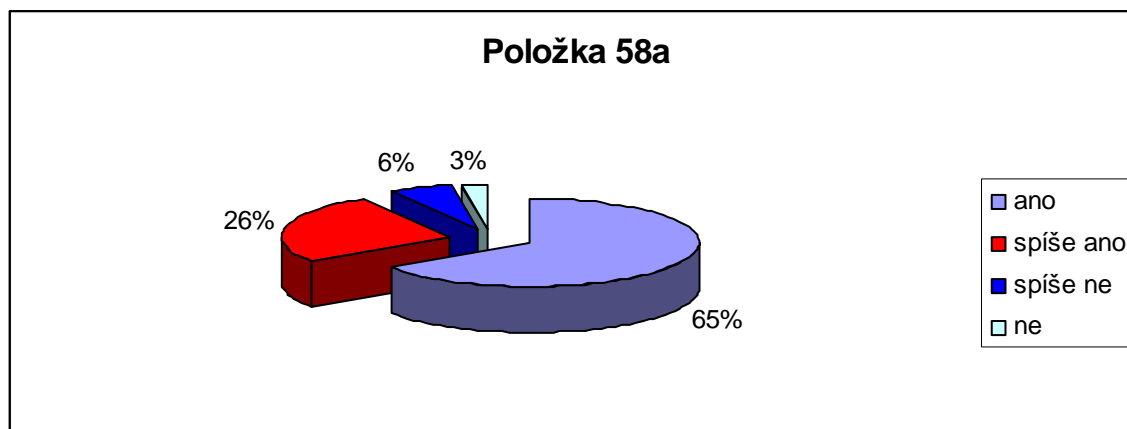

Je potěšující, že jen 9 % respondentů se domnívá, že se v procesu jednání poskytovatel nezajímá o jeho potřeby. V tomto směru je tedy možno připustit, že standard č. 3 – jednání se zájemcem o službu – se daří do jisté míry naplňovat. Zbývá však otázník, co je předmětem těchto jednání – ve smyslu výše uvedených předchozích položek...

Pocity z jednání s poskytovatelem

Položka 58a: Důstojné, měli jsme čas, věnovali se mi

	Četnost	%
ano	237	65,3
spíše ano	95	26,2
spíše ne	22	6
ne	9	2,5
Celkem	363	100

Jen necelých 9 % respondentů, kteří otázku zodpověděli, nemělo dobrý pocit z jednání s poskytovatelem. Opět můžeme konstatovat – samostatně interpretovaná tato položka svědčí o naplňování definovaných standardů kvality sociálních služeb v praxi.

58a a Zachování důstojnosti při jednání o službě v závislosti na druhu využívané služby

(porovnání položek 12 a 58a)

Rozdílnost voleb jednotlivých podskupin je **statisticky významná**.

Pozorované četnosti

Druh sociální služby	jednání o službě s poskytovatelem bylo důstojné				
	ano	spíše ano	spíše ne	ne	Σ
osobní asistence	63	15	1	1	80
pečovatelská služba	36	22	8	4	70
žádná	44	22	4	3	73
Σ	143	59	13	8	223

Očekávané četnosti

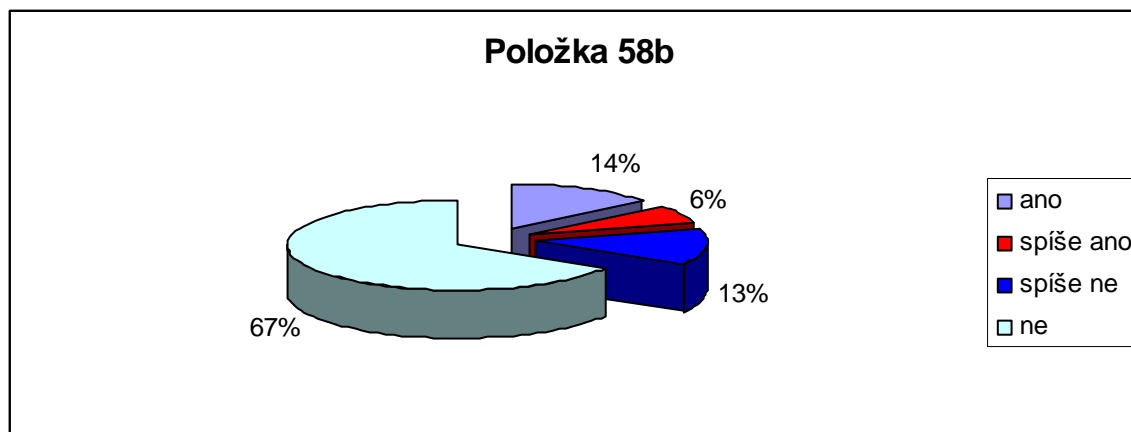
Druh sociální služby	jednání o službě s poskytovatelem bylo důstojné				
	ano	spíše ano	spíše ne	ne	Σ
osobní asistence	51,3004	21,16592	4,66368	2,869955	80,0000
pečovatelská služba	44,8879	18,52018	4,08072	2,511211	70,0000
žádná	46,8117	19,31390	4,25561	2,618834	73,0000
Σ	143,0000	59,00000	13,00000	8,000000	223,0000

chí-kvadrát: 16,2347, sv=6, **signifikance = 0,012553 - statisticky významné**

Porovnání tabulek s pozorovanými a očekávanými četnostmi nám opět ukazuje, že uživatelé služby osobní asistence se častěji než ti, kteří žádnou službu nevyužívají a daleko častěji než uživatelé pečovatelské služby domnívají, že jednání o službě s poskytovatelem bylo důstojné. Již výše jsme vyslovili závěr o této skupině uživatelů – často pocházejí z „domácího“ prostředí poskytovatele – jsou členy občanského sdružení, které službu poskytuje..

Položka 58b: Předložili mi papír a řekli at' podepíšu

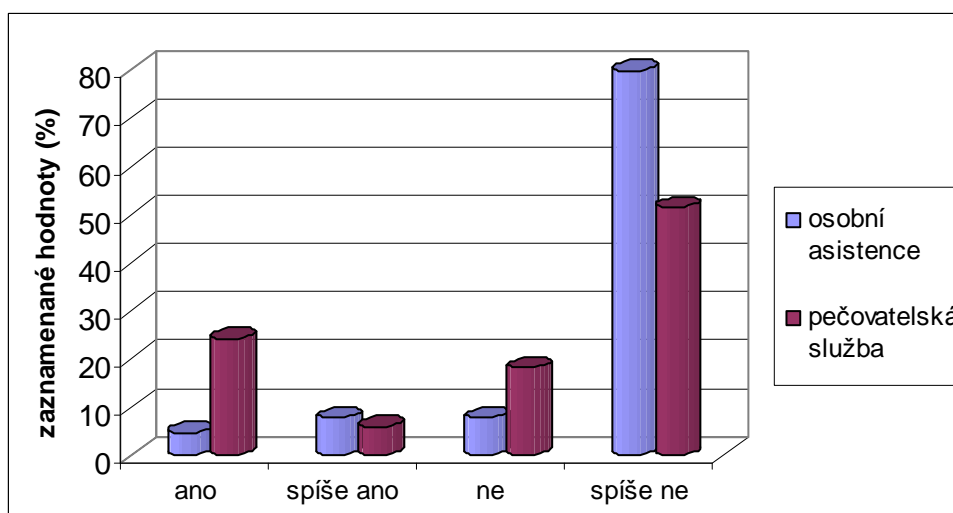
	Četnost	%
ano	45	14
spíše ano	20	6,2
spíše ne	42	13
ne	215	66,8
Celkem	322	100

Kontradiktorní položka ve vztahu k předchozí. Jen se 14 % respondentů bylo jednáno výše uvedeným, naprosto neprofesionálním způsobem.

58b a Způsob jednání s respondentem při uzavírání smlouvy v závislosti na druhu využívané služby (porovnání položek 12 a 58b)

Rozdílnost voleb jednotlivých podskupin je **statisticky významná**.

Pozorované četnosti

Druh sociální služby	při jednání o smlouvě mi předložili papír a řekli ať podepíšu				Σ
	ano	spíše ano	spíše ne	ne	
osobní asistence	3	5	5	51	64
pečovatelská služba	16	4	12	34	66
žádná	9	3	5	50	67
Σ	28	12	22	135	197

Očekávané četnosti

Druh sociální služby	při jednání o smlouvě mi předložili papír a řekli ať podepíšu				
	ano	spíše ano	spíše ne	ne	Σ
osobní asistence	9,09645	3,89848	7,14721	43,8579	64,0000
pečovatelská služba	9,38071	4,02030	7,37056	45,2284	66,0000
žádná	9,52284	4,08122	7,48223	45,9137	67,0000
Σ	28,00000	12,00000	22,00000	135,0000	197,0000

chí-kvadrát: 18,0737, sv=6, **signifikance = 0,006054 - statisticky významné**

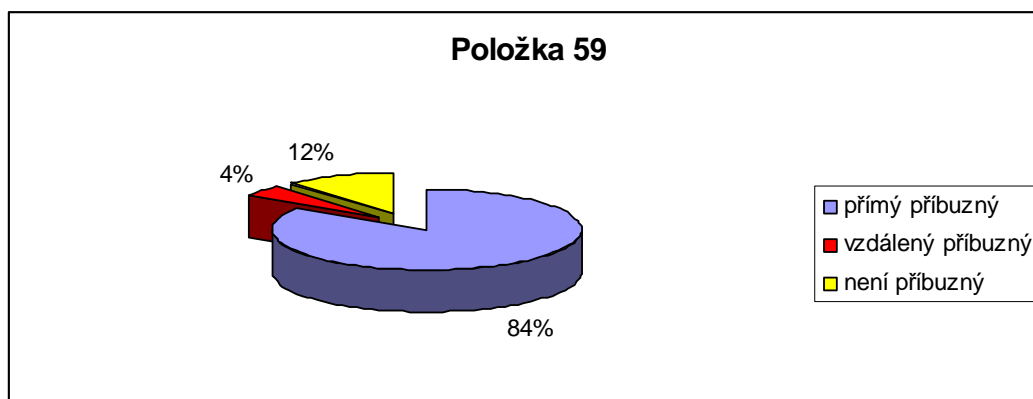
Tak jak bylo možné předpokládat dle voleb respondentů v předcházející položce 58a, porovnání tabulek s pozorovanými a očekávanými četnostmi nám nyní ukazuje, že uživatelé pečovatelské služby se častěji než ti, kteří žádnou službu nevyužívají a daleko častěji než uživatelé služby osobní asistence domnívají, že jim při jednání o službě předložili papír a řekli ať podepíší.

F Jestliže Vám péči poskytuje i fyzická osoba, potom platí, že

V dané části dotazníku jsme poskytli prostor pobíratelů příspěvku na péči, kterým poskytuje pomoc fyzická osoba. Jedná se o dosti rozsáhlý a obvyklý způsob řešení nepříznivé situace. Jak potvrzují následující údaje.

Položka 59: Pečující osoba je

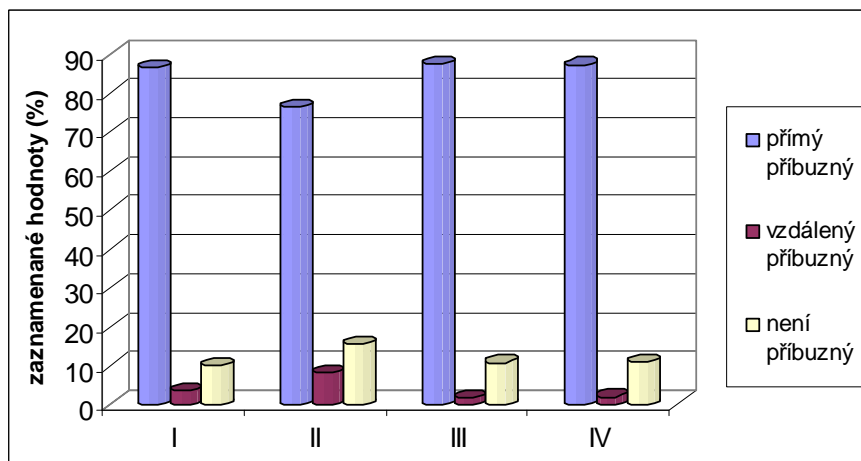
	Četnost	%
přímý příbuzný	443	84,2
vzdálený příbuzný	21	4
není příbuzný	62	11,8
Celkem	526	100

Více než 80 % respondentů využívá péči rodinného příslušníka, což umožňuje respondentovi pobyt v domácím prostředí – či je důsledkem tohoto kroku. Jedná se o statistické potvrzení skutečnosti, která bývá vnímána jako obecné pravidlo.

59a Kdo pečuje o osoby s různými stupni závislosti (porovnání položek 3 a 59)

Rozdílnost voleb jednotlivých podskupin je **statisticky významná**.

Pozorované četnosti

Stupeň závislosti na péči	pečující osoba je			Σ
	přímý příbuzný	vzdálený příbuzný	není příbuzný	
I	95	4	11	110
II	103	11	21	135
III	145	3	18	166
IV	87	2	11	100
Σ	430	20	61	511

Očekávané četnosti

Stupeň závislosti na péči	pečující osoba je			Σ
	přímý příbuzný	vzdálený příbuzný	není příbuzný	
I	92,5636	4,30528	13,13112	110,0000
II	113,6008	5,28376	16,11546	135,0000
III	139,6869	6,49706	19,81605	166,0000
IV	84,1487	3,91389	11,93738	100,0000
Σ	430,0000	20,00000	61,00000	511,0000

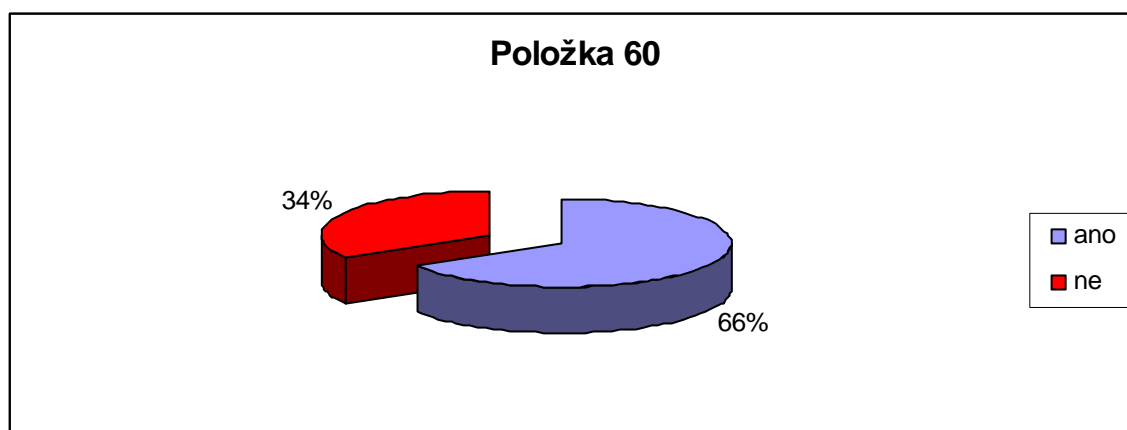
chí-kvadrát: 12,4424, $f = 6$, **signifikace = 0,05** - statisticky významné

Uživatelé sociálních služeb s I., III. a IV. stupněm závislosti využívají nejčastěji péči přímého příbuzného.

Oproti tomu uživatelé sociálních služeb s II. stupněm závislosti využívají více péče vzdáleného příbuzného či jiné osoby.

Položka 60: Využívám péči více než jedné osoby

	Četnost	%
ano	333	66,5
ne	168	33,5
Celkem	501	100

Dvě třetiny respondentů využívají péči více než jedné osoby. Zajímavé by bylo porovnání odpovědí v položkách 10 a 60. Položka 10 zjišťuje u respondentů potřebnou průměrnou dobu přímé péče a dohledu, která vychází na cca 12 hodin denně. Jelikož jedna třetina respondentů využívá péči 1 osoby, zajímalo by nás, jaká

je potřebná doba přímé péče a dohledu u této skupiny. Pokud by nebyla výrazně nižší než ta průměrná, tj. 12 hodin, lze pochybovat o udržitelnosti takové situace. Je ovšem pravdou, že v souboru respondentů byli výrazně zastoupeni uživatelé pečovatelské služby a osobní asistence – v těchto případech je větší osob poskytujících služby péče obvyklý.

60a Počet osob, jejichž péči využívám v závislosti na druhu využívané služby (porovnání položek 12 a 60)

Rozdílnost voleb jednotlivých podskupin je **statisticky významná**.

Pozorované četnosti

Druh sociální služby	využívám péči více než jedné osoby		Σ
	ano	ne	
osobní asistence	67	21	88
pečovatelská služba	57	25	82
žádná	117	84	201
Σ	241	130	371

Očekávané četnosti

Druh sociální služby	využívám péči více než jedné osoby		Σ
	ano	ne	
osobní asistence	57,1644	30,8356	88,0000
pečovatelská služba	53,2668	28,7332	82,0000
žádná	130,5687	70,4313	201,0000
Σ	241,0000	130,0000	371,0000

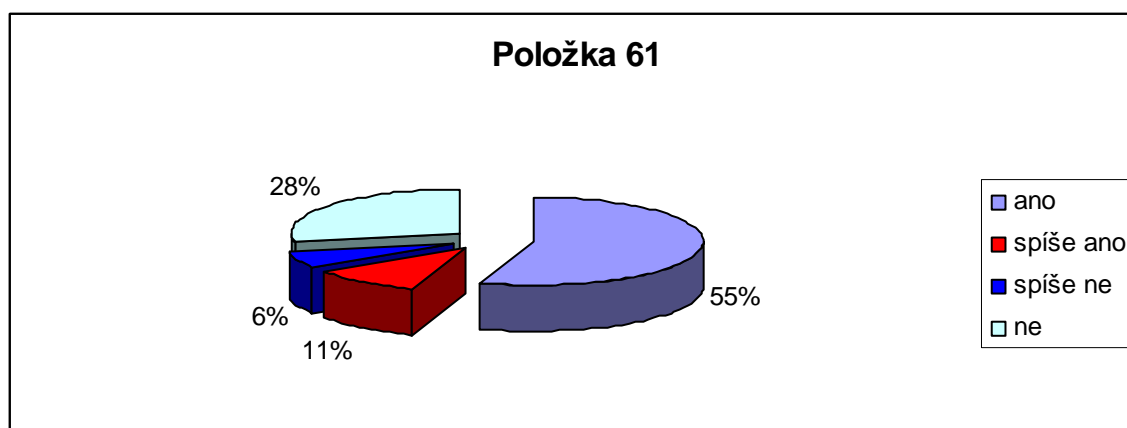
chí-kvadrát: 9,60030, sv=2, **signifikance = 0,008230 - statisticky významné**

Všechny tři podskupiny respondentů nejčastěji uvádí (většinový názor vycházející z relativních četností), že využívají péče více než jedné osoby.

Porovnání tabulek s pozorovanými a očekávanými četnostmi nám ukazuje, že uživatelé služby osobní asistence využívají častěji než uživatelé pečovatelské služby a daleko častěji než ti, kteří žádnou službu nevyužívají, péči více než jedné osoby.

Položka 61: Osoby si vyhledávám sám/a

	Četnost	%
ano	281	55,2
spíše ano	54	10,6
spíše ne	30	5,9
ne	144	28,3
Celkem	509	100

Jak jsme předpokládali, nejčastější odpovědí byla volba ano, osoby si vyhledávám sám/a. Ale zhruba čtvrtina respondentů si nezajišťuje sama pečující osobu.

61a Kdo vyhledává pečující osoby dle druhu využívané služby (porovnání položek 12 a 61)

Rozdílnost voleb jednotlivých podskupin je **statisticky významná**.

Pozorované četnosti

Druh sociální služby	osoby si vyhledávám sám/a				Σ
	ano	spíše ano	spíše ne	ne	
osobní asistence	46	11	11	16	84
pečovatelská služba	47	15	5	16	83
žádná	124	14	6	58	202
Σ	217	40	22	90	369

Očekávané četnosti

Druh sociální služby	osoby si vyhledávám sám/a				Σ
	ano	spíše ano	spíše ne	Ne	
osobní asistence	49,3984	9,10569	5,00813	20,48780	84,0000
pečovatelská služba	48,8103	8,99729	4,94851	20,24390	83,0000
žádná	118,7913	21,89702	12,04336	49,26829	202,0000
Σ	217,0000	40,00000	22,00000	90,00000	369,0000

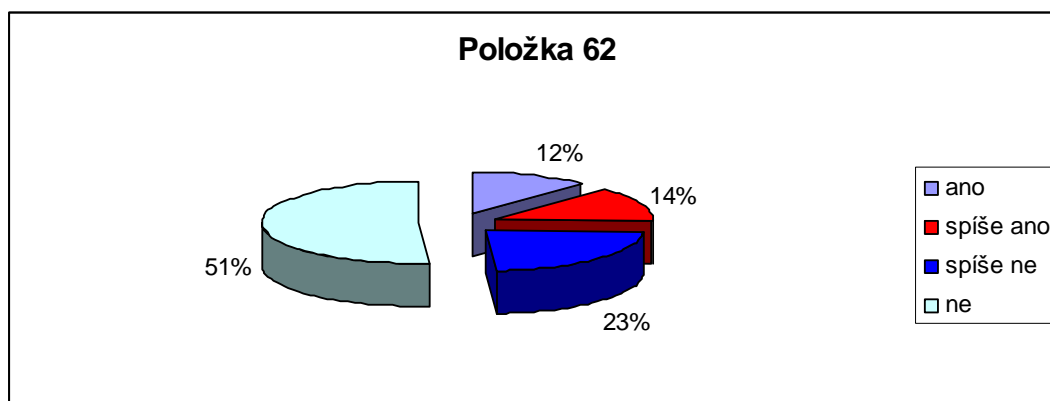
chí-kvadrát: 21,3984, sv=6, **signifikance = 0,001557 - statisticky významné**

Všechny tři podskupiny respondentů nejčastěji uvádí (většinový názor vycházející z relativních četností), že si pečující osobu respondenti vyhledávají sami.

Porovnání tabulek s pozorovanými a očekávanými četnostmi nám však přináší výsledky zohledňující počet respondentů v jednotlivých podskupinách a z tohoto pohledu konstatujeme, že nejčastěji si pečující osobu vyhledávají sami uživatelé pečovatelské služby.

Položka 62: Uvítal/a bych zprostředkování nebo pomoc při hledání těchto osob

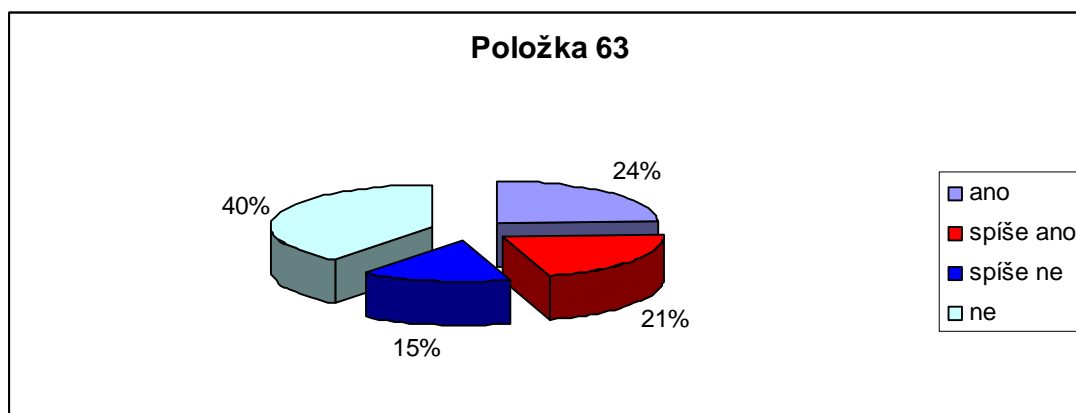
	Četnost	%
ano	61	12,1
spíše ano	70	13,9
spíše ne	115	22,9
ne	257	51,1
Celkem	503	100

Více než polovina respondentů nežádá zprostředkování ani pomoc při hledání těchto osob kategoricky a další čtvrtina volí položku „spíše ne“.

Položka 63: Preferuji, aby tyto osoby byly vyškoleny ve speciálním kurzu

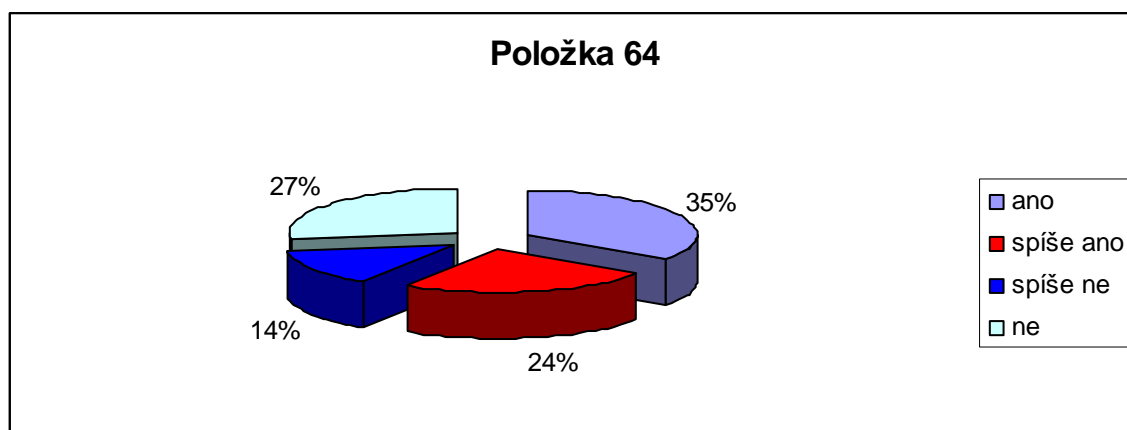
	Četnost	%
ano	120	24,1
spíše ano	106	21,3
spíše ne	74	14,9
ne	198	39,7
Celkem	498	100

V současné době není nutné, aby pečující osoby byly vyškoleny ve speciálním kurzu. Přesto by téměř polovina (45 %) respondentů takové školení pro pečující osobu uvítala.

Položka 64: Tyto osoby si chci pro své potřeby zaučit sám/a

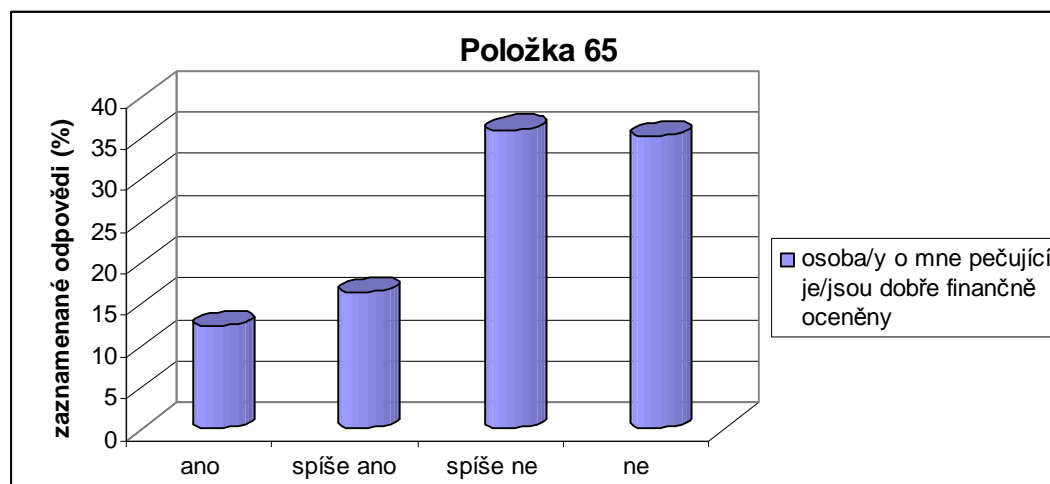
	Četnost	%
ano	171	34,8
spíše ano	118	24
spíše ne	69	14
ne	134	27,2
Celkem	492	100

Téměř 35 % respondentů by si rádo samostatně zaučilo osobu, která by o ni pečovala. Je to pochopitelné, protože tak mohou rychleji nastartovat službu, která odpovídá jejich individuálním potřebám. 27 % však o tuto možnost zájem nemá.

Položka 65: Osoba/y o mne pečující je/Jsou dobře finančně oceněna/y

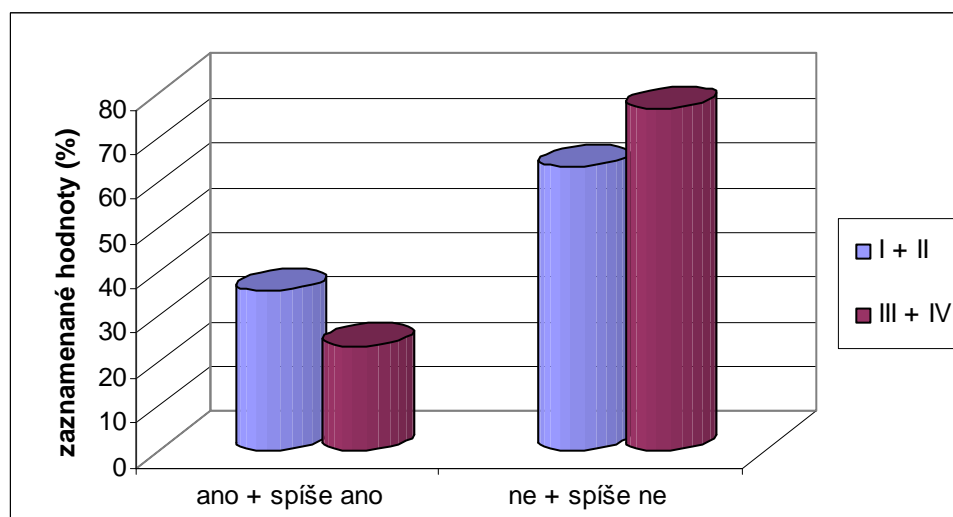
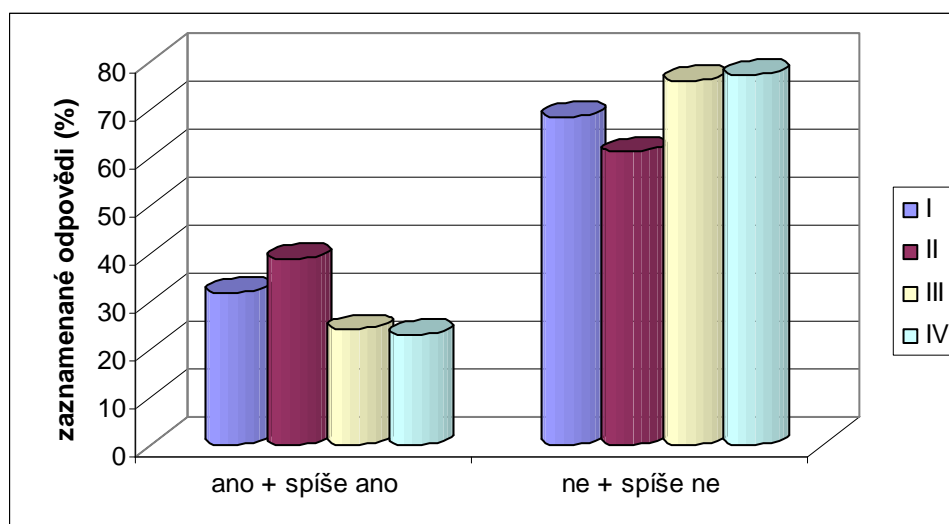
	Četnost	%
ano	61	12,3
spíše ano	81	16,4
spíše ne	178	36
ne	174	35,3
Celkem	494	100

71 % respondentů sdílí názor, že osoba/y, která/é o něj pečuje/í, není/nejsou dobře finančně oceněna/y. V rámci další interpretace výsledků bude zajímavé sledovat pozitivní hodnocení finančního ocenění pečující osoby, a to ve vztahu ke stupni závislosti uživatele služby.

65a Názory uživatelů sociálních služeb s různým stupněm závislosti na úroveň finančního ocenění pečujících osob (porovnání položek 3 a 65)

Rozdílnost voleb jednotlivých podskupin je **statisticky významná**.

Uživatelé sociálních služeb v kategoriích I. a II. jsou s finančním oceněním pečujících osob spokojeni častěji než uživatelé v kategoriích III. a IV. toto zjištění je logické a potvrzuje rozdíly jak v náročnosti, tak odpovídajícím finančním ohodnocení v rámci uživatelů dle jednotlivých stupňů závislosti.

Pozorovaná četnost

Kategorie respondentů	osoby o mne pečující jsou dobře finančně oceněny		
	ano nebo spíše ano	ne nebo spíše ne	Σ
I. + II	82	148	230
III. + IV.	58	189	247
Σ	140	337	477

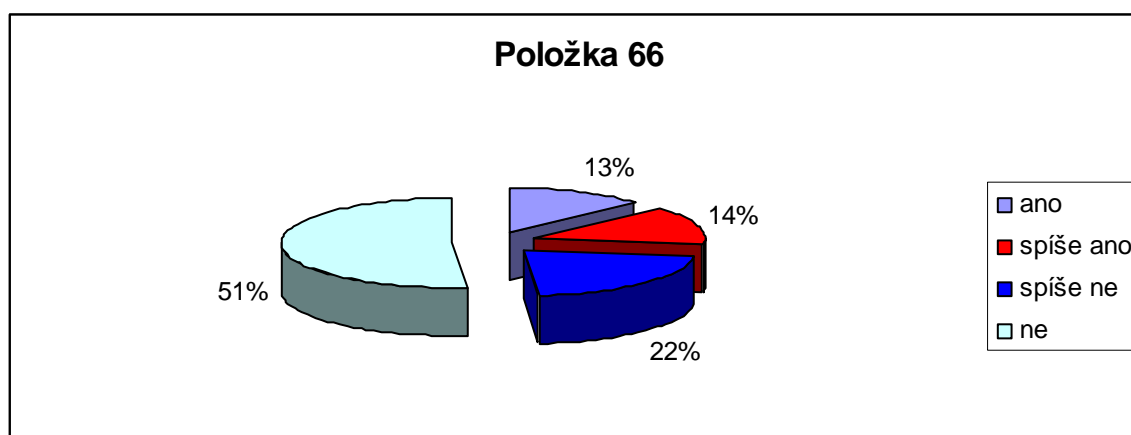
Očekávaná četnost

Kategorie respondentů	osoby o mne pečující jsou dobře finančně oceněny		
	ano nebo spíše ano	ne nebo spíše ne	Σ
I. + II	67,5052	162,4948	230,0000
III. + IV.	72,4948	174,5052	247,0000
Σ	140,0000	337,0000	477,0000

chí-kvadrát: 8,50735, sv=1, **signifikace 0=,003538** **statisticky významné**

Položka 66: Do budoucna uvažuji o pobytové službě registrovaného poskytovatele

	Četnost	%
ano	64	13
spíše ano	70	14,2
spíše ne	106	21,5
ne	254	51,3
Celkem	494	100

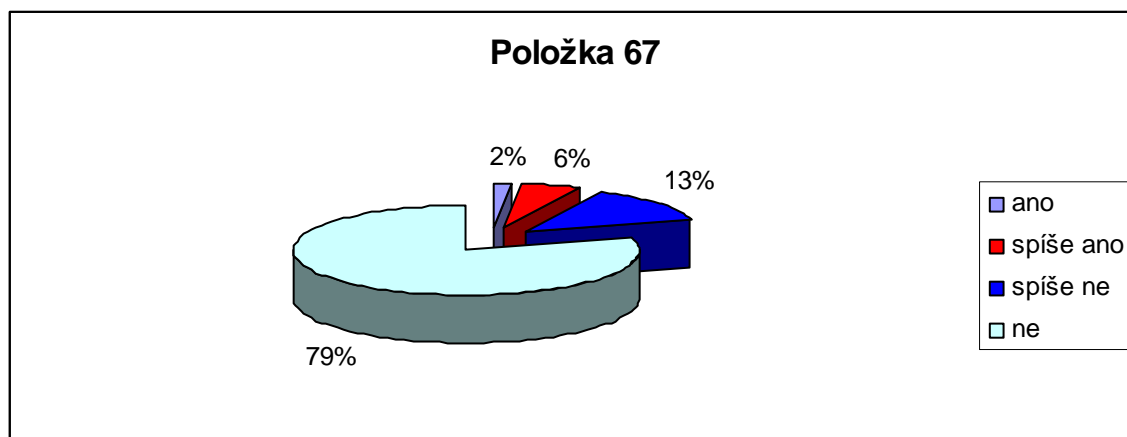

Připomínáme, že zde odpovídali respondenti, o něž pečuje fyzická osoba – čili pobývá v domácím prostředí. Více než polovina respondentů neuvažuje o tom, že v budoucnu využije pobytové služby registrovaného poskytovatele. Je zřejmé, že očekávají větší podporu domácí péče a služeb, které ji doplňují. Ovšem 27% uživatelů – nezanedbatelné množství – do budoucna o pobytové službě

registrovaného poskytovatele uvažuje. Ukazuje se, že domácí péče, přes všechny proklamace a podporu je stále velmi náročná. **Pokud bychom dané procento vztáhli k celkovému množství uživatelů služeb – pobíratelů příspěvku na péči – potom se jedná – potenciálně – o několik tisíc až desítek tisíc nových uchazečů o pobytové služby...**

Položka 67: Jsem soběstačný/á a péči jiné osoby vlastně ani nevyužívám

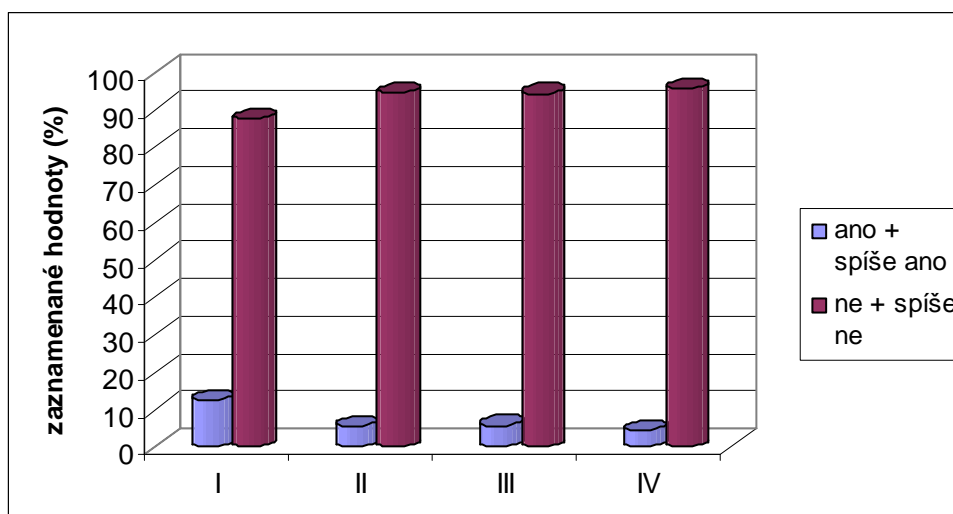
	Četnost	%
ano	8	1,6
spíše ano	28	5,6
spíše ne	65	13,1
ne	395	79,7
Celkem	496	100

Zajímavý údaj, který poněkud modifikuje přesvědčení o „zneužívání“ příspěvku na péči. Jen téměř 2 % respondentů uvedla, že péči jiné osoby nevyužívá. I když připouštíme, že k takovému závěru se ne každý případný „hříšník“ přizná, přeci jen nelze přijmout tezi, že „příspěvek na péči“ je ve „značné“ míře vnímán oprávněnými osobami jako kompenzační dávka jejich zdravotního stavu. Opakujeme: pro takové tvrzení neexistují v současné době v České republice validní informace. Náš výzkum přinesl spíše potvrzení toho, že lidé pobírající příspěvek na péči a služby užívající péči jiné osoby potřebují.

67a Posouzení soběstačnosti z pohledu osob s různými stupni závislosti (porovnání položek 3 a 67)

Rozdílnost voleb jednotlivých podskupin je **statisticky významná**.

Pozorované četnosti

Stupeň závislosti na péči	jsem soběstačný a péči jiné osoby nevyužívám				Σ
	ano	spíše ano	spíše ne	ne	
I	2	11	20	72	105
II	0	7	25	96	128
III	3	6	15	132	156
IV	2	2	1	85	90
Σ	7	26	61	385	479

Očekávané četnosti

Stupeň závislosti na péči	jsem soběstačný a péči jiné osoby nevyužívám				Σ
	Ano	spíše ano	spíše ne	Ne	
I	1,534447	5,69937	13,37161	84,3946	105,0000
II	1,870564	6,94781	16,30063	102,8810	128,0000
III	2,279749	8,46764	19,86639	125,3862	156,0000
IV	1,315240	4,88518	11,46138	72,3382	90,0000
Σ	7,000000	26,00000	61,00000	385,0000	479,0000

chí-kvadrát: 33,4639, $f = 9$, **signifikace = 0,000111** - **statisticky významné**

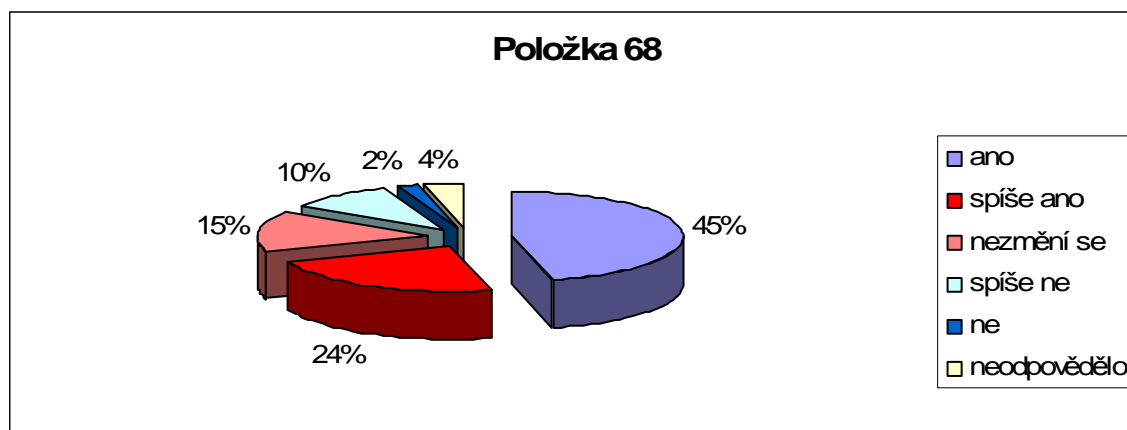
Toto porovnání pozorovaných a očekávaných četností ukázalo, tak jak bylo možné předpokládat, že pokud se respondent považuje za soběstačného, jedná se převážně o uživatele sociálních služeb s 1. stupněm závislosti na péči. Ovšem objevili se i dva resp. tři respondenti ve III. a IV. stupni závislosti, kteří údajně pomoc jiné osoby nevyužívají... Což je jistě kuriozní, svědčí to však o tom, že v tak rozsáhlém výzkumném vzorku - více než 700 osob - je vždy nutno počítat i s dílčími extrémy či krajnostmi...

G Ve vztahu k sociálním službám do budoucna očekávám:

Poslední část dotazníku se zaměřila na zkoumání názorů respondentů k systému služeb a jejich očekávání do budoucna, jakož i závěrečné, celkové shrnutí jejich postojů. Zde byl dán prostor i pro volná vyjádření.

Položka 68: Podmínky uživatelů sociálních služeb se budou zlepšovat

	Četnost	%
ano	324	46,1
spíše ano	166	23,6
nezmění se	103	14,7
spíše ne	68	9,7
ne	15	2,1
neodpovědělo	26	3,8
Celkem	702	100

Jak vidno, respondenti jsou v otázce budoucnosti optimističtí, jen necelých 12% z nich neočekává zlepšení podmínek v oblasti sociálních služeb. Autoři výzkumu připojují dovětek v němž se k mírnému optimismu rovněž přiklání – nepovažují však „lepší příští“ za skutečnost, která nastane jednoznačně a „zaručeně“....

V rámci další interpretace výsledků bude zajímavé sledovat, jak se liší odpovědi respondentů dle délky doby užívání služby, zda se liší očekávání uživatelů služeb a jejich zákonných zástupců a nakolik odlišné jsou odpovědi respondentů s různým stupněm závislosti.

68a Změna podmínek uživatelů sociálních služeb (v budoucnu) z pohledu uživatele služby a zákonného zástupce uživatele
(porovnání položek 2 a 68)

Rozdílnost voleb jednotlivých podskupin je statisticky nevýznamná.

Pozorované četnosti

Uživatel služby	podmínky uživatelů sociálních služeb se budou zlepšovat					Σ
	ano	spíše ano	nezmění se	spíše ne	ne	
Uživatel služby	127	65	52	30	4	278
Zákonný zástupce uživatele	71	34	12	16	3	136
Σ	198	99	64	46	7	414

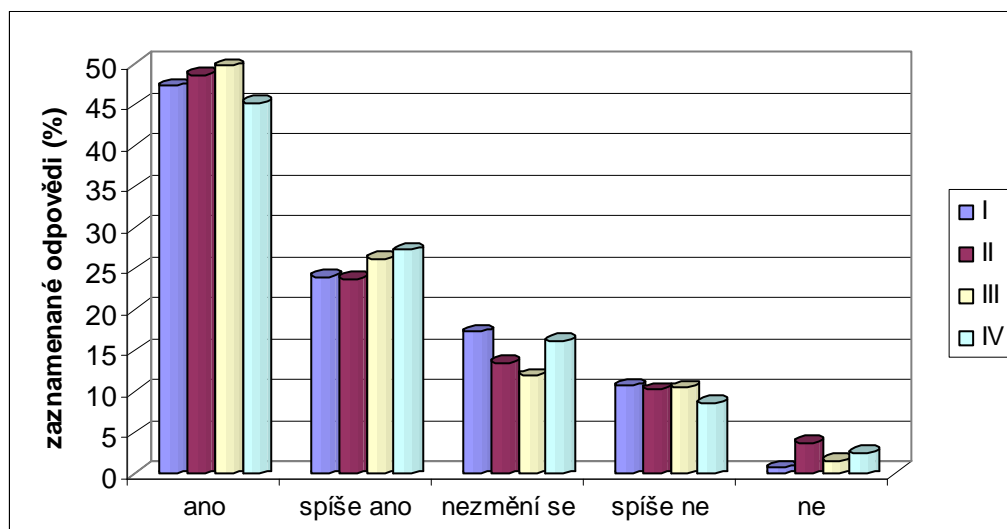
Očekávané četnosti

Uživatel služby	podmínky uživatelů sociálních služeb se budou zlepšovat					Σ
	ano	spíše ano	nezmění se	spíše ne	ne	
Uživatel služby	132,9565	66,47826	42,97585	30,88889	4,700483	278,0000
Zákonný zástupce uživatele	65,0435	32,52174	21,02415	15,11111	2,299517	136,0000
Σ	198,0000	99,00000	64,00000	46,00000	7,000000	414,0000

chí-kvadrát: 7,07637, sv=4, signifikace = 0,131916 – statisticky nevýznamné

68b Změna podmínek uživatelů sociálních služeb (v budoucnu) z pohledu osob s různými stupni závislosti
(porovnání položek 3 a 68)

Rozdílnost voleb jednotlivých podskupin je statisticky nevýznamná.

Pozorované četnosti

Stupeň závislosti na péči	podmínky uživatelů sociálních služeb se budou zlepšovat					Σ
	Ano	spíše ano	nezmění se	spíše ne	ne	
I	71	36	26	16	1	150
II	90	44	25	19	7	185
III	95	50	23	20	3	191
IV	53	32	19	10	3	117
Σ	309	162	93	65	14	643

Očekávané četnosti

Stupeň závislosti na péči	podmínky uživatelů sociálních služeb se budou zlepšovat					Σ
	ano	spíše ano	nezmění se	spíše ne	ne	
I	72,0840	37,7916	21,69518	15,16330	3,26594	150,0000
II	88,9036	46,6096	26,75739	18,70140	4,02799	185,0000
III	91,7869	48,1213	27,62519	19,30793	4,15863	191,0000
IV	56,2255	29,4774	16,92224	11,82737	2,54743	117,0000
Σ	309,0000	162,0000	93,00000	65,00000	14,00000	643,0000

chí-kvadrát: 7,37296, $f = 12$, signifikace = 0,832008 - statisticky nevýznamné

Výsledky třídění 2. stupně nám v této sledované položce ukázaly, že ve změnu k lepšímu věří nejvíce uživatelé služeb v kategorii III, nejméně v kategorii II. Uživatelé služeb v kategoriích I. a IV. se domnívají, že podmínky uživatelů sociálních služeb zůstanou v budoucnu stejné.

68c Změna podmínek uživatelů sociálních služeb (v budoucnu) v závislosti na době užívání služby

(porovnání položek 7 a 68)

Rozdílnost voleb jednotlivých podskupin je statisticky nevýznamná.

Pozorované četnosti

Doba využívání sociální služby	podmínky uživatelů sociálních služeb se budou zlepšovat					Σ
	ano	spíše ano	nezmění se	spíše ne	ne	
do 1 roku	78	34	19	14	0	145
do 5 let	76	56	32	18	6	188
více než 15 let	37	17	19	10	3	86
Σ	191	107	70	42	9	419

Očekávané četnosti

Doba využívání sociální služby	podmínky uživatelů sociálních služeb se budou zlepšovat					Σ
	ano	spíše ano	nezmění se	spíše ne	ne	
do 1 roku	66,0979	37,0286	24,22434	14,53461	3,114558	145,0000
do 5 let	85,6993	48,0095	31,40811	18,84487	4,038186	188,0000
více než 15 let	39,2029	21,9618	14,36754	8,62053	1,847255	86,0000
Σ	191,0000	107,0000	70,00000	42,00000	9,000000	419,0000

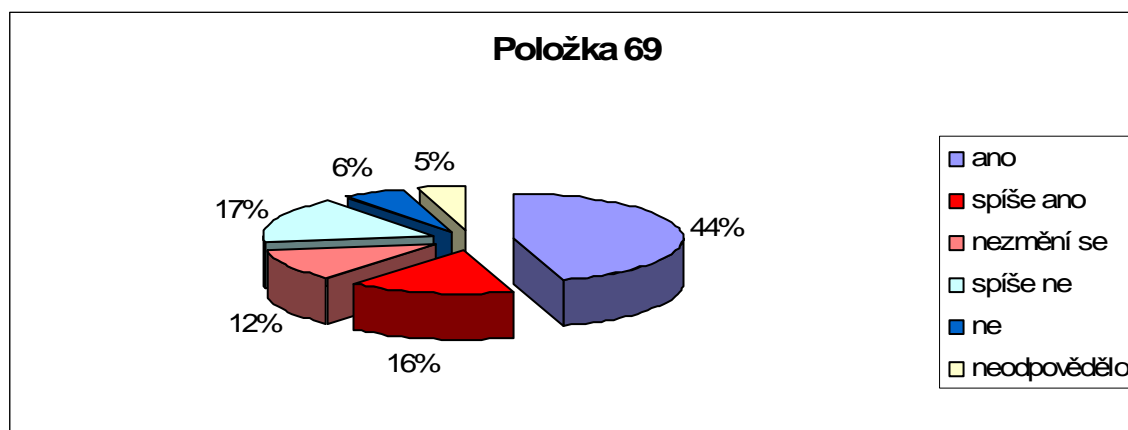
chí-kvadrát: 13,7601, $sv=8$, signifikance = 0,088251 - statisticky nevýznamné

Zajímavým výsledkem třídění druhého stupně nasbíraných dat je zjištění, že domněnka uživatelů služeb o zlepšení podmínek v oblasti sociálních služeb není ovlivněna:

- 1) tím, kdo dotazník vyplňuje (uživatel služby nebo jeho zákonný zástupce),
- 2) ani stupněm závislosti uživatele služby,
- 3) ani dobou, po kterou službu užívají.

Položka 69: Stát a společnost budou služby finančně více podporovat

	Četnost	%
ano	319	45,4
spíše ano	110	15,6
nezmění se	84	11,9
spíše ne	116	16,5
ne	43	6,1
neodpovědělo	30	4,5
Celkem	702	100

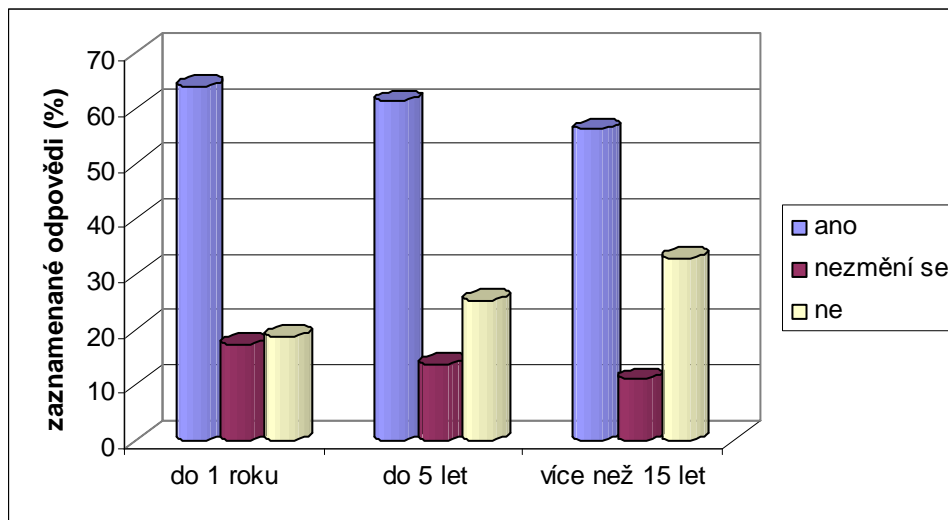

Další z položek, na něž respondenti odpověděli s nebývale vysokou mírou optimismu. Dle zjištění MPSV ČR se v posledních měsících roku 2007 stabilizoval měsíční výdaj příspěvku na péči v částce mezi 1,3 až 1,4 miliardami korun měsíčně, což je přibližně dvojnásobek odhadované sumy. Stejně tak se (ovšem poměrně méně) zvýšilo množství prostředků na sociální služby jako celek (dotace státní, municipalitních rozpočtů, další zdroje).

Domníváme se proto, na rozdíl od 60 % respondentů, že markantní nárůst finančních toků do systému očekávat nemůžeme a že stát se bude spíše ubírat cestou větší efektivity využívání prostředků. **V tomto smyslu shledáváme optimistická očekávání většiny respondentů za nedůvodná** a svědčící pro jednu ze základních tezí – výsledků našeho výzkumu: uživatelé obecně nedisponují takovými vědomostmi a znalostmi, aby byli schopni vnímat nejen nuance, ale dokonce i zásadní směry vývoje, jimž se situace v sociálních službách ubírá...

69a Názor uživatelů služeb na to, zda bude stát služby finančně více podporovat v závislosti na době užívání sociální služby
(porovnání položek 7 a 69)

Rozdílnost voleb jednotlivých podskupin je **statisticky významná**.

U této položky vidí nejpozitivněji situaci uživatelé, kteří využívají službu nejvýše 1 rok. S délkou využívání služby optimismus respondentů klesá.

Pozorované četnosti

Doba využívání sociální služby	stát bude služby finančně více podporovat					Σ
	ano	spíše ano	nezmění se	spíše ne	ne	
do 1 roku	76	16	25	23	4	144
do 5 let	73	44	26	30	18	191
více než 15 let	34	12	9	19	8	82
Σ	183	72	60	72	30	417

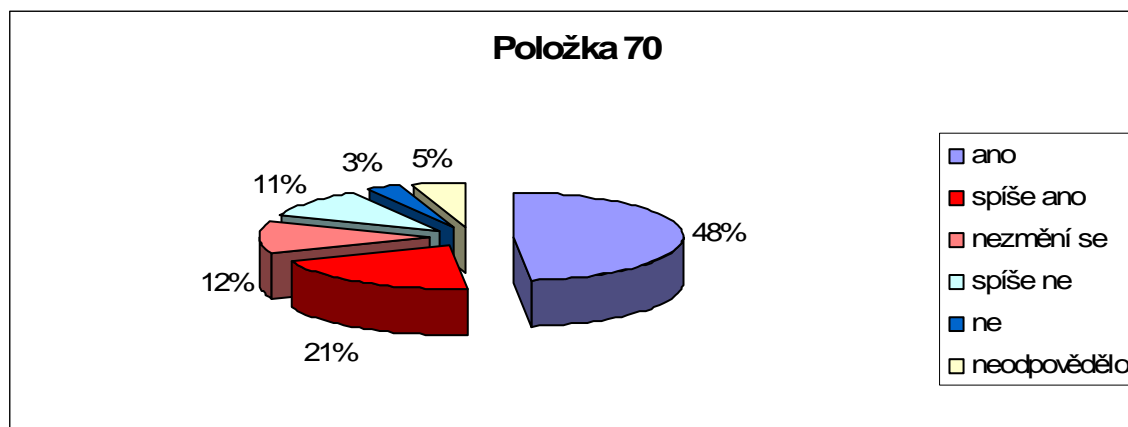
Očekávané četnosti

Doba využívání sociální služby	stát bude služby finančně více podporovat					Σ
	ano	spíše ano	nezmění se	spíše ne	ne	
do 1 roku	63,1942	24,86331	20,71942	24,86331	10,35971	144,0000
do 5 let	83,8201	32,97842	27,48201	32,97842	13,74101	191,0000
více než 15 let	35,9856	14,15827	11,79856	14,15827	5,89928	82,0000
Σ	183,0000	72,00000	60,00000	72,00000	30,00000	417,0000

chí-kvadrát: 20,9381, sv=8, **signifikance = 0,007318 - statisticky významné**

Položka 70: Bude více podporována domácí péče a služby ji doplňující

	Četnost	%
ano	339	48,2
spíše ano	145	20,6
nezmění se	84	11,9
spíše ne	77	10,9
ne	23	3,3
neodpovědělo	34	5,1
Celkem	702	100

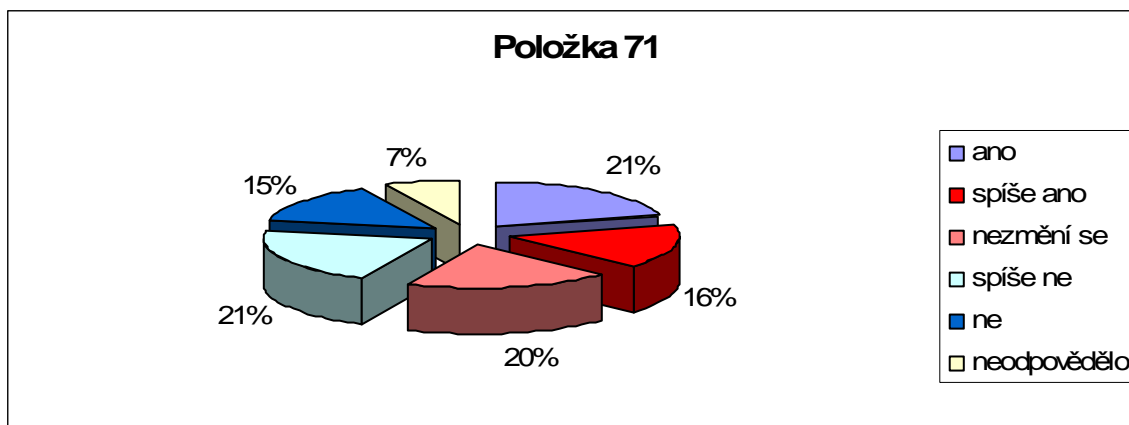

Ve větší podporu domácí péče a služeb, které ji doplňují, doufá téměř 70 % respondentů. Toto vysoké číslo potvrzuje skutečnost, že většina osob využívajících sociální služby preferuje pobyt doma, domácí péči.

Průzkum, který realizoval Sociologický ústav akademie věd ČR pod názvem „Problematika péče o seniory“ v březnu 2006, ukázal, že domácí péči pro seniory preferují dvě třetiny obyvatelstva. Pečovatelská služba ale není ve více než 62 % obcí zavedena. Nejčastěji uváděnou příčinou je rezervovaný postoj obcí k této problematice, každý druhý zastupitel obce stále prosazuje ústavní péči.

Položka 71: Stát bude více podporovat pobytové služby

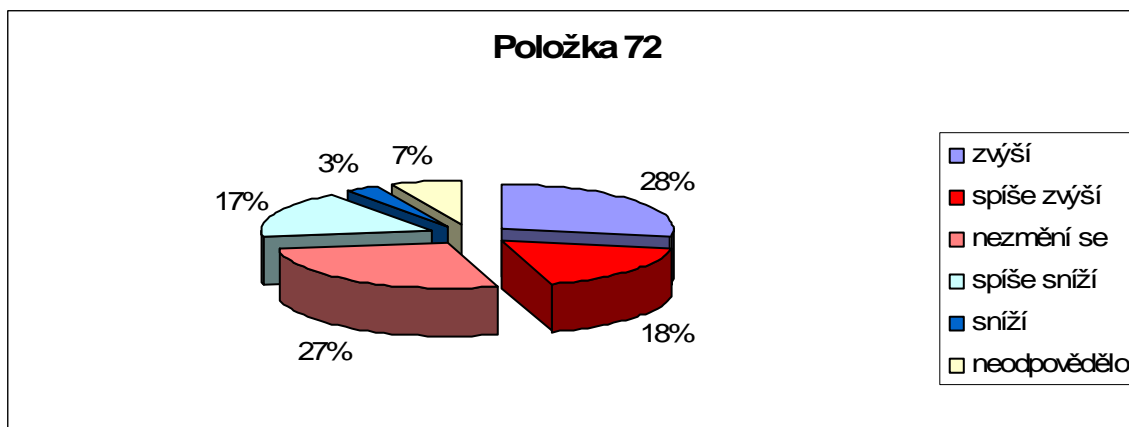
	Četnost	%
ano	146	20,8
spíše ano	114	16,2
nezmění se	140	19,9
spíše ne	149	21,2
ne	103	14,7
neodpovědělo	50	7,2
Celkem	702	100

Zrcadlová otázka k předchozí. Ve větší podporu pobytových služeb věří zhruba jedna třetina respondentů.

Položka 72: Stát částky příspěvků na péči

	Četnost	%
zvýší	193	27,5
spíše zvýší	126	17,9
nezmění se	193	27,4
spíše sníží	121	17,2
sníží	24	3,4
neodpovědělo	45	6,6
Celkem	702	100

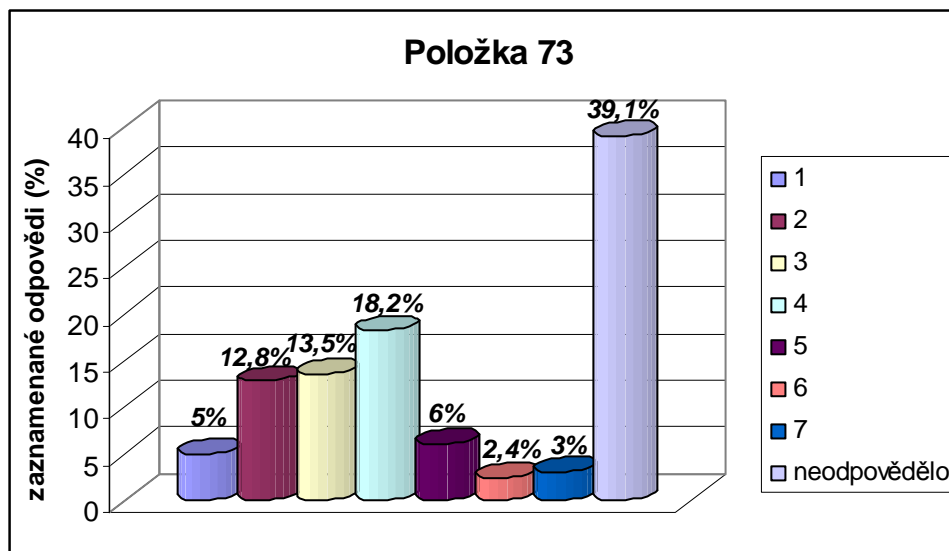

Malé procento respondentů předpokládá, že dojde ke snížení částky příspěvku na péči, k čemuž asi opravdu nedojde. Vzhledem k dostupným informacím, se ovšem nedá ani očekávat výrazný nárůst. MPSV ČR předpokládá, že postupem času dojde ke stanovení jistého „stropu“ prostředků proudících do systému sociálních služeb. Z toho vyplývá, že pokud by k nárůstu částek příspěvku na péči došlo, došlo by zároveň ke snížení dotací v ekvivalentní výši. Ještě pravděpodobnější model, k němuž se nyní vede diskuse, je model, který by v I. stupni závislosti na péči a pravděpodobně v jisté podobě i ve II. stupni závislosti na péči „rozdělil“ výplatu příspěvku na část v hotovosti – a na část „v poukázkách“, které by byly uplatnitelné

jen při odběru registrované sociální služby! K tomu je nutno uvést očekávání respondentů o zlepšování podmínek, jakož i jejich kategorický nesouhlas s poukázkami nahrazujícími přímé platby příspěvku.

Položka 73: Největší nedostatek nového systému sociálních služeb

	Četnost	%
1	35	5,0
2	90	12,8
3	95	13,5
4	128	18,2
5	42	6,0
6	17	2,4
7	21	3,0
neodpovědělo	274	39,1
Celkem	702	100

Legenda k položce 73

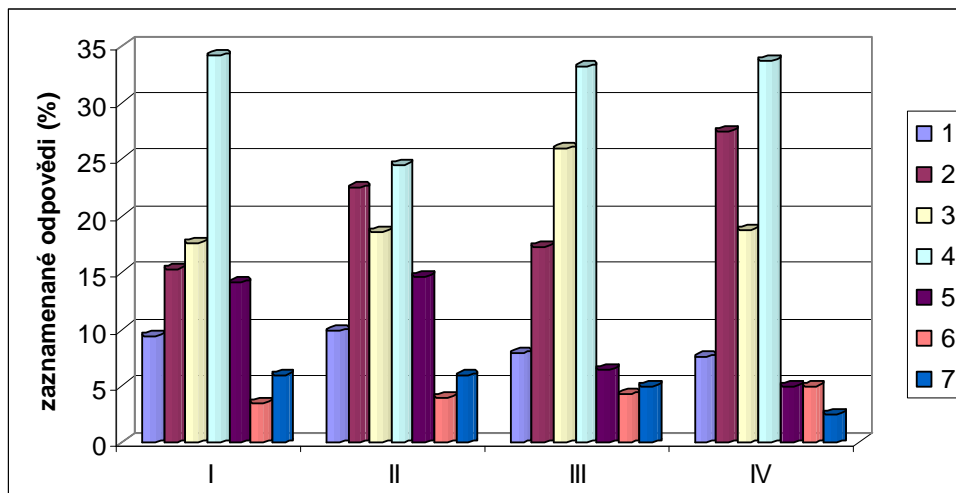
1	NEROZUMÍM OBEČNĚ	špatná srozumitelnost vyhlášek a zákonů; nejasnosti ve výkladu; v otřesné byrokracii; je to složité; nerozumím tomu
2	ŠPATNÉ PODMÍNKY ve vztahu ke službám	podmínky se u nás zhoršily; malá dostupnost služeb v jednotlivých místech; nemám u koho na vesnici služby objednat; podpora pobytových – málo terénních služeb; špatný přístup personálu; malá kontrola; malá konkurence poskytovatelů; málo pobytových zařízení; nevhodné chování personálu až arogantní; služby se zdražily; vzhledem k mému zdravotnímu stavu musím stále dokazovat, že jsem nemocná, což považuji za ponižující
3	ŠPATNÉ POSOUZENÍ POTŘEB	lékaři nespravedlivě hodnoceno; formální přístup posuzování stupně závislosti; nízká kvalita i kvantita „posudkářů“; špatná diagnostika; systém špatně zhodnotil péči o mentálně postižené; posuzování míry potřebnosti je hodně postaveno na fyzických předpokladech, málo bere v úvahu mentální a psychickou stránku; vyřizování žádosti je dlouhé; nedostávám žádný příspěvek; někteří ze systému vypadli; nevyhovuje to mé skupině; systém rozlišuje jednotlivé stupně příliš paušálně, chybí specifické posouzení komplikovanějších postižení
4	FINANCE	nedostatečná výše příspěvku na péči; je-li osoba plně odkázána na pomoci druhého, tak příspěvek je zcela nedostačující; za pobyt v denním stacionáři dám téměř celý příspěvek na péči, na osobu blízkou nezbude prakticky nic, musí pracovat na plný úvazek; nedostatečné ocenění pečujících osob; příbuzný, který o mne pečuje, musí být zaměstnán, protože by v případě mé delší hospitalizace v nemocnici zůstal bez finančních prostředků; ceny služeb od 1. 1. 2008 vzrostly, ale příspěvek zůstává stejný; neexistence valorizace; zrušili další dávky; někomu se snížily peníze proti dřívějšímu; je to drahé; služby zdražily; dávky nejsou vypláceny včas, ale často s velkým zpožděním, pak si nemohu služby zaplatit
5	INFORMOVANOST	zmatky, nedostatek informací; lidi tomu nerozumí; špatná informovanost úředníků a jejich špatné neprofesionální jednání a otázky, zvláště vůči seniorské skupině a uživatelům "neprůbojným" a neinformovaným o svých zákonných právech
6	OSTATNÍ	vysoké požadavky na vzdělání na zaměstnance v sociálních službách; ti, kdo o tom rozhodují, jsou daleko od skutečných problémů; samota
7	ZNEUŽITÍ DÁVEK	stále pobírají příspěvek na péči osoby, kterým nenáleží; mohou být zneužity ze strany rodinných příslušníků, pokud je člověk doma; větší kontrolu nad tím, za co se příspěvek na péči utrací; příspěvek je snadno zneužitelný; stará-li se o nemocného důchodce někdo, o příspěvku si rozhoduje nemocný a ne vždy dostane příspěvek osoba o něj pečující

Dle respondentů za největší nedostatek současného systému sociálních služeb je nutno považovat finance – resp. jejich nedostatek...

73a Nedostatky nového systému sociálních služeb dle stupně závislosti na péči

(porovnání položek 3 a 73)

Rozdílnost voleb jednotlivých podskupin je statisticky nevýznamná.

Pozorované četnosti

Stupeň závislosti na péči	největší nedostatek nového systému							Σ
	1	2	3	4	5	6	7	
I	8	13	15	29	12	3	5	85
II	10	23	19	25	15	4	6	102
III	11	24	36	46	9	6	7	139
IV	6	22	15	27	4	4	2	80
Σ	35	82	85	127	40	17	20	406

Očekávané četnosti

Stupeň závislosti na péči	největší nedostatek nového systému sociálních služeb							Σ
	1	2	3	4	5	6	7	
I	7,32759	17,16749	17,79557	26,5887	8,37438	3,55911	4,18719	85,0000
II	8,79310	20,60099	21,35468	31,9064	10,04926	4,27094	5,02463	102,0000
III	11,98276	28,07389	29,10099	43,4803	13,69458	5,82020	6,84729	139,0000
IV	6,89655	16,15764	16,74877	25,0246	7,88177	3,34975	3,94089	80,0000
Σ	35,00000	82,00000	85,00000	127,0000	40,00000	17,00000	20,00000	406,0000

chí-kvadrát: 18,0247, sv=18, signifikace = 0,454036 – statisticky nevýznamné

Uživatelé služeb ve všech kategoriích uvedli nejčastěji (většinový názor vycházející z relativních četností), že největším nedostatkem nového systému sociálních služeb je nedostatek financí.

Komparací pozorovaných a očekávaných četností vycházejících z nasbíraných dat v příslušných řádcích lze dospět k následující interpretaci:

- 1) Uživatelé služeb v kategorii I. a II. považují za největší nedostatek nového systému sociálních služeb „INFORMOVANOST“
- 3) Uživatelé služeb v kategorii III. považují za největší nedostatek nového systému sociálních služeb „ŠPATNÉ POSOUZENÍ POTŘEB“.
- 4) Uživatelé služeb v kategorii IV. považují za největší nedostatek nového systému sociálních služeb „ŠPATNÉ PODMÍNKY“.

73b Nedostatky nového systému sociálních služeb dle druhu využívané služby

(porovnání položek 12 a 73)

Rozdílnost voleb jednotlivých podskupin je **statisticky významná**.

Pozorované četnosti

Druh sociální služby	největší nedostatek nového systému sociálních služeb							
	1	2	3	4	5	6	7	Σ
osobní asistence	6	10	20	18	7	5	5	71
pečovatelská služba	13	13	11	12	5	4	4	62
žádná	7	24	27	63	18	4	8	151
Σ	26	47	58	93	30	13	17	284

Očekávané četnosti

Druh sociální služby	Očekávané četnosti							
	1	2	3	4	5	6	7	Σ
osobní asistence	6,50	11,75	14,50	23,25	7,50	3,25	4,25	71,00
pečovatelská služba	5,67	10,26	12,66	20,30	6,54	2,83	3,71	62,00
žádná	13,82	24,98	30,83	49,44	15,95	6,91	9,03	151,00
Σ	26,00	47,00	58,00	93,00	30,00	13,00	17,00	284,00

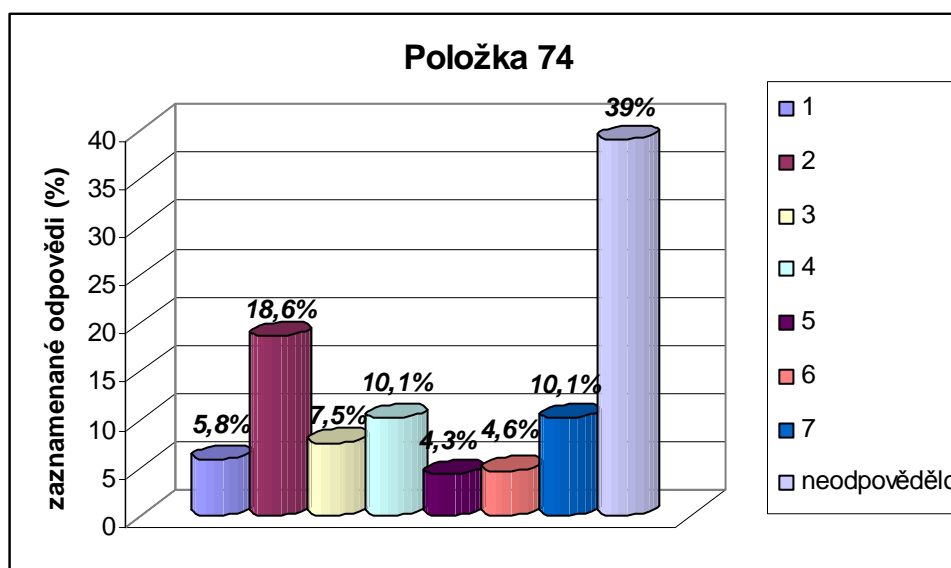
chí-kvadrát: 28,5482, sv=12, **signifikance = 0,004600 - statisticky významné**

Výsledky třídění 2. stupně nám ukázaly, že:

- 1) Uživatelé služby osobní asistence považují za největší nedostatek nového systému sociálních služeb „ŠPATNÉ POSOUZENÍ POTŘEB“.
- 2) Uživatelé pečovatelské služby považují za největší nedostatek nového systému sociálních služeb „OBECNĚ NESROZUMITELNOST“ (to koresponduje např. s výsledkem porovnání položek 12 a 48).
- 3) Respondenti, kteří žádnou službu nevyužívají považují za největší nedostatek nového systému sociálních služeb „FINANCE“.

Položka 74: Největší klad nového systému sociálních služeb

	Četnost	%
1	41	5,8
2	131	18,6
3	53	7,5
4	71	10,1
5	30	4,3
6	32	4,6
7	71	10,1
neodpovědělo	273	39,0
Celkem	702	100

Legenda k položce 74

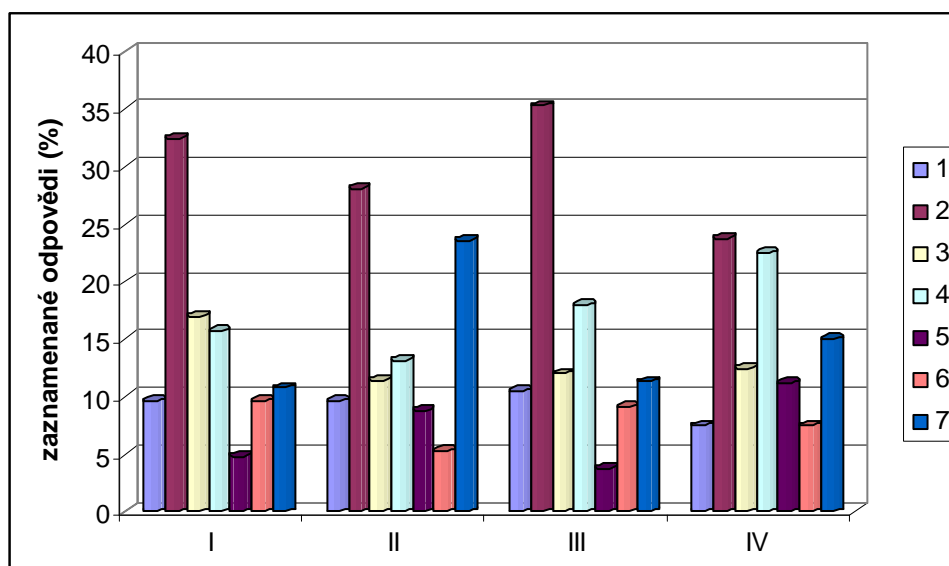
1	OBEČNĚ LEPŠÍ	existence služeb, systému; systém je spravedlivější; aspoň se něco děje; otevření debaty o sociální problematice
2	VĚTŠÍ SAMOSTATNOST	můžu si vybrat službu podle svých potřeb; možnost volby poskytovatele; větší podpora při osamostatnění se v životě; individuální rozhodování; více práv; větší svoboda výběru
3	MOŽNOST ZŮSTAT V DOMÁCÍM PROSTŘEDÍ	služby, které potřebuji, mi můžou být poskytnuty doma; přednost rodinné péči před ústavní; zlepšení podmínek pro péči fyzických osob - matka(pečující) může pracovat (0,5 úvazek v době mé školy); možnost pobývat doma v rodině
4	ZVÝŠENÍ PŘÍJMU	přidání finančních prostředků pro lidi, kteří je potřebují; více peněz; zlepšení finanční situace
5	ZLEPŠENÍ VZTAHU S POSKYTOVATELEM	kladný vztah zaměstnanců sociálních služeb ke klientům; lepší jednání s postiženými; vztah poskytovatel- zákazník; lidský přístup
6	ZPŘESNĚNÍ POTŘEB, ADRESNOST	vícestupňový systém; příspěvek je určen osobám ne institucím; příspěvek jde přímo k uživateli - peníze dostanu já- uživatel a mohu si koupit služby, co potřebuji (dřív POB)
7	ŽÁDNÝ Klad NEVIDÍM	žádný, jsem na tom hůře než dřív; už nevidím žádný; je to horší; nezajímají se o nás; nevím; je to jenom dražší

Svoboda rozhodování o své osobě, možnost volby, zda zůstat doma, či zda využít jiné formy sociální služby. Tohoto faktu si cení největší procento respondentů. Ovšem celá desetina respondentů žádný klad nevidí...

74a Klady nového systému sociálních služeb dle stupně závislosti respondenta

(porovnání položek 3 a 74)

Rozdílnost voleb jednotlivých podskupin je statisticky nevýznamná.

Pozorované četnosti

Stupeň závislosti na péči	největší klad nového systému							Σ
	1	2	3	4	5	6	7	
I	8	27	14	13	4	8	9	83
II	11	32	13	15	10	6	27	114
III	14	47	16	24	5	12	15	133
IV	6	19	10	18	9	6	12	80
Σ	39	125	53	70	28	32	63	410

Očekávané četnosti

Stupeň závislosti na péči	největší klad nového systému sociálních služeb							Σ
	1	2	3	4	5	6	7	
I	7,89512	25,3049	10,72927	14,17073	5,66829	6,47805	12,75366	83,0000
II	10,84390	34,7561	14,73659	19,46341	7,78537	8,89756	17,51707	114,0000
III	12,65122	40,5488	17,19268	22,70732	9,08293	10,38049	20,43659	133,0000
IV	7,60976	24,3902	10,34146	13,65854	5,46341	6,24390	12,29268	80,0000
Σ	39,00000	125,0000	53,00000	70,00000	28,00000	32,00000	63,00000	410,0000

chí-kvadrát: 21,4079, sv=18, signifikace = 0,259365 – statisticky nevýznamné

Uživatelé služeb ve všech kategoriích uvedli nejčastěji (většinový názor vycházející z relativních četností), že největším kladem nového systému sociálních služeb je vyšší samostatnost.

Komparací pozorovaných a očekávaných četností vycházejících z nasbíraných dat v příslušných řádcích lze dospět k následující interpretaci:

- 1) Uživatelé služeb v kategorii I. považují za největší klad nového systému sociálních služeb „MOŽNOST ZŮSTAT V DOMÁCÍM PROSTŘEDÍ“.
- 2) Uživatelé služeb v kategorii II. považují za největší klad nového systému

sociálních služeb „ŽÁDNÝ KLAD NEVIDÍM“.

3) Uživatelé služeb v kategorii III. považují za největší klad nového systému sociálních služeb „VYŠŠÍ SAMOSTATNOST“.

4) Uživatelé služeb v kategorii IV. považují za největší klad nového systému sociálních služeb „ZVÝŠENÍ PŘÍJMU“.

74b Klady nového systému sociálních služeb dle druhu využívané pobytové služby

(porovnání položek 11 a 74)

Rozdílnost voleb jednotlivých podskupin je **statisticky významná**.

Pozorované četnosti

Pobytová služba	největší klad nového systému sociálních služeb							Σ
	1	2	3	4	5	6	7	
denní	5	32	4	11	6	4	11	73
týdenní nebo celoroční	12	8	6	7	11	5	21	70
Σ	17	40	10	18	17	9	32	143

Očekávané četnosti

Pobytová služba	největší klad nového systému sociálních služeb							Σ
	1	2	3	4	5	6	7	
denní	8,67	20,41	5,10	9,18	8,67	4,59	16,33	73,00
týdenní nebo celoroční	8,32	19,58	4,89	8,81	8,32	4,405	15,66	70,00
Σ	17,00	40,00	10,00	18,00	17,00	9,00	32,00	143,00

chí-kvadrát: 23,2252, sv=6, **signifikance = 0,000725 - statisticky významné**

Výsledky třídění 2. stupně nám v této sledované položce ukázaly, že:

1) Uživatelé denní pobytové služby považují za největší klad nového systému sociálních služeb „VYŠŠÍ SAMOSTATNOST“.

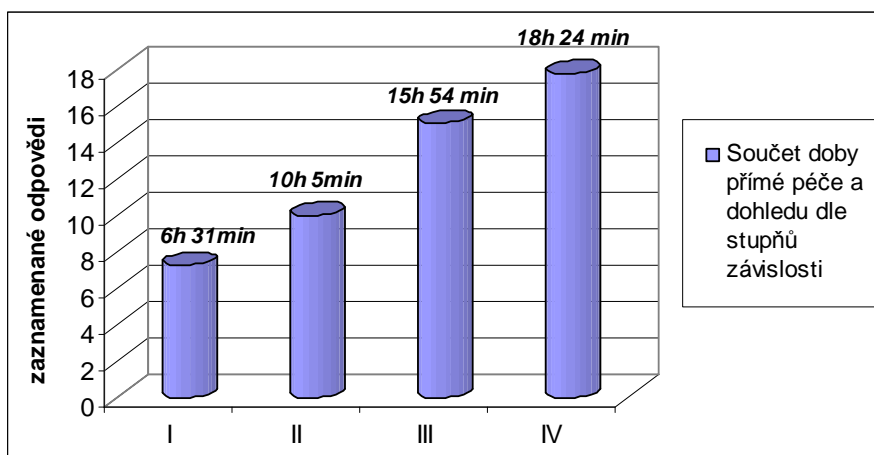
2) Uživatelé týdenní nebo celoroční pobytové služby uvedli nejčastěji, že „ŽÁDNÝ KLAD NEVIDÍ“, dále pak, že je nový systém „OBECNĚ LEPŠÍ“ a „ZLEPŠENÍ VZTAHU S POSKYTOVATELEM“.

Závěr

Výsledky třídění I. a II. stupně – obecný pohled a vyhodnocení odpovědí na jednotlivé položky, včetně uvedení dalšího rozlišení dle jednotlivých skupin respondentů představují ucelený pohled na výsledky naměřených dat.

1) Zjištěné údaje umožňují přijmout následující obecné závěry:

- **Nový systém** sociálních služeb je hodnocen jako **pozitivní krok** v jejich postupné transformaci.
- **Veřejné správě se podařilo** (a to i s přihlédnutím ke všem nedostatkům) **zvládnout přechod na nové prvky systému.**
- **Příspěvek na péči**, jako jeden z rozhodujících institutů nového modelu služeb a pojetí závislosti, je uživateli hodnocen jako **krok správným směrem.**
- Přes mediálně velkou kritiku posuzování potřeb – závislosti – se jedná o menšinu uživatelů, kteří mohou podat kritická svědectví. I menšina však může v absolutních četnostech základního souboru nabýt velikosti několika desítek tisíc uživatelů!
- Poprvé u nás přinesl výzkum **validní údaje o potřebné době péče** – náročnosti péče o osoby v jednotlivých stupních závislosti na péči:

- Aplikací uvedených časových údajů k výši příspěvku na péči v jednotlivých stupních závislosti **zjistíme následující „koupěschopnost“ příspěvku na péči:**

Stupeň závislosti	Péče a dohled za den	Péče a dohled za měsíc	Příspěvek	Odměna za hodinu *	Počet dní po něž lze službu koupit**
I	6 h 31 min	195,5 hod	2 000	10,23	3,8
II	10 h 10 min	305 hod	4 000	13,10	4,9
III	15 h 54 min	477 hod	8 000	16,70	6,3
IV	18 h 24 min	552 hod	11 000	19,90	7,4

*odměna za hodinu – jedná se o modelový výpočet ocenění práce pečující osoby o osobu závislou „v domácnosti“

** jedná se o počet dní v nichž lze z příspěvku službu koupit při průměrném počtu dní v měsíci 30 a hodinové ceně služby 80,- Kč. (pozn. hodinová sazba u většiny služeb od 1. ledna 2008 činí 100,- Kč)

- Uživatelé sociálních služeb **v drtivé většině odmítají zavedení poukázkového systému** poskytování příspěvku na péči.
- Uživatelé sociálních služeb **ve velké míře využívají a i do budoucna hodlají využívat péči v domácím prostředí**. Tomu odpovídá i alokace jejich finančních příspěvků do odměn fyzických osob – ve větší míře než registrovaných poskytovatelů.
- **Uživatelé projevili velkou míru střízlivosti při hodnocení výše příspěvku na péči**. Až na výjimky nepožadují jeho „nadměrné“ či nereálné navýšení.
- Přesto uživatelé sociálních služeb v převážné většině uvádějí, že **odměna fyzických osob (de facto realizovaná z příspěvku) o ně pečujících, je naprosto nedostatečná**.
- Zvláště vystupuje předchozí zjištění do popředí při hodnocení **doby péče, kterou uživatelé sociálních služeb – pobíratelů příspěvku na péči potřebují**. Jedná se o 195,5 hodiny u osob závislých na pomoci v I. stupni. U druhého stupně jde již o 305 hodin, u třetího o 477 hodin a u čtvrtého stupně závislosti jde o potřebu péče a dohledu dokonce po 552 hodin měsíčně!
- Uživatelé sociálních služeb **sami sebe hodnotí jako znalé a orientované v novém prostředí**, přičemž odpovědi na jednotlivé položky tento jejich postoj výrazně nepotvrzují.
- Výzkum potvrdil, že zejména **ve složitějších odborných otázkách** (smlouva, úhrada za služby, jednání o uzavření smlouvy apod.) **představují uživatelé zranitelnou skupinu** a jsou nejen z povahy věci, ale i na základě naměřených dat ve zřejmé nevýhodě oproti poskytovatelům.
- **Většina uživatelů sociálních služeb hradí nyní vyšší částky za služby**, než tomu bylo do konce roku 2006, jen výrazná menšina však za toto plnění obdrží službu ve vyšší kvalitě.
- Velmi **malá část uživatelů sociálních služeb je** v současné době v nějaké formě **zaměstnaneckého poměru**.
- Předchozí **zjištění se týká i osob o ně pečujících**, přičemž zůstává nevyjasněn status „pečující osoby“ v řadě konotací (psychologická, zdravotní, sociální, personální, příjmová, důchodová ad.)
- Uživatelé sociálních služeb jsou ve své většině optimističtí při hodnocení dalšího vývoje služeb a očekávají větší a vyšší podporu státu v této oblasti.

Celkově můžeme říci, že čeští uživatelé sociálních služeb představují poměrně „skromnou“ skupinu, která nemá přehnané nebo nereálné požadavky a nároky na systém služeb.

Zde uvedené závěry představují ucelený pohled na celkové výsledky šetření. V následující části představujeme „modelového“ respondenta výzkumu – uživatele sociálních služeb, jehož charakteristika využívá mediánových (tzn. nejčastějších) hodnot.

2) Modelový uživatel sociálních služeb v ČR

Na základě šetření (převažující relativní četnosti u jednotlivých sledovaných znaků) lze stanovit parametry modelového uživatele sociálních služeb v ČR.

U následujících a selektivních ukazatelů je třeba si uvědomit, že se vztahují na výzkumný – výběrový (nikoliv základní) soubor, jehož reprezentativnost je dána četností a především způsobem výběru. Zvláště ve statisticko-demografické části jde o – způsobem výběru – značně závislé údaje:

- **V oblasti demografických ukazatelů** se jedná o ženu – přímého uživatele služby bydlící v malé obci, středního a staršího věku se základním či středoškolským vzděláním, užívající službu v rozmezí do 15 let, která není aktivně zaměstnána, neužívá rezidenční službu, je v domácnosti a má podepsanou smlouvu o poskytování sociálních služeb.
- **V oblasti vlastních obsahových ukazatelů** se jedná o osobu, která se domnívá, že se úroveň sociálních služeb u nás spíše zvýšila a stejně tak i suma peněz na sociální služby. Tato osoba se nedomnívá, že by jí přechod na nový systém přinesl problémy, novému systému rozumí a domnívá se, že dobře nahradil dřívější dávky. Modelová osoba se domnívá, že posuzování míry závislosti je kvalitní a odpovídá jejím potřebám a že více umožní domácí péči před umístěním v zařízení. Přístup úředníků obecního úřadu při řízení o příspěvek považuje za dobrý a vyřízený včas. Tato osoba považuje výši příspěvku za dostatečnou a preferuje její vyplácení v hotovosti, přičemž považuje za potřebné zvýšit příspěvek především u IV.stupně závislosti. Její platba za sociální službu se oproti dřívějšímu zvýšila, zatímco kvalita služby zůstala stejná. Modelová osoba ví, na koho se obrátit s žádostí o poradenství a po 1.lednu 2007 nezměnila poskytovatele sociálních služeb.

Využívá-li modelová osoba **služeb registrovaného poskytovatele**, pak se domnívá, že:

- má ve vztahu k poskytovateli stejně práva jako dříve;
- poskytovatel k ní nezměnil své chování, seznámil ji s jejími právy a zajímá se o její názory na obsah služeb.

Modelová osoba se díky příspěvku na péči více než dřív připadá jako zákazník, má vypracovaný individuální plán průběhu služby, který je pravidelně vyhodnocován, ví, na koho se obrátit v případě stížnosti na službu.

Má-li modelová osoba **uzavřenou smlouvu s registrovaným poskytovatelem**, pak:

- obsahu smlouvy plně rozumí;
- zavázala se sdělit poskytovateli výši svých příjmů;
- poskytovatel jí vrací část příspěvku při nevyužití služby;
- do textu smlouvy nedoplnila svoje návrhy a připomínky;
- poskytovatel se však zajímal o její potřeby a z jednání s ním má dobrý pocit.

V případě, že této osobě **poskytuje služby fyzická osoba**, pak se jedná o přímého příbuzného, kterého si chce sama zaučit a který není dobře finančně oceněn. Do budoucna modelová osoba neuvažuje o rezidenční službě registrovaného poskytovatele.

Při **výhledech do budoucna** modelová osoba výrazně očekává zlepšení sociálních služeb s tím, že společnost bude tyto služby více finančně podporovat a že více bude podporována domácí péče.

Za **největší klad nového systému sociálních služeb** považuje modelová osoba vyšší míru svobody a samostatnosti, která je, dle jejího názoru, do značné míry zapříčiněna existencí příspěvku na péči.

Největším nedostatkem nového systému je dle této osoby nedostatek financí, zrušení dalších dávek, malé finanční ohodnocení pečujících osob, které jsou tak nuceny pracovat ještě jinde, zdražení služeb.

Příloha: Dotazník**I.ČÁST - informační data** (dotazník je anonymní!)

▪ jsem	MUŽ	ŽENA	UŽIVATEL SLUŽBY		ZÁKONNÝ ZÁSTUPCE UŽIVATELE	
▪ pobírám příspěvek na péči ve stupni	I.	II.	III.		IV.	
▪ bydlím v obci s počtem obyvatel do	5 tis.	20 tis.	50 tis.	100 tis.	nad 100 tis ob.	v Praze
▪ věk	do 18 LET	do 30 LET	do 50 LET	do 70 LET	nad 70 LET	
▪ mám vzdělání	ZÁKLADNÍ	STŘEDOŠKOLSKÉ a VYŠŠÍ ODBORNÉ			VYSOKOŠKOLSKÉ	
▪ sociální služby užívám	od roku 2007	již: do 5 LET	do 15 LET	do 30 LET	VÍCE LET	
▪ uživatel je aktivně zaměstnán			ANO	ČÁSTEČNÝ ÚVAZEK	NE	
▪ pečující osoba je mimo dobu péče aktivně zaměstnána			ANO	ČÁSTEČNÝ ÚVAZEK	NE	
▪ vzhledem k mému stavu potřebuji péči jiné osoby v tomto rozsahu				hodin přímé péče denně		hodin dohledu denně
▪ užívám sociální službu <u>pobytovou</u>	DENNÍ		TÝDENNÍ	CELOROČNÍ	ŽÁDNOU	
▪ užívám sociální službu <u>ostatní</u> – název:	_____					ŽÁDNOU
▪ jsem v domácnosti (včetně návštěvy školy, zaměstnání apod.)				ANO	NE	
▪ mám podepsanu smlouvu o poskytování sociální služby	ANO s		a) registrovaným poskytovatelem b) pečující osobou	NE	NEVÍM	

II.ČÁST

Zakroužkujte prosím výrok, se kterým souhlasíte

A. Pro sociální služby na základě nového zákona podle mého názoru platí :

a. celková úroveň sociálních služeb se zvýšila	ANO	spíše ANO	spíše NE	NE
b. suma peněz určená státem na sociální služby se zvýšila	ANO	spíše ANO	spíše NE	NE
c. přechod na nový systém služeb mi přinesl problémy	ANO	spíše ANO	spíše NE	NE
d. novému systému sociálních služeb rozumím	ANO	spíše ANO	spíše NE	NE
e. je správné, aby sociální služby mohli čerpat a využívat takto státní dotace poskytovatelům i lidé, kteří nejsou závislí na péči jiné osoby	ANO	spíše ANO	spíše NE	NE

B Ve vztahu k příspěvku na péči a mé osobě se domnívám, že :

a. z mého pohledu dobře nahradil dřívější dávky (POB, bezmocnost)	ANO	spíše ANO	spíše NE	NE
b. posuzování míry závislosti na péči je kvalitní a odpovídá mým potřebám	ANO	spíše ANO	spíše NE	NE
c. tento více než dřív umožní domácí péči před umístěním v zařízení	ANO	spíše ANO	spíše NE	NE
d. přístup pracovníků obecního úřadu při řízení o příspěvku byl dobrý/v pořádku	ANO	spíše ANO	spíše NE	NE
e. příspěvek byl vyřízen včas nebo v přiměřené době	ANO	spíše ANO	spíše NE	NE
f. výše příspěvku na péči je dostatečná	ANO	spíše ANO	spíše NE	NE
g. preferuji vyplácení příspěvku na péči v hotovosti	ANO	spíše ANO	spíše NE	NE
h. preferuji vyplácení příspěvku v poukázkách (určených na nákup služeb)	ANO	spíše ANO	spíše NE	NE
j. nejvíce potřebné by bylo zvýšit příspěvek na péči v následujícím stupni	I.	II.	III.	IV. žádný

C Osobní zkušenosti v novém systému sociálních služeb po prvním lednu 2007:

a. moje platba za sociální službu, kterou využívám se oproti dřívějšímu	ZVÝŠILA	JE STEJNÁ	SNÍŽILA		
b. kvalita sociální služby, kterou využívám se zvýšila	ANO	spíše ANO	JE STEJNÁ	spíše NE	NE
c. vím, na koho se mohu obrátit se žádostí o poradenství v soc. službách	ANO	spíše ANO	spíše NE	NE	
d. proběhla u mne kontrola využití příspěvku pracovníky obecního úřadu	ANO		NE		
e. pokud kontrola proběhla, hodnotím ji jako správnou a korektní	ANO	spíše ANO	spíše NE	NE	
f. po 1. lednu 2007 jsem změnil poskytovatele sociální služby	ANO		NE		
g. nový systém mi umožnil opustit ústavní zařízení a jít domů	ANO	NE	NECHCI	BYL JSEM DOMA I DŘÍV	
h. potřebná výše příspěvku na péči je v mém případě:	stejná jako dnes	vyšší 1,5x	vyšší 2x	vyšší 3x	vyšší více krát
i. příspěvek na péči používám z % na úhradu péče od registrovaného poskytovatele služeb (právnická osoba) a asi % používám na úhradu péče od fyzických osob (příbuzných apod.)					
j. pokud bych si pořídil službu, kterou opravdu potřebuji, a v rozsahu, který potřebuji, stačil by mi příspěvek na péči na „koupi“ této služby zhruba na tento počet dní v měsíci :					

D Využíváte-li služeb registrovaného poskytovatele, potom platí, že:**NEVYUŽÍVÁM**

a. mám dnes více práv, než jsem měl dříve	ANO	spíše ANO	STEJNÉ	spíše NE	NE
b. poskytovatel se ke mně chová lépe než dříve	ANO	spíše ANO	STEJNÉ	spíše NE	NE
c. poskytovatel mě podrobně seznámil s mými právy	ANO	spíše ANO		spíše NE	NE
d. zajímá se o moje názory na obsah služby	ANO	spíše ANO		spíše NE	NE
e. díky příspěvku na péči si více než dřív připadám jako zákazník	ANO	spíše ANO		spíše NE	NE
f. mám vypracován individuální plán průběhu služby	ANO		NE		NEVÍM

g. mám-li individuální plán průběhu služby, pravidelně jej vyhodnocujeme	ANO	NE	NEVÍM
h. vím na koho se mohu obrátit se stížností na průběh a obsah služby	ANO		NE

E Jestliže máte uzavřenu smlouvu s registrovaným poskytovatelem, potom platí, že: **NEMÁM UZAVŘENU**

a. na prostudování smlouvy jsem měl/a dostatek času	ANO	spíše ANO	spíše NE	NE
b. smlouvě a jejímu obsahu plně rozumím	ANO	spíše ANO	spíše NE	NE
c. smlouva je sepsána tak, že je výhodnější pro poskytovatele	ANO	spíše ANO	spíše NE	NE
d. zavázal/a jsem se sdělit poskytovateli výši svých příjmů	ANO	NE	NEVÍM	
e. zavázal/a jsem se dodržovat všechna vnitřní pravidla poskytovatele	ANO	NE	NEVÍM	
f. poskytovatel mi vrací část příspěvku na péči při nevyužití služby	ANO	NE	NEVÍM	
g. poskytovatel mi vrací část úhrady za ubytování a stravu při nepřítomn.	ANO	NE	NEVÍM	
h. ve smlouvě máme sjednán způsob jejího vyhodnocování a úprav	ANO	NE	NEVÍM	
i. do textu smlouvy jsem doplnil svoje návrhy a připomínky	ANO	NE	NEVÍM	
j. při přípravě smlouvy se mnou jednal zástupce		A. přímo poskytovatele	B. zřizovatele (obec,kraj, apod.)	
k. v procesu jednání se zajímali o moje potřeby	ANO	spíše ANO	spíše NE	NE
l. shrnu-li své pocity z jednání s poskytovatelem o službě přikláním k následující možnosti:				
▪ důstojné, měli jsme čas, věnovali se mi	ANO	spíše ANO	spíše NE	NE
▪ předložili mi papír a řekli ať podepíšu	ANO	spíše ANO	spíše NE	NE

F Jestliže Vám péči poskytuje i fyzická osoba potom platí, že:

NE POSKYTUJE

a. pečující osoba je	přímý příbuzný	vzdálený příbuzný	není příbuzný	
b. využívám péči více než jedné osoby		ANO	NE	
c. osoby si vyhledávám / zajišťuji sám/a	ANO	spíše ANO	spíše NE	NE
d. uvítal/a bych pomoc nebo zprostředkování při hledání těchto osob	ANO	spíše ANO	spíše NE	NE
e. preferuji, aby tyto osoby byly vyškoleny ve speciálním kurzu	ANO	spíše ANO	spíše NE	NE
f. tyto osoby si chci pro své potřeby zaučít sám/a	ANO	spíše ANO	spíše NE	NE
g. osoba/y o mne pečující je/Jsou dobře finančně oceněna/y	ANO	spíše ANO	spíše NE	NE
h. do budoucna uvažuji o pobytové službě registrovaného poskytovatele	ANO	spíše ANO	spíše NE	NE
i. jsem soběstačný/á a péči jiné osoby vlastně ani nevyužívám	ANO	spíše ANO	spíše NE	NE

G Ve vztahu k sociálním službám do budoucna očekávám:

a. podmínky uživatelů sociálních služeb se budou zlepšovat	ANO	spíše ANO	NEZMĚNÍ SE	spíše NE	NE
b. stát a společnost budou služby finančně více podporovat	ANO	spíše ANO	NEZMĚNÍ SE	spíše NE	NE
c. bude více podporována domácí péče a služby ji doplňující	ANO	spíše ANO	NEZMĚNÍ SE	spíše NE	NE
d. stát bude více podporovat pobytové (ústavní) služby	ANO	spíše ANO	NEZMĚNÍ SE	spíše NE	NE
e. stát částky příspěvku na péči	ZVÝŠÍ	SPÍŠE ZVÝŠÍ	NEZMĚNÍ SE	SPÍŠE SNIŽÍ	SNIŽÍ

1) Napište jaký vidíte největší NEDOSTATEK nového systému sociálních služeb:

.....

2) Napište jaký vidíte největší KLAD nového systému sociálních služeb :

.....

Poznámky: